Jaarstukken 2023 v7

gemeente BERGEN

INHOUD

INLEIDING 4
1A. Inwoners en bestuur 8
1B. Samen leven 11
1C. Een veilige gemeente 19
1D. Kerngericht en ondersteunend 22

2A. Cultuur, recreatie en toerisme 24
2B. Economische vitaliteit 26
2C. Een bereikbare gemeente 28

3A. Wonen en leefomgeving 32
3B. Duurzaamheid en milieu 37
3C. Beheer en onderhoud 41

4. Een financieel gezonde gemeente 45

Investeringen realisaties 48

Paragraaf A: Lokale heffingen 51
Paragraaf B: Weerstandsvermogen & risicomanagement 57
Paragraaf C: Onderhoud kapitaalgoederen 62
Paragraaf D: Financiering 66
Paragraaf E: Bedrijfsvoering 69
Paragraaf F: Verbonden partijen 72
Paragraaf G: Grondbeleid 80
Paragraaf H: Wet open overheid 82
Paragraaf I: Oekraïne 84

4.1 Balans per 31 december 2023 87
4.2 Overzicht van baten en lasten over 2023 89
4.3 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 91
4.4 Toelichting op de balans 98
4.5 Toelichting op het overzicht van baten en lasten over 2023/WNT 105
4.6 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 108
4.7 Rechtmatigheidsverantwoording 111

BIJLAGE 1: SISA 112
BIJLAGE 2: BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD 124
BIJLAGE 3: CONTROLEVERKLARING 126

INLEIDING

Jaarstukken 2023
Voor u liggen de jaarstukken 2023. De jaarstukken bestaan uit een jaarverslag en een jaarrekening, en zijn het sluitstuk van de begrotingscyclus 2023. Het is de verantwoording van het college aan de raad over het gevoerde beleid en beheer en de financiën over het jaar 2023. Nieuw is dat het college vanaf het begrotingsjaar 2023 ook zelf verantwoording dient af te leggen over de rechtmatigheid.

Jaarverslag
In het jaarverslag gaan we aan de hand van de 3W-vragen (Wat hebben we bereikt?, Wat hebben we daarvoor gedaan? en Wat heeft het gekost?) in op wat is bereikt en tegen welke kosten.

De ambities en de realisaties over het afgelopen jaar worden per programmaonderdeel toegelicht en verantwoord. Het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft voor dat het jaarverslag qua indeling moet aansluiten op de begroting om goed inzicht te kunnen geven of het voorgenomen beleid is gerealiseerd. Het jaarverslag is dan ook de 'spiegel' van de programmabegroting, waarbij de vraag centraal staat: wat waren onze doelstellingen en wat hebben we gerealiseerd?

Bij de verantwoording is gebruik gemaakt van een verkeerslichten-model. De volgende kleuren zijn toegepast om inzicht te geven in de realisatie van de doelstellingen:

- Geen afwijkingen, conform planning. Budget is afdoende of er is geen geld mee gemoeid.
- Afwijking in beleidsdoel of planning. Budgettaire afwijking. College stuurt bij.
- Beleidsdoelstelling wordt niet ingevuld, structurele afwijking planning, financiën zijn ontoereikend.

Dit is als samenvatting opgenomen voorafgaand aan de programmaonderdelen. Bij de programmaonderdelen is per doelstelling een toelichting opgenomen.

Hierdoor wordt antwoord gegeven op de vragen:
- Wat wilden we bereiken?
- Wat zouden we daarvoor doen?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?

Financiële toelichting per programmaonderdeel
Alleen als de financiële afwijkingen op een programmaonderdeel groter is dan € 75.000 dient dit te worden toegelicht.
De financiële toelichting bij 'Wat heeft het gekost' in ieder programmaonderdeel geeft de afwijkingen van € 50.000 en groter weer. Alle kleinere afwijkingen worden samengevat onder de 'niet nader verklaarde verschillen'.

Ook voor 2023 wordt de opvang Oekraïne in een aparte paragraaf toegelicht.

Jaarrekening
De gemeenteraad krijgt met de programmarekening en de balans inzicht in de financiële positie van de gemeente en de gerealiseerde baten en lasten. Met dit document wordt vervolg gegeven aan de uitgangspunten zoals deze vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en overige regelgeving met betrekking tot de verslaglegging en verantwoording aan de gemeente worden opgelegd.
De jaarrekeningcijfers worden vergeleken met de laatst vastgestelde begrotingscijfers.

Samenvatting financieel resultaat 2023

Het overzicht van de belangrijkste afwijkingen en bijbehorende bedragen treft u in onderstaande tabel aan. Deze en andere afwijkingen worden in de navolgende hoofdstukken van het document nader toegelicht.

	Begroot resultaat 2023	**323.000**	**V**
	Saldo afwijkingen jaarrekening	**8.190.000**	**V**
	Resultaat 2023	**8.513.000**	**V**

Afwijkingen jaarrekening

Onderstaand een overzicht van de grootste afwijkingen per programmaonderdeel van in totaal € 7.920.000 (V).Die verklaart de hierboven getoonde afwijking ten opzichte van het begroot resultaat grotendeels.

PO	Grootste afwijkingen	Bedrag
1b	Opvang Oekraïne (saldo)	2.727.000
1b	Energietoeslag	827.000
1b	Tijdelijke huisvesting BSG	595.000
1b	Buig, Zaffier (saldo)	388.000
1b	Eenmalige subsidie non profit organisaties voor hoge energiekosten	357.000
1b	Dorpshuis de Schulp	261.000
1b	Armoede en schuldhulp	181.000
2a	Cultuur	227.000
3b	Afval (saldo)	346.000
3b	Aanleg glasvezel (saldo)	172.000
4	Algemene uitkering, decembercirculaire	1.009.000
4	Lagere bijdrage aan BUCH	547.000
4	Toeristenbelasting 2022	283.000
		7.920.000

Resultaatbestemming; budget van 2023 naar 2024.

A	Resultaat 2023	8.513.000	V
PO	**Aanvragen resultaatbestemming**	**Bedrag**	
po1b	Energietoeslag	827.000	N
po1b	Tijdelijke huisvesting BSG	595.000	N
po1b	Locatieonderzoek De Kiem (EadH)	25.000	N
po1b	Eenmalige subsidie non profit organisaties voor hoge energiekosten	25.000	N
po1b	Aanpak armoede en schulden	37.000	N
po1b	Dorpshuis de Schulp	261.000	N
po2a	Erfgoeddeal	448.000	N
po2a	Kunst de Beeck	55.000	N
po2a	Archeologische verwachtingskaart en beeldbepalend erfgoed	25.000	N
po3a	Project toeristische verhuur	51.500	N
po3a	Omgevingsvisie	25.000	N
po3a	Omgevingswet (bijdrage BUCH)	76.020	N
po3c	Sloopkosten Paardenmarkt 19 Schoorl	35.000	N
b	Totaal aanvragen resultaatbestemming	2.485.520	
c	Deel ten laste van saldo 2024	1.000.000	
po4 d = b-c	Resultaatbestemming ten laste van resultaat 2023	1.485.520	
e =a-d	Deel resultaat naar algemene reserve	7.027.480	

Totaal wordt € 2.485.520 aan resultaatbestemming gevraagd. Voorgesteld wordt de gevraagde budgetten beschikbaar te stellen in 2024 en deze voor € 1.485.520 te dekken door middel van de resultaatbestemming 2023 en voor € 1.000.000 ten laste van het saldo 2024. Dat staat na de gemeenteraadsvergadering van maart 2024 op circa 2,3 mln.
Vanaf 2024 wordt, om de administratieve lasten te beperken, voorgesteld de resultaat bestemming in één bedrag via programmaonderdeel 4 te laten lopen en dit één op één te boeken.

Informatie over eventuele afwijkingen op de bedragen die via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar worden gesteld loopt via de normale P&C-cyclus net als voor de overige budgetten.

Bergen, 28 mei 2024

Het college van Bergen,

de secretaris,	de burgemeester,
mr. M.N. Schroor	L.Hj. Voskuil

Beweegtoestellen in Egmond-Binnen

Programma 1
Een sociale en vitale gemeente

PROGRAMMA 1. EEN SOCIALE EN VITALE GEMEENTE

1A. INWONERS EN BESTUUR

Beleidsverantwoording:

1A	1A Inwoners en Bestuur	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
1a	De gemeente Bergen wil een betrouwbare en toegankelijke dienstverlener voor haar inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn. Dienstverlening, participatie en communicatie gaan hand in hand. We hanteren de volgende uitgangspunten: - onze producten en diensten bieden we digitaal aan. Daar waar het nodig is ondersteunen we inwoners en ondernemers om die digitale verwerking mogelijk te maken: 'Digitaal waar het kan, menselijk waar wenselijk' - we gaan voor inclusiviteit, iedereen kan meedoen - we zijn in gesprek en we communiceren toegankelijk (begrijpelijk), open, tijdig en actueel - informatie is openbaar en transparant; ook als iets niet goed gaat - we luisteren naar inwoners en ondernemers en betrekken ze zo vroeg mogelijk in en bij het beleidsproces. We streven ernaar dat onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zich gezien, begrepen en positief verrast voelen.	We breiden onze digitale dienstverlening uit met een toename van het aantal e-formulieren, onder andere voor Burgerzaken producten, inclusief de digitale aanvraag rijbewijzen. We starten een pilot met een Persoonlijk Inwoners Portaal (PIP), waarmee de inwoner zicht heeft op zijn eigen gegevens en in een aantal lopende zaken bij de gemeentelijke overheid. Via de inzet van al onze contactkanalen maken we onze dienstverlening voor iedereen toegankelijk en begrijpelijk en moet het voor iedereen mogelijk zijn om met ons in contact te komen en goed te worden geïnformeerd. We bieden ondersteuning aan mensen die hulp nodig hebben bij deze digitalisering of bieden een alternatief. We denken na over een Bergense-brigade die bij de mensen langs gaat.	✓	✓	✓	1. Er zijn 8 nieuwe digitale E-diensten voor burgerzaken producten ingevoerd. Deze producten kunnen ook nog steeds via de balies worden afgenomen. 2. Opstart projectgroep ten behoeve van onderzoek naar de inrichting en mogelijkheden van Inwonerportaal Zorgned (specifiek t.b.v. Preventie, Jeugd en WMO) 3. Het KlantContactCentrum is 7 dagen per week, 24 uur per dag bereikbaar voor onze inwoners. Daarnaast werken we met mail, socials, chatbot en live chat als aanvullende communicatiekanalen. Aanloop (zonder afspraak) op het gemeentehuis is mogelijk via de algemene ontvangstreceptie. De informatie op onze website is actueel en volledig. Team communicatie zet 4 kanalen in: ikdenkmeeover, de gemeentelijke website, de gemeentekrant en persdienstverlening. 4. Inwoners die hulp nodig hebben bij digitalisering kunnen terecht bij het sociaal team, de bibliotheek of onze centrale receptie. Het sociaal team werkt outreachend. Algemeen: in kwartaal 4 heeft een herinrichting plaatsgevonden van de ontvangstruimte in het gemeentehuis, mede n.a.v. input die we ontvingen van onze bezoekers. Hierdoor wordt bezoek aan het gemeentehuis laagdrempeliger en krijgt het gemeentehuis meer uitstraling als fijne ontmoetingsplek voor onze inwoners. 5. Mbt Mijn Bergen App: Zoals gepland heeft in het einde van het jaar een evaluatie plaatsgevonden. Omdat de app niet kon worden uitgebreid met een functie voor pushmeldingen, is besloten om te stoppen met de app.
1a		Het in contact zijn met inwoners en ondernemers vraagt continue aandacht zowel online als offline. In deze tijd waarin digitalisering de lijn is, wordt persoonlijke aandacht, het in gesprek zijn en reageren op dat wat speelt nog belangrijker. We gaan de communicatie verder digitaal professionaliseren. We peilen wat er leeft onder onze doelgroepen zodat we daar beter op kunnen inspelen. En we meten de effecten van onze communicatie, om die verder te kunnen verbeteren. Daarmee wordt onze communicatieaanpak proactiever (en gepland), op het moment dat er nog invloed is, bijvoorbeeld door over het proces te communiceren. En kunnen we inwoners beter betrekken.	✓	✓	✓	De strategische communicatielijn, is in werkwijzes uitgewerkt en bevindt zich in de afrondende fase. Voor de social media is een contentredacteur aangetrokken die met name het Instagram- en Facebookaccount van de gemeente Bergen een boost geeft met video's/reels. Ook LinkedIn wordt meer ingezet om ondernemers te bereiken.

1A	1A Inwoners en Bestuur	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
1a		Communicatie is van groot belang: duidelijke boodschappen, heldere informatie, afgestemd op de doelgroep die het betreft, een keuze in de communicatie momenten, de juiste middeleninzet per project, in gesprek gaan met inwoners, de basisinformatie op orde hebben en toegankelijke communicatie. Het maakt dat inwoners het begrijpen en vertrouwen hebben in de overheid. Communiceren in samenhang en met focus maakt het voor inwoners en ondernemers ook makkelijker om te volgen wat de gemeente doet. Daarnaast maakt ons college beloften en afspraken waar en wil hij de voortgang laten zien. De gemeente (en ook college en raad) maakt concreet en duidelijk waar zij mee bezig is en waarom, zodat inwoners, ondernemers in staat worden gesteld daar op te reageren; uitleggen en reageren dus (participatie). Daarbij hoort ook het monitoren van de kanalen en het maken van een gewogen omgevingsbeeld. Nieuwe middelen en kanalen, passend in deze 'snelle' tijd, waar verandering voorop staat, moeten daarin meegenomen worden. Ook qua toegankelijkheid en begrijpbaarheid, is het wenselijk om meer met beeldende content en korte video's te werken. Daarom gebruiken we reels (korte video's) en veel beeldende content. Voor de uitvoering van deze opgave zet de gemeente extra middelen in.	✓	✓	✓	In het afgelopen jaar is gewerkt aan professionalisering van de communicatie vanuit de gemeente mbt jaarlijks terugkerende gebeurtenissen zoals feestdagen en gladheidsbestrijding. Projectcommunicatie is ingezet voor diverse projecten in onze gemeente: de opvang van (Oekraiense) vluchtelingen, woningbouw, infrastructuur en herontwikkelingen. De huisstijl is geborgd en afgestemd.
1a	(Regionale) samenwerking. De komende jaren staat de gemeente voor grote opgaven. Om de grote opgaven aan te kunnen is een stabiel college nodig en samenwerking op regionaal en bovenregionaal niveau. We willen bereiken dat de gemeente een rol van betekenis speelt in de regionale samenwerkingen en een goede gesprekspartner is, voor het behartigen van het grotere belang en op deze manier tegelijkertijd de belangen van de gemeente Bergen op de kaart te zetten.	In 2023 richten we ons op: a. Proactieve deelname van de collegeleden in de besturen en overlegstructuren van de gemeenschappelijke regelingen en andere verbonden partijen; b. Proactieve inzet vanuit het college en de gemeenteraad in het (boven)regionale implementatietraject van de gewijzigde wet gemeenschappelijke regelingen; c. Proactieve inzet van de collegeleden en vertegenwoordigers vanuit de gemeenteraad in de Regionale Raadswerkgroep Regio Alkmaar voor de uitvoering van de focusagenda Regio Alkmaar. Volgens de in het convenant vastgelegde governance en volgens de regionaal gemaakte afspraken over het bestuurlijk trekkerschap.	✓	✓	✓	De Focusagenda Regio Alkmaar 2023-2027 is in de tweede helft bestuurlijk in de regionale focusoverleggen behandeld. Op 31 oktober heeft de gemeente Bergen samen met 16 andere gemeenten in Noord-Holland Noord een aanvraag bij het Rijk ingediend voor de Regio Deal 'Samen Noord-Holland Noord beter maken'. Op basis van het plan van aanpak voor het regionaal optrekken bij de implementatie van de wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) hebben college en de raad van Bergen in 2023 de kaders vastgesteld van de te wijzigen gemeenschappelijke regelingen.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
1a Inwoners en bestuur	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	303	3.210	-2.907	446	3.558	-3.112	506	3.544	-3.038	60	V	13	V	74	V
Geheel - Totaal	**303**	**3.210**	**-2.907**	**446**	**3.558**	**-3.112**	**506**	**3.544**	**-3.038**	**60**	**V**	**13**	**V**	**74**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 1A (lasten)		
Niet nader verklaarde verschillen	13.000	V
Totaal lasten	***13.000***	***V***
Programmaonderdeel 1A (baten)		
Niet nader verklaarde verschillen	60.000	V
Totaal baten	**60.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**73.000**	**V**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**74.000**	**V**

1B. SAMEN LEVEN

Beleidsverantwoording:

1B	1B Samenleven	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
1b	De kernboodschap van het integraal beleidskader 'ledereen doet mee' luidt: ledereen in onze gemeente hoort erbij! Daarom is het belangrijk dat je mee kunt doen in je eigen omgeving, dat je iets kunt doen voor een ander en dat je hulp en ondersteuning krijgt als dat nodig is. Meestal kun je dat zelf of met hulp van vrienden, familie of vrijwilligers. Als dat niet (meer) lukt, dan is de Gemeente ervoor om met u mee te denken of u de weg te wijzen. Om dat te bereiken zetten we samen met inwoners en onze netwerkpartners in op laagdrempelige activiteiten en ondersteuning, een stevige sociale basis, dichtbij huis. Dichtbij is daar waar mensen hun leven zo fijn mogelijk kunnen leven. In een omgeving waar mensen naar elkaar omkijken met ontmoetingen die daaraan bijdragen. Passende hulp of ondersteuning is zoveel mogelijk in de eigen omgeving beschikbaar.	De activiteiten binnen de sociale basis raken aan álle aspecten van het dagelijkse leven, denk aan: het bestrijden van eenzaamheid, het bevorderen van meedoen en inclusie, passend onderwijs en volwasseneneducatie, opvoeding, werk, positieve gezondheid, sport en bewegen, ondersteuning door vrijwilligers en mantelzorgers. De Koers leggen we vast in een nieuw integraal beleidskader 2023-2026 "ledereen doet mee". De inzet op inclusie en positieve gezondheid zijn centrale uitgangspunten in dit beleidskader. Sport en bewegen, kunst en cultuur zien we als middel om de doelen te bereiken.	✓	✓	✓	1) Vastgesteld integraal beleidskader januari '23 2) Vastgesteld gebiedsplan verstevigen sociale basis juni '23 3) Vastgestelde communicatiestrategie mei '23 4) Concept publiekscampagne "jouw aandacht is goud waard" in co-creatie met maatschappelijke partners. 5) Het aanbod preventief jeugdbeleid is in beeld gebracht op een bestuurlijke heisessie met de bestuurders. 6) De provinciale subsidie voor Welzijn op Recept en JOIN US is in november afgwezen door de provincie. Hierdoor heeft inzet hierop vertraging opgelopen. In november en december is in kaart gebracht wat de consequenties zijn van deze afwijzing. 7) Er ligt een plan van aanpak om de resultaten op de inzet op preventie te kunnen meten. 8) Er is een aanvraag ingediend bij het Rijk voor Brede SPUK-middelen. Dit passend bij de uitgangspunten en kader van het Gezond en Actief levenakkoord waarbij huidig aanbod gerichter en in samenhang ingezet wordt op doelen en activiteiten die bijdragen aan een gezonde generatie in 2040. 9) Subsidies 2024 zijn verleend.
1b	Inwoners ontvangen ondersteuning wanneer zij dit niet zelf kunnen regelen of organiseren. Preventie en vroegsignalering vormen een belangrijk onderdeel van de dienstverlening aan onze inwoners. We geven actief voorlichting over de mogelijkheden om mee te blijven doen in de samenleving en aan de toegang tot de schuldhulpverlening. Dit gebeurt vanaf 1 januari 2023 via de nieuwe gemeenschappelijke regeling Zaffier. Zij bieden integrale dienstverlening op het gebied van participatie, werk, inkomen, schuldhulpverlening en inburgering. Door de huidige actualiteiten ligt er een belangrijke en grote opgave bij Zaffier. Door middel van het project 'Check in' zorgen we dat jongeren gehoord en ondersteund worden in hun vragen ten aanzien van school, inkomen en werk. Dit moet er voor zorgen dat er minder jongeren onder de 27 jaar een beroep doen op de regelingen vanuit de participatiewet.	Maatwerk in de uitvoering staat centraal: dat betekent dat de individuele situatie van een inwoner leidend is, medewerkers luisteren en denken mee in mogelijkheden en kansen, er wordt breed gekeken naar de hulpvraag; wetten, regels en beleid, geven kaders. Binnen bestaande wet- en regelgeving wordt gezocht naar maatwerk.	✓	✓	✓	Het Bergense bijstandsbestand kan worden opgedeeld in twee groepen: Een hele dynamische bovenlaag van inwoners die instromen en waar mogelijk gelijk doorbemiddeld worden naar werk en weer uitstromen (dit zie je vooral bij jongeren). En een groter wordend 'zittend' bestand (ouderen en statushouders). Zaffier werkt met een brede intake. Hierdoor ontvangen de inwoners eerst een uitgebreid gesprek waarin de mogelijkheden oa richting werk gelijk besproken worden. Als je kan werken word je gelijk doorbemiddeld naar werk door Team werk. Eind 2023 zijn er 277 Bergenaren met een uitkering. In totaal zijn er 87 inwoners de uitkering binnengekomen. In 2023 zijn er 42 statushouders in Bergen komen wonen die een uitkering ontvangen. Er zijn 69 inwoners de uitkering uitgestroomd, hiervan was het aanvaarden van werk de hoofdreden. De ondersteuningsvraag bij jongeren neemt toe. Het afgelopen jaar hebben 45 jongeren zich gemeld bij het jongerenpunt Check-in met een ondersteuningsvraag. Hiervan hebben 27 jongeren een uitkering gekregen. In 2023 is er een stijgende lijn te zien van inwoners die hulp zoeken bij hun financiële problemen. Halverwege 2023 zijn de looptijden van de trajecten voor schuldhulpverlening gehalveerd naar 18 maanden. In 2023 zijn er 5 ondernemers die ondersteuning krijgen bij hun schulden. Vanuit vroegsignalering komen er gemiddeld 41 signalen vanuit de ketenpartners zoals de woningcoorperatie, energieleverancier, waterleverancier en zorgverzekeraar mbt betalingsachterstanden. Op 9 november is de raad op verzoek van het college inhoudelijk bijgepraat tijdens een raadsinformatieavond.

1B	1B Samenleven	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
	Beheersmaatregelen Wat willen we bereiken Verdere implementatie van de beheersmaatregelen. Een belangrijk aspect hierbij is een andere werkwijze waarbij wij beter kijken naar de inzet en verstrekking van passende ondersteuning voor onze inwoners.	Een groot deel van de beheersmaatregelen is al ingevoerd, het resterende wordt als volgt geborgd: 1.Via de doorontwikkeling van het sociaal team die hoort bij de strategische koers van het sociaal domein; 2.Via doorontwikkeling van dashboards die de relevante sturings- en beleidsinformatie leveren met betrekking tot de vastgestelde doelstellingen.				Van de beheersmaatregelen zijn er 3 maatregelen ten dele geïmplementeerd vanwege een langere doorlooptijd en één maatregel (maatregel 6: 'Versterken samenwerking huisartsen jeugd en wmo') is nog niet geimplementeerd. Er zijn gesprekken met Huisartsenorganisatie (HONK) en Vicino (faciliteert praktijkondersteuners) gestart om dit mogelijk te maken. Op 9 november 2023 is de raad hier inhoudelijk over geïnformeerd tijdens een raadsinformatieavond. 1) De samenwerkingspartners voor preventie zijn in beeld. naast het organiseren van gebiedstafels en het uitvoeren van cliëntervaringsonderzoeken maken we gebruik van de onderzoekresultaten van onze uitvoeringsorganen zoals het gezondheidsonderzoek van de GGD en de veiligheidsmonitor (Veiligheidsregio) en cijfers van Kennemer Wonen en nemen deel aan het regionaal woonbehoefteonderzoek. 2) Een monitorsysteem is in ontwikkeling om inzicht te krijgen in doorverwijzingen te krijgen naar de sociale basis. En het plan van aanpak hiervoor is vastgesteld. Het doorvoeren van de beheersmaatregelen resulteert in een afname van 50% in de wachttijden voor Wmo en een afname 87,5% in de wachttijden voor Jeugd. Er is altijd contact met de inwoners bij de eerste melding. Er wordt geprioriteerd op urgentie en het werkproces is geoptimaliseerd.
1b	De juiste jeugdhulp en passende ondersteuning Wat willen we bereiken Gezinnen met opvoed- en opgroeivragen worden zoveel mogelijk in hun eigen leefomgeving voorzien van een antwoord en waar nodig passend ondersteund.	De preventieconsulenten van gemeente en netwerkpartners zijn zichtbaar, aanwezig en beschikbaar als er opvoed- en opgroeivragen zijn. Het doel van de nieuwe inkoop jeugdhulp die in gaat per 1 januari 2023 - tevens de opdracht vanuit de raad – is om meer grip op de kwaliteit en de kostenontwikkeling van de jeugdhulp te krijgen. Het resultaat is ook dat het zorglandschap daardoor overzichtelijker is dan voorheen, zonder de diversiteit en keuzevrijheid te verliezen bij de lichtere vormen van jeugdhulp.				Preventieconsulenten Jeugd sluiten dichtbij, preventief en fysiek aan op de basisscholen van de BUCH. Daar vangen zij vragen van ouders, leerkrachten, Ib-ers en directeuren op welke snel beantwoord kunnen worden of, indien nodig, uitgezet kunnen worden bij de lichtere vormen van Jeugdhulp. Daarnaast signaleren zij welke “lichte vormen” van Jeugdhulp nodig zijn in de verschillende gemeenten. Het is belangrijk om samen (met het Sociaal Team) te leren en ontwikkelen op thema’s en nadere duiding van de verschillende rollen. Daarvoor is er leerlijn voorbereid welke voor het hele Sociaal team bruikbaar is.
1b	Woonzorgvisie Integrale samenwerking binnen de BUCH werkorganisatie en met lokale en regionale partners ten behoeve van het huisvesten van ouderen en kwetsbare doelgroepen. Gericht op het creëren van voldoende betaalbare en geschikte woningen en woonmilieus die bijdragen aan meer zelf/samenredzaamheid, leefbaarheid in de buurt en het beheersbaar houden van maatschappelijke kosten.	Het vaststellen van een woonzorgvisie met aanbevelingen voor een wenselijk woning- en voorzieningenprogramma. We kunnen hier sturing aan geven met bestemmingsplannen, prestatieafspraken met Kennemer Wonen en zorginstellingen en afwegingskaders voor interne ambtelijke samenwerking en bestuurlijke besluitvorming.				Plan van aanpak woonzorgvisie is door college vastgesteld. College heeft aan de raad voorgesteld om in plaats van een volledige visie een factsheet op te stellen die dient als bouwsteen voor een eventuele regionale woonzorgvisie en de woonvisie voor Bergen.

1B	1B Samenleven	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
1b	Welzijn op recept Structureel betere samenwerking tussen het medische en sociaal domein.	Welzijn op recept is een beproefde landelijke methodiek om de samenwerking tussen onder andere huisartsen en het sociaal domein te versterken. Met Welzijn op Recept krijgen patiënten met die met psyché-somatische klachten bij de huisartsen komen een verwijzing naar activiteiten of ondersteuning in de sociale basis als er bijvoorbeeld eigenlijk sprake is van sociale problematiek, denk aan eenzaamheid, schulden of ongezonde leefstijl. Met begeleiding van een welzijnscoach wordt een match gemaakt met de juiste ondersteuning. In Castricum heeft een succesvolle pilot gedraaid die vanaf 2023 structureel breder uitgerold wordt onder huisartsen in de hele BUCH. Daartoe zijn middelen aangevraagd bij de provincie.	✓	✓	✓	De provinciale subsidieaanvraag voor Welzijn op Recept is afgewezen. De huisartsen in Bergen zijn al wel gestart met Welzijn op Recept. Ze verwijzen namelijk al patiënten door naar het sociaal team. Het sociaal team heeft meer tijd voor een gesprek met de patiënt over het welbevinden. De inwoner ervaart meer eigen regie, zelfvertrouwen en sociale contacten. Op basis van het huidige beschikbare budget is het mogelijk om in deze vorm door te gaan met Welzijn op Recept. Zodra het duidelijk is of er Rijksmiddelen beschikbaar worden gesteld in het kader van Integraal Zorgakkoord wordt het project verder uitgerold zoals in het vastgestelde plan van aanpak.
1b	Onderwijshuisvesting Realisatie van de in het Integraal Huisvestingsplan 2018-2022 opgenomen projecten: - Ver- en nieuwbouw Kloosterpoort, Bergen - ten behoeve van het Petrus Canisius College en het Adriaan Roland Holst college - Renovatie/nieuwbouw Bergense Scholengemeenschap, Bergen - Nieuwbouw Integraal Kindcentrum (IKC) De Kiem, Egmond aan den Hoef	Met de betrokken schoolbesturen, de VVNH voor de Kloosterpoort in Bergen, SOVON voor de Bergense Scholengemeenschap en Blosse voor het IKC in Egmond aan den Hoef, spreken we over de voorbereiding van deze projecten. Aan de schoolbesturen zijn voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld om de projecten verder uit te werken. Na uitwerking van de verschillende bouwplannen en de goedkeuring hiervan door uw raad worden aanvullende middelen aan gevraagd. Hier valt te denken aan kosten van verhuizing, tijdelijke huisvesting, bouwrijp maken van een nieuwbouw locatie, et cetera. Deze kosten dienen nog te worden geraamd.	✓	✓	!	1) Ondanks regelmatig aandringen door de gemeente is het PCC nog niet gelukt om het Kloosterpoort-deel van hun gebouw aan de Loudelsweg 14 juridisch over te dragen aan de gemeente. 2) De kosten voor 2023 voor de tijdelijke huisvesting van de BSG zijn afgerekend. Aan de Rondelaan is gesloopt wat nodig is voor de renovatie/nieuwbouw. Er is een eerste termijn voor de renovatie/nieuwbouw aan SOVON betaald. De werkzaamheden liggen op schema. 3) In het kader van de participatie is er in Q4 2023 door een externe partij in opdracht van de gemeente een locatiestudie verricht. 4) Naast deze doelstellingen uit het IKC is een locatiestudie gefaciliteerd met bijbehorend participatietraject met oog op de huisvestingsvraag gerelateerd aan de mogelijke fusie van de Van Reenenschool en de Lucebertschool in Bergen.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
1b Samen leven	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	6.592	32.847	-26.255	14.906	44.097	-29.192	15.873	39.686	-23.813	967	V	4.411	V	5.379	V
Mutaties reserves	360	157	204	575	157	419	530	157	374	-45	N	0	-	-45	N
Geheel - Totaal	**6.952**	**33.004**	**-26.052**	**15.481**	**44.254**	**-28.773**	**16.403**	**39.842**	**-23.439**	**922**	**V**	**4.411**	**V**	**5.334**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 1B (lasten)		
Specifieke uitkering (spuk) Nationaal Programma Onderwijs De totale kosten zijn begroot in dit jaar, zonder rekening te hebben gehouden met wanneer (in welk jaar) de lasten daadwerkelijk plaatsvinden. Een groot deel van de lasten vindt plaats in 2024.	113.000	V
Opvang Oekraïners Dit hoort in samenhang gezien te worden met het verschil onder baten € 716.000 (V). Per saldo een voordeel van € 2.727.000 (V) ten opzichte van de begroting van onder andere de bestuursopdracht die aan de BUCH is verstrekt. Zie verder paragraaf Oekraïne.	2.011.000	V
Onderwijshuisvesting OVO Berger Scholengemeenschap De verdeling van het budget voor de tijdelijke huisvesting van de BSG is indertijd gebaseerd op wat op dat moment de verwachting was. In de praktijk is gebleken dat die verdeling niet adequaat is geweest. Dat betekent dat er in 2023 minder is uitgegeven dan voorzien en dat die kosten doorschuiven naar 2024. *Het verzoek is om het restant 2023 ad € 595.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	595.000	V
Onderwijshuisvesting overige Adriaan Roland Holstschool schade door storm **€ 139.000 (N)** die niet tijdig is begroot, zie ook baten uitkering verzekering (€ 135.000 (V)). Verder hogere energiekosten Zakendijkje 28 **€ 100.000 (N)** die niet tijdig is begroot, zie ook baten (€ 97.000 (V)). Deze kosten worden grotendeels doorbelast. Overige kleine verschillen **€ 25.000 (N)**. Verder niet uitgegeven budget voor locatieonderzoek IKC de Kiem in Egmond aan den Hoef **€ 25.000 (V)**. *Het verzoek is om deze € 25.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	239.000	N
WMO hulpmiddelen en woningaanpassing Ten opzichte van vorig jaar is een daling zichtbaar in de kosten van rolstoelen, trapliften en woningaanpassingen. Ook het aantal cliënten met deze hulpmiddelen is gedaald ten opzichte van vorig jaar. Voor de elektrische rolstoelen heeft dit deels te maken met achterstanden bij de leverancier vanwege capaciteitsgebrek en door tekorten aan grondstoffen, waardoor uitlevering van producten achter is gebleven.	108.000	V
WMO begeleiding Bij de tweede firap is de begroting met € 104.000 naar beneden bijgesteld op basis van extrapolatie van de cijfers van het eerste halfjaar 2023. In het tweede halfjaar zijn de kosten echter weer toegenomen ten opzichte van het eerste halfjaar. Er is sprake van een lichte stijging van het aantal cliënten in het laatste kwartaal en de gemiddelde kosten per cliënt zijn gestegen **€ 61.000 (N)**. Daarnaast was bij de extrapolatie van de cijfers van het eerste halfjaar geen rekening gehouden met de prijsstijging 2023 van totaal **€ 28.000 (N)**.	68.000	N

Jeugdhulp Bij de tweede firap is het budget naar boven bijgesteld op basis van de declaraties van het eerste halfjaar. In het tweede halfjaar komen de kosten hoger uit doordat de gemiddelde kosten per cliënt van ambulante jeugdhulp zijn gestegen. Vanuit het sociaal team is merkbaar dat de complexiteit van vraagstukken toeneemt en dat het aantal enkelvoudige vragen afneemt (dit laatste komt mede doordat het preventieteam in het voorliggend veld ook één en ander afvangt). Het aantal cliënten blijft stabiel. Daarnaast zet de gewenste ontwikkeling zich door van een afname van cliënten in verblijf ten gunste van meer ambulante jeugdhulp.	129.000	N
Sociaal culturele organisaties Het budget is bedoeld voor het compenseren van maatschappelijke organisatie energiekosten. Zij konden voor 1 januari 2024 een subsidieaanvraag indienen. De aanvragen worden in het eerste kwartaal 2024 beoordeeld en uitbetaald. *Het verzoek is om het restant van 2023 ad € 357.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	357.000	V
Maatschappelijk werk Door vertraging van het in gebruik nemen van het nieuwe T&O-gebouw voor Stichting Welzijn Bergen zijn er in 2023 geen kosten gemaakt. Hierdoor viel de subsidie aan stichting Welzijn Bergen **€ 50.000 (V)** lager uit. Verder is **€ 38.000 (V)** uiteindelijk ten laste van een ander budget gebracht.	88.000	V
Visweg 45 dorpshuis De Schulp Ebi De realisatie met betrekking tot de uitgaven wijkt af van de eerdere begroting € 261.000 (V). *Het verzoek is om het restant 2023 ad € 261.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	261.000	V
Energietoeslag De Eerste Kamer heeft op 3-10-23 ingestemd met het wetsvoorstel Energietoeslag 2023. Gemeenten kunnen net als in 2022 inwoners op of net boven het sociaal minimum helpen met de hoge energiekosten. Deze regeling wordt uitgevoerd door Zaffier. Inwoners kunnen nog tot en met 31 juli 2024 een aanvraag indienen voor het jaar 2023. H*et verzoek is om het restant 2023 ad € 827.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	827.000	V
Tozo - Tijdelijke overbrugging zelfst. Ondernemers Het voordeel betreft de terugontvangsten met betrekking tot de Tozo, hier staat voor hetzelfde bedrag een lagere opbrengst tegenover van het Rijk omdat die alleen de werkelijke kosten vergoed. De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) was één van de maatregelen van het kabinet om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandige ondernemers, waaronder zzp'ers. De Tozo-uitkering is als voorschot verstrekt en moet (gedeeltelijk) worden terugbetaald als de inkomsten uit onderneming in de maanden waarover de uitkering is verstrekt, achteraf hoger blijken dan eerder opgegeven (op basis waarvan de Tozo-uitkering is berekend en uitgekeerd).	181.000	V

Armoede- en schuldenbeleid Er is in 2023 **€ 81.000 (V)** door lagere kwijtschelding van riool- en afvalstoffenheffing van € 33.000 (V) over 2023 en € 58.000 (V) over eerder jaar 2022. Verder is het budget voor de plustaak actieplan schuldhulpverlening **€ 23.000 (V)** niet uitgegeven aangezien de uitvoering van deze taak is overgedragen aan Zaffier. Daarnaast is door het Rijk bij de meicirculaire 2023 extra budget beschikbaar gesteld voor de aanpak van armoede en schulden. In november 2023 is hiervoor een plan opgesteld met Zaffier omtrent ondersteuning ondernemers in schuldhulpverlening en inzet van preventieve activiteiten. De uitvoering hiervan kon daardoor maar voor een klein deel plaatsvinden in 2023 **€ 67.000 (V). D**e verdere uitvoering vindt plaats in 2024. *Het verzoek is om deze € 67.000 (V) via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	181.000	V
BUIG (Zaffier) Dit betreft het voordeel op de begrote BUIG budgetten. Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. We zien wel dat het jaarlijkse positieve voordeel op de kosten van de BUIG ten opzichte van de ontvangen uitkering van het Rijk afneemt en dat het aantal inwoners met een bijstandsuitkering toeneemt. De stijging van het bijstandsbestand wordt voor een deel verklaard doordat de afstand tot de arbeidsmarkt van het zittend bestand toeneemt. Als je kan werken, ben je aan het werk. Tegelijkertijd zien we bij Bergen een duidelijke impact van de taakstelling van de statushouders. Van de totaal 89 statushouders in de gemeente Bergen zijn er 42 dit jaar het uitkeringsbestand ingestroomd. Dat is een stijging van 47%. Het totale bijstandsbestand is gegroeid met 13 inwoners. Ook is er in de begroting van Bergen geen rekening gehouden met de stijging van het minimumloon van 10,15%.	46.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	79.000	V
Totaal lasten	***4.411.000***	***V***
Programmaonderdeel 1B (baten)		
Specifieke uitkering (spuk) Nationaal Programma Onderwijs Omdat er in 2023 minder is uitgegeven dan begroot zijn ook de inkomsten vanuit het Rijk lager. Zie ook onder lasten.	113.000	N
Oekraïne opvang Zie onder lasten en paragraaf Oekraïne.	716.000	V

BUIG (Zaffier) Vanuit het Rijk zijn diverse inkomsten ontvangen **€ 191.000 (V)**, waar in de begroting geen rekening mee was gehouden, waaronder door het Rijk vastgestelde inkomsten over het jaar 2021 en 2022.In de begroting was verder geen rekening gehouden met de nog te ontvangen normbedragen van het Rijk voor de specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek **€ 61.000 (V)** en de specifieke uitkering onderwijsroute **€ 27.000 (V).** Er is een voordeel op de inkomsten van de Wet Inburgering **€ 41.000 (V).** Er zijn meer kosten gemaakt waar ook een hogere opbrengst tegenover staat. Tenslotte is er op dit budget **€ 22.000 (V)** op de terugvorderingen. Vanaf 1 januari 2023 heeft Zaffier het debiteurenbeheer op zich genomen met een iets andere berekeningssystematiek. Dit heeft geleid tot een aangepaste debiteurenstand en een daarop aangepaste stand voorziening dubieuze debiteuren.	342.000	V
Tozo - Tijdelijke overbrugging zelfst. Ondernemers Zie verklaring onder lasten, dit is per saldo budgetneutraal.	181.000	N
Algemene gezondheidszorg Het volledige bedrag ten behoeve van activiteiten voor Valpreventie (onderdeel brede SPUK-regeling) is aangevraagd als specifieke uitkering. Echter de uitgaven die waren begroot, bleken niet conform de SPUK-regeling subsidiabel te zijn waardoor er nu wel een nadeel op de baten, maar geen voordeel op de lasten is.	66.000	N
Zakendijkje 38 Betreft deel doorbelasting van extra energiekosten die niet tijdig is begroot.	97.000	V
BVO Adriaan Roland Holstschool Betreft uitkering verzekering in verband met schade € 136.000 (V) die niet tijdig is begroot, (zie ook lasten 140.000 N).	136.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	36.000	V
Totaal baten	**967.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**5.379.000**	**V**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
De begrote uitname voor Jeu de boules is vervallen. De bestemmingsplanprocedure heeft vertraging opgelopen. Hierdoor kon er niet gestart worden met de werkzaamheden en is de bijdrage van de gemeente al eerder doorgeschoven naar 2024.	45.000	N
Totaal baten	***45.000***	***N***
Subtotaal mutaties reserves	**45.000**	**N**
Resultaat na bestemming	**5.334.000**	**V**

Beleidsindicatoren: Dit is de link naar Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Bergen (NH.) (waarstaatjegemeente.nl)

			B	U	C	H	NL			
PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	score	score	score	score	score	jaar	eenheid	bron
1b	1	Absoluut verzuim	1,3	2,5	1,4	2,3	2,7	2020	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado
1b	2	Relatief verzuim	17	10	14	13	24	2022	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado
1b	3	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	2,4	2,3	1,8	1,2	2,4	2022	%	DUO/Ingrado
1b	4	Niet-sporters	42,3	35,9	34,5	37,1	46,4	2022	%	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD'en, CBS en RIVM
1b	5	Banen	679,3	462,6	507	527,9	825,4	2022	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research
1b	6	Jongeren met een delict voor de rechter	1	1	1	1	1	2022	%	CBS - Jeugdmonitor
1b	7	Netto arbeidsparticipatie	67,8	75,9	73,4	72,4	72,2	2022	%	CBS - Arbeidsdeelname (gemeente)
1b	9	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	3	4	3	2	6	2022	%	CBS - Jeugdmonitor
1b	10	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	1	x	1	1	1	2022	%	CBS - Jeugdmonitor
1b	11	Personen met een bijstandsuitkering	147,8	184,1	144,2	165,1	344,8	2023	per 10.000 inwoners	CBS - Re-integratie
1b	12	Lopende re-integratievoorzieningen	222	79,9	111,1	154,5	191,5	2023	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	CBS - Re-integratie
1b	13	Jongeren met jeugdhulp	10,2	8,7	10,4	10,4	11,1	2023	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
1b	14	Jongeren met jeugdbescherming	0,7	0,5	0,6	0,3	1	2023	%	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
1b	15	Jongeren met jeugdreclassering	Geen data	Geen data	Geen data	Geen data	0,3	2023	%	CBS - Indicatoren jeugdzorg in natura
1b	16	Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	740	450	590	610	710	2022	per 10.000 inwoners	CBS - Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein Wmo

1C. EEN VEILIGE GEMEENTE

Beleidsverantwoording:

1C	1C Een veilige gemeente	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
1c	We willen een zo veilig mogelijke samenleving en waar mogelijk meer inzetten op preventie. Dit betekent dat mensen zich veilig voelen in eigen huis en in het dorp. Dit vraagt om een gezamenlijke integrale aanpak van onder andere gemeente, politie, brandweer en woningbouwcorporatie én een sterke betrokkenheid van onze inwoners en ondernemers bij het bestrijden van vandalisme, criminaliteit en overlast.	Thema jeugd: het terugdringen van jeugdoverlast Sinds het eerste coronajaar is een forse toename te zien van jeugdoverlast en dan met name tijdens mooi weer op de stranden en in de weekenden in de openbare ruimte. Door inzet van meer toezicht (inclusief cameratoezicht), veel overleg met politie, ondernemer(s) en andere ketenpartners is de situatie beheersbaar. De verhoogde inzet van (camera)toezicht leidt tot meer kosten. De verwachting is dat we vaker warmere dagen krijgen de komende jaren en dus vaker extra moeten inzetten.	!	✓	✓	Het aantal overlastmeldingen jeugd is gestegen ten opzichte van het jaar 2022, maar nog beduidend lager dan de twee coronajaren. Evenals de aan jeugd gerelateerde incidenten. De ernstige overlast/vernielingen in/tussen 2 kernen lijkt onder controle. Het extra toezicht en de verbeterde samenwerking met boa's, politie en jongerenwerkers dragen hiertoe zeker bij. Het zomerseizoen 2023 is goed verlopen. De extra maatregelen in combinatie met het minder mooie weer hebben hieraan bijgedragen.
1c		Thema ondermijning De bewustwording van ondermijning wordt zowel intern (medewerkers) als extern (inwoners en ondernemers) verder vergroot; dit is een continu proces. De aanbevelingen uit de weerbaarheidsscan worden geïmplementeerd, om zo de bestuurlijke- en interne weerbaarheid te optimaliseren. We blijven stringent optreden tegen drugsproductie, drugshandel én mensenhandel. Drugslocaties worden bestuursrechtelijk aangepakt en gegevens kunnen met partners worden gedeeld door middel van het convenant Drugslocaties dat regionaal is vastgesteld. Het zicht op criminele activiteiten neemt toe door intensieve samenwerking met veiligheidspartners.	✓	✓	!	Conform het maatwerkplan Ondermijning heeft een integrale controle plaatsgevonden op een bedrijventerrein. Er is een start gemaakt met een analyse van de vakantieparken en er is een e-learning voor medewerkers gemaakt. De actualisatie van het Damoclesbeleid is bijna klaar voor besluitvorming. In 2023 zijn er geen overtredingen geconstateerd mbt drugsproductie/-handel, waartegen bestuurlijk opgetreden kon worden. De werkwijze in het kader van het Bestuurlijk toezicht op prostitutie is in 2023 conform afspraken uitgevoerd.
1c		Thema brandveiligheid De veranderopgave bij de brandweer heeft regionaal geleid tot een hoop onrust onder de vrijwilligers, inwoners, gemeenteraden en vakbonden. Inmiddels is afgesproken dat het proces wordt bijgesteld. Vanaf september 2022 wordt een open gesprek gevoerd met betrokkenen. De opbrengst van deze gesprekken wordt verwerkt en gedeeld met de medewerkers van de Veiligheidsregio, het bestuur en de gemeenteraden met als doel om samen tot een meer werkbare en meer gedragen risicogerichte organisatie te komen.	✓	✓	✓	De Veiligheidsregio NHN heeft de plannen uitgewerkt (het ontwerpbeleidsplan 2024 - 2027, inclusief dekkingsplan en het meerjarenontwikkelplan brandweer) en in december 2023 voorgelegd aan de deelnemende gemeenten ter bespreking, tegelijkertijd met de Kadernota 2025 (zienswijze).
1c		Thema horeca, veilig uitgaan en veilige evenementen Uitgaan in de horeca en deelname aan evenementen is 2 jaar vrijwel niet mogelijk geweest. Nu uitgaan en evenementen weer zijn toegestaan, vergt het beduidend meer capaciteit om de veiligheid te waarborgen. In korte tijd moeten veel aanvragen beoordeeld worden; veel uitleg van regels is noodzakelijk; werkafspraken met ketenpartners wisselen regelmatig; nieuw publiek dat nu uitgaat kent de regels niet; er is een tekort aan personeel (beveiligers, verkeersregelaars, EHBO'ers) én vrijwilligers; omwonenden zijn kritischer geworden op overlast veroorzaakt door evenementen/horeca en regionale afstemming evenementen wordt steeds belangrijker.	✓	!	✓	In 2023 zijn de evenementen goed en veilig verlopen. De dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Alkmaar voor het toezicht op de horeca en grote evenementen is verlengd tot 1 januari 2026. De doorlooptijden voor de afgifte van horecavergunningen is onder controle.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
1c Een veilige gemeente	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	56	4.176	-4.120	57	4.286	-4.229	61	4.239	-4.178	4	V	46	V	50	V
Geheel - Totaal	**56**	**4.176**	**-4.120**	**57**	**4.286**	**-4.229**	**61**	**4.239**	**-4.178**	**4**	**V**	**46**	**V**	**50**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 1C (lasten)		
Niet nader verklaarde kleine verschillen	46.000	V
Totaal lasten	***46.000***	***V***
Programmaonderdeel 1C (baten)		
Niet nader verklaarde kleine verschillen	4.000	V
Totaal baten	**4.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**50.000**	**V**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**50.000**	**V**

Beleidsindicatoren: Dit is de link naar Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Bergen (NH.) (waarstaatjegemeente.nl)

			B	U	C	H	NL			
PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	score	score	score	score	score	jaar	eenheid	bron
1c	17	Verwijzingen Halt	4	4	9	8	8	2022	per 1.000 jongeren	Stichting Halt
1c	18	Misdrijven - Winkeldiefstallen	0,3	0,7	1,4	0,6	2,3	2022	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde diefstallen
1c	19	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	2,2	2,2	2,9	2,9	4,5	2022	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit
1c	20	Misdrijven - Diefstallen uit woning	1,5	0,7	1,1	1,6	1,4	2022	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde diefstallen
1c	21	Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	4	5,5	5,5	5,1	6	2022	per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit

1D. KERNGERICHT EN ONDERSTEUNEND

Beleidsverantwoording:

1D	1D Kerngericht en ondersteunend	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
1d	Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties zijn tevreden over hun woonomgeving, voelen zich betrokken bij hun gemeente en dragen daaraan actief bij. De relatie met de overheid is open en opbouwend en is gebaseerd op de waarden uit het participatiebeleid: gelijkwaardigheid, openheid, nabijheid, continuïteit, duidelijkheid en vertrouwen. We kennen onze kernen en staan daar mee in nauw contact. We gebruiken de opgedane kennis voor beleids- en planvorming waarbij we de lokale expertise goed benutten. Hierbij houden we lokale verschillen en belangen in het oog.	We werken volgens het vastgestelde participatiebeleid. Inwoners kunnen deelnemen aan planvorming en/of aan het concretiseren van plannen. Initiatieven vanuit wijken, buurten of kernen worden gestimuleerd en waar mogelijk (financieel) gefaciliteerd. We betrekken inwoners bij vraagstukken op een wijze die aansluit bij de huidige tijd. Hierbij doen we recht aan de mogelijkheden van onze inwoners: digitaal waar het kan, menselijk waar wenselijk. Om de beleidsdoelen te helpen realiseren, maken we onder andere gebruik van het participatieloket, de participatie checklist, de participatieparagraaf in bestuurlijke voorstellen en de participatiekalender.	✓	✓	✓	1. De gebiedsregisseurs kennen hun gebied en staan continu in nauw contact met inwoners en ondernemers. Zij en de betrokken vakambtenaren hadden structureel contact met de besturen van wijk- en ondernemersverenigingen, diverse belangengroepen en adviesraden (zoals KHN, PWN, Fietsersbond, LTO, Sportraad en Adviesraad Sociaal Domein). 2. Vrijwel alle participatietrajecten startten bij het interne participatieloket. De meedenkagenda (publicatie elke week in het Gemeentenieuws en online) is een vast onderdeel in onze communicatie. We hebben een format ontwikkeld voor een visueel jaarverslag dat voor het eerst begin 2024 wordt uitgebracht. 3. Het besluit over een beleidsregel bleek achterhaald. De raad kan bij besluitvorming slechts bij de aangewezen gevallen meewegen óf er sprake is geweest van participatie. 4. De procedure voor een senior beleidsadviseur participatie is gestart en loopt nog door in 2024. 5. De evaluatie van het Fonds inwonersinitiatieven is gestart en wordt afgerond in 2024.

Verbonden partijen P1 per programmaonderdeel:

Voor verdere informatie zie paragraaf E Verbonden partijen.

PO	Verbonden partij
1a	Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)
1b	Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)
1b	Werkvoorzieningsschap Noord Kennemerland (WNK)
1b	Gemeenschappelijk orgaan Intergemeentelijk Stichting Openbaar Basisonderwijs (ISOB-raad)
1b	Intergemeentelijke Stichting Openbaar Basisonderwijs (ISOB)
1b	Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland Noord (SOVON)
1c	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN)

Lagune Camperduin is een toeristische trekpleister van de gemeente Bergen

Programma 2
Een aantrekkelijke gemeente

PROGRAMMA 2. EEN AANTREKKELIJKE GEMEENTE

2A. CULTUUR, RECREATIE EN TOERISME

Beleidsverantwoording:

2A	2A Cultuur, recreatie en toerisme	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
2a	Erfgoed	Er komt een betere onderbouwing van de huidige archeologische beleidskaart.	✓	!	✓	De kaart is in concept gereed gekomen.
2a		Er wordt een pilotonderzoek uitgevoerd om te onderzoeken hoe beeldbepalende panden in de gemeente Bergen aangewezen kunnen gaan worden	✓	!	✓	In 2023 is gewerkt aan het pilotonderzoek naar beeldbepalende panden. Dit vormt de basis voor nieuw beleid met betrekking tot instandhouding hiervan.
2a		Wij gaan op eenduidige en heldere wijze reageren op de instandhoudingsvragen van kerkeigenaren.	✓	!	✓	Van de Kerkenvisie is een eerste concept gereed voor afstemming met de stakeholders.
2a	Cultuur	Voortzetten van de uitvoering van de drie programmalijnen van de cultuurnota: 1) Programmalijn Kunst voor iedereen We willen kunst en cultuur toegankelijk houden voor onze inwoners. 2) Programmalijn Kunst in uitvoering We willen zorgdragen voor een goede culturele infrastructuur en kunstinstellingen en culturele evenementen ondersteunen. 3) Programmalijn Kunst in de kern De kwartiermaker komt met een voorstel voor een toonaangevende cultureel programma.	✓	✓	✓	Programmalijn Kunst voor iedereen: De samenwerking met en financiering van de bibliotheek in de drie kernen is voortgezet. De samenwerking met Artiance Alkmaar en financiering van de het programma Cultuur met Kwaliteit is voortgezet. Project met cultuurcoaches (bij Kranenburgh) is gecontinueerd. Dit wordt nu met de SPUK-regeling verder vormgegeven. De subsidiëring van professionals en jeugdleden binnen muziekverenigingen is uitgebreid naar alle kunstverenigingen. Kunstverenigingen die nog geen gebruik maken van deze regeling, kunnen zich aanmelden voor het volgende jaar. Jeugdfonds Sport en Cultuur is gecontinueerd. Programmalijn Kunst in de kern: De exploitatie/ programmeringssubsidie Kunst in de Kern is gerealiseerd. Programmalijn Kunst in uitvoering: Een subsidieregeling ter stimulering van innovatieve en kunst(zinnige) projecten is gerealiseerd. Kranenburgh heeft in 2021 een structurele impuls (separate besluitvorming in college en raad) gekregen. Traject kwartiermaker: De kwartiermaker heeft in 2023 haar opdracht (verkenning) vervuld en een inspiratierapport geschreven.
2a		De planvorming m.b.t. het gemeentedepot wordt verder ontwikkeld op basis van een vastgestelde programma van eisen en beoogde locaties.	!	!	!	Nut & noodzaak van depot wordt heroverwogen vanwege nieuwe ontwikkelingen. Raad wordt daar in eerste helft van 2024 in meegenomen.
2a	Recreatie en toerisme	Het vrijetijdsaanbod van de gemeente Bergen wordt via de websites en social media, zoals bezoekbergen.nl, egmond.nl, duindorpschoorl.nl. en via een vakantiemagazine onder de aandacht gebracht.	✓	✓	✓	In 2023 heeft Hart van Noord Holland, conform de afgesproken jaarplanning, activiteiten en evenementen onder de aandacht gebracht. Verder is het magazine "Wat gaan we doen" uitgebracht, evenals het "Bergen Magazine", met als doel de profilering van de gemeente.
2a		In samenwerking met de regiogemeenten wordt de uitwerking van het regionale recreatief toeristisch actieplan gecontinueerd.	✓	✓	✓	In 2023 is de fietsroute "Brede Duinenroute" geactualiseerd conform het actieplan. Door de lezers van de ANWB Kampioen is de fietsroute Brede Duinenroute aangewezen tot de allermooiste fietsroute van Nederland.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
2a Cultuur, Recreatie en toerisme	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	884	3.027	-2.143	942	2.886	-1.944	931	2.493	-1.562	-11	N	393	V	382	V
Geheel - Totaal	**884**	**3.027**	**-2.143**	**942**	**2.886**	**-1.944**	**931**	**2.493**	**-1.562**	**-11**	**N**	**393**	**V**	**382**	**V**

Financiële toelichting:

Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 2A (lasten)		
Cultuurpres.cultuurprod.cultuurpartic Het budget is in 2023 niet volledig uitgenut. Dit betreft **€ 55.000 (V)** voor nieuwe kunst de Beeck dat in 2023 niet is uitgegeven. Het verzoek is om deze € 55.000 via resultaatbestemming beschikbaar te stellen in 2024. Verder **€ 172.000 (V)** doordat er minder subsidieaanvragen zijn ontvangen en minder subsidieaanvragen zijn gehonoreerd op basis van de toetsing aan de kaders.	227.000	V
Cultureel erfgoed Door ziekte hebben werkzaamheden met betrekking tot nieuw beleid inzake beeldbepalend erfgoed en archeologische verwachtingskaarten (deels) niet plaatsgevonden in 2023. *Het verzoek is om van het restant 2023 € 25.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	31.000	V
Strand Lagere kosten onderhoud **€ 35.000 (V)**, overige kleine verschillen **€ 11.000 (V)** en lagere kosten onderhoud Lagune dan begroot **€ 45.000 (V)**.	91.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	44.000	V
Totaal lasten	***393.000***	***V***
Programmaonderdeel 2A (baten)		
Niet nader verklaarde verschillen	11.000	N
Totaal baten	**11.000**	***N***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**382.000**	**V**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**382.000**	**V**

2B. ECONOMISCHE VITALITEIT

Beleidsverantwoording:

2B	2B Economische vitaliteit	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
2b	We willen een toekomstbestendige en vitale economie. We willen per kern focus aanbrengen en maatwerk leveren om de aantrekkelijkheid verder te verbeteren.	In de kern Bergen: in samenwerking met de ondernemers onderzoeken we de haalbaarheid van een Bedrijveninvesteringszone (BIZ) voor de kern Bergen.	✓	✓	✓	Na een draagkrachtmeting bleek er veel animo voor het oprichten van een BIZ te zijn. In december 2023 is voor de kern Bergen de BIZ Bergen daadwerkelijk opgericht. De samenwerking tussen de ondernemers is hierdoor verbeterd.
2b		In de kern Egmond: het verder professionaliseren van de BIZ en het optimaliseren van de functie van centrummanager.	✓	✓	✓	In 2023 heeft uitvoering van het BIZ-plan plaatsgevonden. Activiteiten ter verbetering van de lokale economie zijn door de centrumanager en het bestuur van de BIZ nieuw leven ingeblazen. De samenwerking en betrokkenheid tussen de ondernemers is verbeterd.
2b		In de kern Schoorl: het verder professionaliseren van de BIZ.	✓	✓	✓	In Schoorl heeft de draagvlakmeting voor een BIZ plaats gevonden, met positieve uitkomst. De BIZ Schoorl is vervolgens formeel opgericht.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
2b Economische vitaliteit	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	64	370	-306	74	462	-388	116	511	-394	42	V	-48	N	-7	N
Mutaties reserves	0	0	0	32	0	32	32	0	32	0	-	0	-	0	-
Geheel - Totaal	**64**	**370**	**-306**	**106**	**462**	**-356**	**148**	**511**	**-363**	**42**	**V**	**-48**	**N**	**-7**	**N**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 2B (lasten)		
Niet nader verklaarde verschillen	48.000	N
Totaal lasten	***48.000***	***N***
Programmaonderdeel 2B (baten)		
Niet nader verklaarde verschillen	42.000	V
Totaal baten	**42.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**7.000**	**N**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**7.000**	**N**

Beleidsindicatoren: Dit is de link naar Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Bergen (NH.) (waarstaatjegemeente.nl)

			B	U	C	H	NL			
PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	score	score	score	score	score	jaar	eenheid	bron
2b	22	Functiemenging	42	41,5	40,3	40,6	53,8	2022	%	CBS BAG/LISA - bewerking ABF Research
2b	23	Vestigingen (van bedrijven)	226	138,7	166,5	173,6	174,1	2022	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	LISA

2C. EEN BEREIKBARE GEMEENTE

Beleidsverantwoording:

2C	2C Bereikbaarheid	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
2c	Bereikbaarheid	Wij stellen de komende jaren een mobiliteitsplan op. Dit doen wij in nauwe samenwerking met onze bewoners, ondernemers en diverse andere partijen. Het mobiliteitsplan geeft ons richting voor toekomst op basis van actuele ontwikkelingen, wensen van bewoners en ondernemers en taakstellingen vanuit duurzaamheid (onder andere op gebied van klimaatadaptatie en energietransitie). Actueel verkeersbeleid, waaronder het fiets- en het parkeerbeleid, wordt geïntegreerd in het mobiliteitsplan.	✓	✓	✓	De opdracht voor het opstellen van het mobiliteitsplan is gegund aan het verkeersadviesbureau Goudappel en dit bureau heeft de eerste werkzaamheden hiertoe gestart. Er is onder andere een enquête breed uitgezet. Verder zijn de huidige situatie en trends in beeld gebracht.
2c	Bereikbaarheid	Fietsnetwerk: Het toekomstbestendig en fietsvriendelijk maken van ons fietsnetwerk, door o.a. verbreden en verbeteren van een aantal fietspaden. Belangrijk knelpunt is de Eeuwigelaan, waar een tweede fietspad aan de zuidzijde wordt gerealiseerd. Het nieuwe fietspad wordt tevens aangesloten op de fietsstraat van de Hoflaan.	✓	!	✓	Op basis van de uitspraak van de RvS heeft een extern bureau ons advies uitgebracht over het vervolgproces. Daarbij was het advies om het besluit op het bezwaarschrift van de Belangenvereniging Eeuwigelaan gestand te houden en aan te vullen. Het college heeft dit advies, na consultatie met een afvaardiging van de diverse raadsfracties, overgenomen. Dit besluit is in de tweede helft van juli bekend gemaakt aan de belangenvereniging. Tegen het besluit kon rechtstreeks bij de RvS beroep worden aangetekend. De Belangenvereniging Eeuwigelaan e.o. heeft van dit recht gebruikgemaakt. Binnen de behandeling van het hoger beroep heeft de Raad van State de gemeente in december de gelegenheid gegeven om een verweerschrift in te dienen op het beroep van Belangenvereniging Eeuwigelaan. De datum van behandeling is nog niet bekend.
2c	Bereikbaarheid	Actualisatie van de uitvoeringsagenda van het vastgestelde fietsbeleidsplan. In ieder geval wordt daarin opgenomen dat het fietspad tussen Bergen en Alkmaar onderlangs de golfbaan (Sluispolderpad) wordt verbreed en dat het deel van de route over Sluispad en Mosselenbuurt, tussen het Paddenpad en Buerweg, wordt opgeknapt.	✓	!	✓	Vanwege prioriteit voor het mobiliteitsplan is er de uitvoeringsagenda in 2023 niet geactualiseerd. Wel zijn er belangrijke stappen gezet om de positie van fietsers te versterken: - het project verbreding fietspad Sluispolderpad is binnen het gestelde budget aanbesteed. De daadwerkelijke werkzaamheden zijn volgens planning gereed voor het toeristenseizoen van 2024; - diverse hinderlijke paatljes op of langs fietspaden zijn verwijderd; - de herinrichting van de Gerbrandtslaan, tussen Duinweg en De Omloop, tot fietsstraat is in voorbereiding. De bij de provincie aangevraagde subsidie is voor jaarschijf 2023 helaas afgewezen, niet op inhoudelijke gronden maar vanwege overschrijving. - samen met de Fietsersbond is bekeken op welke (parkeer)plaatsen extra fietsstallingsplaatsen kan worden gerealiseerd.
2c	Bereikbaarheid	Fietstunnel N9 In gezamenlijkheid met de regio oplossen van het verkeerskundig knelpunt N9-Kogendijk door het aanpassen van het kruispunt N9- Kogendijk, waaronder een fietstunnel onder de N9 door.	✓	!	✓	Het project heeft bij gebrek aan een projectmangager gedurende 2023 stilgelegen. Eind 2023 is een externe projectmanager aangesteld om het project klaar te maken voor realisatie.

2C	2C Bereikbaarheid	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
2c	Bereikbaarheid	Beperken overlast aansluiting A9 Inzetten op het beperken van de overlast in Egmond-Binnen ten gevolge van de verkeerskundige keuzes rond aansluiting A9, door: • monitoren wat de effecten in Egmond-Binnen zijn van de verkeerskundige keuzes rond de aansluiting A9; • Herenweg en andere mogelijke sluiproutes in Egmond-Binnen herinrichten volgens 30km zone richtlijnen en daarmee onaantrekkelijk maken als doorgaande route.	✓	✓	✓	De realisatie van de aansluiting van de A9 bij Heiloo is nog niet gerealiseerd waardoor effecten hiervan nog niet kunnen worden gemeten. De destijds gerealiseerde telpunten zijn operationeel en de telgegevens kunnen worden gebruikt om, zodra de aansluiting gerealiseerd is, de effecten op de verschillende wegen te kunnen vaststellen. De herinrichting van de Herenweg, tussen Adelbertusweg en Luilaantje, is in juni 2023 afgerond, waardoor Egmond-Binnen nog onaantrekkelijker is geworden voor doorgaand verkeer.
2c	Bereikbaarheid	Parkeerdruk reduceren. In 2022 is een pilot gehouden voor de inzet van een transferium waar men van de auto kan overstappen op busvervoer richting Egmond aan Zee. Op basis van de resultaten daarvan wordt onderzocht in hoeverre en op welke locaties permanente oplossingen mogelijk zijn. Hierbij wordt de regio (in het bijzonder de gemeente Alkmaar) betrokken.	✓	!	✓	De pilot is in 2023 voortgezet aan de hand van feedback uit 2022. Vanwege de slechte zomer zijn de resultaten minder positief dan die uit 2022. De evaluatie van de pilot transferium 2023 en de inzet van de kustbus is in concept gereed.
2c	Bereikbaarheid	Vervangen verkeerslichten. Op korte termijn moet op twee locaties de verkeerslichten worden vervangen. Het gaat om de installaties op de kruising Sportlaan – Voorstraat – Egmonderstraatweg en op de dr. Wiardi Beckmanlaan. Beide gelegen in Egmond aan Zee.	✓	✓	✓	De werkzaamheden voor het vervangen van de verkeerslichten Sportlaan - Voorstraat - Egmonderstraatweg zijn in 2023 aanbesteed. De afgekeurde verkeersinstallatie aan de dr. Wiardi Beckmanlaan is verwijderd en in plaats daarvan zijn maatregelen getroffen in de vorm van een verhoogde voetgangersoversteekplaats.
2c	Bereikbaarheid	In Egmond aan den Hoef wordt het gebied Overduin ontwikkeld. Ook zijn er ontwikkelingen in het Slotkwartier. Daarnaast functioneert de kruising Tijdverdrijflaan / Herenweg / Egmonderstraatweg / Zeeweg onvoldoende bij drukte. Daarom onderzoeken wij welke maatregelen mogelijk zijn om de verkeersafwikkeling in Egmond aan den Hoef te verbeteren.	✓	✓	✓	Uit onderzoek blijkt dat vooral de kruising Tijdverdrijflaan / Herenweg / Egmonderstraatweg / Heilooërzeeweg bepalend is voor de doorstroming en bereikbaarheid binnen Egmond aan den Hoef. De verkeersregelinstalallatie (VRI) die op dit kruispunt staat werkt niet naar behoren omdat deze is verouderd. Deze VRI is inmiddels technisch afgeschreven en is aan vervanging toe. Volgens planning wordt dit jaar gestart met een onderzoek naar de gewenste oplossing voor dit kruispunt zodat in 2025 kan worden overgegaan tot uitvoering hiervan. De verwachting is dat de huidige VRI wordt vervangen door een moderne installatie (iVRI).

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
2c Een bereikbare gemeente	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	0	1.338	-1.338	0	1.622	-1.622	17	1.545	-1.528	17	V	77	V	93	V
Geheel - Totaal	**0**	**1.338**	**-1.338**	**0**	**1.622**	**-1.622**	**17**	**1.545**	**-1.528**	**17**	**V**	**77**	**V**	**93**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 2C (lasten)		
Niet nader verklaarde verschillen	77.000	V
Totaal lasten	***77.000***	***V***
Programmaonderdeel 2C (baten)		
Niet nader verklaarde verschillen	17.000	V
Totaal baten	**17.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**93.000**	**V**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**93.000**	**V**

Verbonden partijen P2 per programmaonderdeel: Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen.

PO	Verbonden partij
2a	Recreatieschap Geestmerambacht
2b	Ontwikkelingsbedrijf NHN NV (ONHN)
2c	Coöperatie ParkeerService

Programma 3
Een leefbare gemeente

PROGRAMMA 3. EEN LEEFBARE GEMEENTE

3A. WONEN EN LEEFOMGEVING

Beleidsverantwoording:

3A	3A. Wonen en leefomgeving	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
3a	Omgevingswet	In het Ambitiedocument Omgevingswet is gekozen voor een implementatie waarbij we eerst de basis op orde gebracht hebben. In de periode na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is er meer ruimte voor doorontwikkeling. Dit betekent dat we in 2022: ● een start maken om de opgaven uit de omgevingsvisie in uitvoering te brengen. Onderzoek vindt plaats naar de geschikte instrumenten die hierbij voor handen zijn; ● starten met het opstellen van het omgevingsplan;	✓	✓	✓	De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De inwerkingtreding van de wet markeert een belangrijk startmoment. In 2023 is de Omgevingsvisie Bergen vastgesteld. Op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet hebben we net als de rest van Nederland een omgevingsplan van rechtswege. Het plan van aanpak Omgevingsplannen is in 2023 vastgesteld. In de decembercirculiare 2023 is bekend geworden welke compensatie we ontvangen in 2023 voor een deel van de invoeringskosten. Deze vloeien terug in de Algemene Middelen waar ook de invoeringskosten uit zijn voorgefinancierd.
3a	Omgevingswet	● de processen optimaliseren en producten en diensten verbeteren naar de bedoeling van de Omgevingswet; ● toewerken naar een volledig digitale ondersteuning van de Omgevingswet, waarbij het aansluit op de voorzieningen en functionaliteiten die binnen het Digitale Stelsel Omgevingswet landelijk zijn ontwikkeld en voor zover het bijdraagt aan onze ambitie voor de organisatie en de Omgevingswet;	✓	✓	✓	De benodigde plansoftware en software voor toepasbare regels zijn geïmplementeerd. De gemeente is volledig aangesloten op het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). De implementatie van de VTH-software is in 2023 afgerond. Het aanpassen van de processen aan de eisen van de Omgevingswet is afgerond en worden verwerkt in de VTH-software. Komende jaren worden deze processen geoptimaliseerd en producten en diensten verbeterd naar de bedoeling van de Omgevingswet. Vooruitlopend op de inwerkingtreding zijn zo veel mogelijk nieuwe instrumenten toegepast, zoals de intake- en omgevingstafels waarmee we een snellere en integralere dienstverlening rond ruimtelijke initiatieven bieden.
3a	Omgevingswet	● het leertraject Omgevingswet voor medewerkers evalueren en indien een vervolg noodzakelijk is, dit organiseren; ● medewerkers verder begeleiden, zodat houding en gedrag van alle bij de uitvoering van de Omgevingswet betrokken medewerkers aansluit bij de bedoeling van de Omgevingswet;	✓	✓	✓	De bij de uitvoering van de Omgevingswet betrokken medewerkers hebben het leertraject Omgevingswet gevolgd, waarbij naast inhoudelijk kennis de aandacht uitgaat naar de bijbehorende verandering in houding en gedrag.
3a	Omgevingswet	● de colleges en raden verder informeren over het nieuwe stelsel en hun rol, bevoegdheden en mogelijkheden daarin; ● inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties verder informeren over het nieuwe stelsel en de mogelijkheden die de wet hen biedt;	✓	✓	✓	Ter voorbereiding op besluitvorming rondom de Omgevingswet zijn de colleges en de raden geinformeerd. Vanaf oktober 2023 worden ook inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties geinformeerd over de Omgevingswet. Hierbij sluiten we aan bij de landelijke informatiecampagne.
3a	Omgevingswet	● de structurele financiële impact voor de gemeente en de Werkorganisatie BUCH van de inwerking getreden Omgevingswet en naar aanleiding van de vaststelling van (onderdelen van) het omgevingsplan monitoren en eventuele financiële effecten verwerken; ● het programma Omgevingswet monitoren, waarbij de voortgang en risico's periodiek worden beheerst en afwijkingen gerapporteerd. De risico's worden systematisch in kaart gebracht en beoordeeld met behulp van het Risicomanagement Informatie Systeem (NARIS®). De resultaten van de risico-inventarisatie maken onderdeel uit van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.	✓	✓	✓	Door het uitstel van de Omgevingswet zullen de structurele financiele effecten vanaf volgend boekjaar optreden. De voortgang en risico's van het programma Omgevingswet zijn periodiek gemonitord en gerapporteerd.

3A	3A. Wonen en leefomgeving	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
3a	Wonen	Om invulling te geven aan de sterk gewijzigde situatie op de woningmarkt en de effecten van de woonzorgvisie worden één jaar eerder dan gebruikelijk, nieuwe gezamenlijke meerjarige prestatieafspraken gemaakt met Kennemer Wonen en de huurdersorganisaties voor de jaren 2024 t/m 2027.	✓	✓	✓	Op 7 december 2023 zijn de Prestatieafspraken door alle partijen ondertekend.
3a	Wonen	We actualiseren de Huisvestingsverordening in 2023. Wettelijk gezien is het mogelijk om meer zaken te regelen in een Huisvestingsverordening, waaronder: voorrang op basis van lokale binding, opkoopbescherming, regels voor middenhuur. Daarnaast biedt de aanstaande wijziging van de Huisvestingwet wellicht nieuwe mogelijkheden om in de Huisvestingsverordening ook de toewijzing van sociale koopwoningen te regelen, voorrang te geven aan bepaalde beroepsgroepen en het verhogen van het percentage voor het verlenen van voorrang op basis van lokale binding.	✓	✓	✓	De nieuwe Huisvestingsverordening is per 1 juli 2023 ingegaan.
3a	Wonen	Indien de Huisvestingswet ongewijzigd wordt aangenomen moet de Doelgroepenverordening worden aangepast om via de Huisvestingsverordening de voorrangeregels bij sociale koop en middenhuur te kunnen regelen.	✓	!	✓	De nieuwe Huisvestingswet is niet inwerking getreden in 2023, waardoor de Doelgroepenverordening op dit punt niet kon worden aangepast.
3a	Wonen	Twee keer per jaar actualiseren wij Plancapaciteit.nl en stellen we samen met Regio Alkmaar de Regionale Woningprogrammering naar realisatiecapaciteit op.	✓	✓	✓	In het eerste en vierde kwartaal is de plancapaciteit geactualiseerd. In mei is de regionale woningprogrammering ter kennisname aangeboden aan de raad. Door structurele capaciteitsproblemen is de regionale woningprogrammering van het vierde kwartaal komen te vervallen.
3a	Wonen	Opstellen van een Woonvisie volgens de nieuwe werkwijze van het raadsbreed akkoord.	✓	!	✓	Het uitgebreider participatietraject Woonvisie is gestart, waardoor de in eerste instantie planning van oplevering woonvisie in Q1 niet wordt gehaald. Er is inmiddels een uitgebreide enquete gehouden. Daarnaast is door o.a. landelijke ontwikkelingen de woonzorgvisie vertraagd.
3a	Grote projecten	Watertorengebied. In juli 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan en is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden. Er wordt nu gestart met de voorbereidende werkzaamheden voor de uitvoering.	✓	✓	!	In eerste helft van het jaar is gebruikersbijeenkomst georganiseerd. De noodzakelijke hernieuwde stikstofberekening is gemaakt en ter beoordeling voorgelegd aan de Omgevingsdienst. De reactie van de Omgevingsdienst is einde jaar gedeeld. Het schetsontwerp voor de inrichting van het openbaar gebied is afgerond.
3a	Grote projecten	Voetbalfusie Egmonden Augustus 2022 heeft de Raad van State uitspraak gedaan en heeft diverse beroepsgronden gegrond verklaard. Hierbij is het vaststellingsbesluit van de gemeenteraad vernietigd. Onderzocht wordt welke consequenties de vernietiging heeft en op welke wijze het project het een vervolg kan krijgen.	✓	✓	!	Het voorlopig ontwerp voor de inrichting van het nieuwe sportcomplex is gereed, de kosten zijn geactualiseerd. Daarnaast is het onderzoek naar de spuitzone afgerond en zijn de onderzoeken voor de verkeersveiligheid en naar de maatschappelijke activiteiten in Egmond opgestart. Ook is het schetsontwerp voor het clubgebouw inmiddels gereed.
3a	Grote projecten	Dorpsplein Bergen. Op basis van bestemmingsplan, structuurvisie en een beeldkwaliteitskader wordt op basis van een anterieure overeenkomst met de projectontwikkelaar een kwalitatief hoogwaardig plan ontwikkeld en daadwerkelijk gerealiseerd. De Bakemaflat en enkele panden in de directe omgeving daarvan worden gesloopt.	✓	!	✓	De Bakemaflat en de overige panden zijn gesloopt. Het Plein is tijdelijk ingericht. Vergunningen zijn afgegeven, maar houden naar verwachting geen stand bij RvS/rechter. Er ligt een voorstel om de procedure te wijzigen en te starten met een procedure voor bestemmingsplanwijziging gecoördineerd met een omgevingsvergunning activiteit bouw. Initiatiefnemer gaat (nog) niet mee in dit voorstel.
3a	Grote projecten	Voor de Harmonielocatie wordt een projectontwikkelaar geselecteerd met het beste (alternatieve) plan op basis van een Inschrijving/aanbesteding. Ten behoeve van het bepalen van een optimaal programma is een Maatschappelijke Kosten- en Baten Analyse opgesteld.	✓	✓	✓	De selectieprocedure is opgestart om een projectontwikkelaar te selecteren. Presentatie en contractering Q1 2024

3A	3A. Wonen en leefomgeving	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
3a	Grote projecten	Initiatieven Bergen aan Zee. Op basis van de Structuurvisie voor Bergen aan Zee wordt een viertal initiatieven voor (her-)ontwikkeling gerealiseerd. De gemeente begeleidt initiatiefnemers bij de ruimtelijke planvorming en ruimtelijke procedure op basis van anterieure overeenkomsten en vervolgens realisatie van (her-) ontwikkelingen op het gebied van horeca en/of wonen. Verder wordt verbetering van de inrichting van de openbare ruimte nagestreefd, vooral van het Rode Plein en Van der Wijckplein.	✓	!	✓	Monsmarem: bouw gereed. Nassau: de omgevingsvergunning afwijken bestemmingsplan is opnieuw aangevraagd en ontwerpbeschikking heeft ter inzage gelegen. Gemeenteraad achtte in december 2023 een besluit hierover nog niet rijp voor behandeling. Maurits en Eyssenstein: op de omgevingsvergunnning afwijken bestemmingsplan zijn zienswijzen en (pro forma) beroepen ingediend. Eén beroep loopt nog.
3a	Grote projecten	Parck de Beeck. De gemeente ontwikkelt een woningbouwplan voor het voormalige terrein van voetbalvereniging BSV aan de Oudtburghweg in Bergen. Het plan gaat uit van maximaal 152 woningen, waarbij het plangebied is vergroot met het perceel waarop het voormalig uitvaartcentrum stond. Van het totaal aantal te realiseren woningen van een Woonvisie volgens de nieuwe werkwijze van het raadsbreed akkoord	✓	✓	✓	het DO is gereed gekomen in 2023 alsmede het bestek. De bestaande opstallen zijn gesloopt. De inschrijvingsleidraad is in afronding.
3a	Woningbouw	De herontwikkeling van de Oosterkimschool (Schoorl), de sloop en nieuwbouw van Elkshove (Bergen), nieuwbouw Tuin- en Oostdorp (Bergen), de herontwikkeling van Petrusschool (Groet) en de herontwikkeling van het oude Rabobankgebouw (Schoorl) geven invulling aan de gemeentelijke uitwerking van de prestatieafspraken en de doelstelling van het bouwen van meer sociale huurwoningen. In elk bouwplan worden ongeveer 20 woningen gerealiseerd.	✓	✓	✓	1.De oplevering van de nieuwbouwwoningen op de voormalige Oosterkimschool zijn vertraagd door Liander. In Q1 2024 worden de woningen opgeleverd in plaats van Q4 2023. 2.Voor plan Elkshove heeft de omgevingsvergunning ter visie gelegen. De verwachting is dat diegene die een zienswijze had ingediend, beroep aantekent bij de rechtbank. 3.De nieuwbouw voor T&O is in Q4 2023 opgeleverd. De inrichting van het maaiveld is vertraagd door de vele regenval. 4.Het bestemmingsplan van de Petrusschool is in Q4 2023 ter visie gelegd. 5.Het globale bestemmingsplan van de Rabobank is in Q4 2023 ter visie gelegd.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
3a Wonen en leefomgeving	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	2.633	5.255	-2.622	2.966	7.601	-4.636	4.018	8.205	-4.187	1.052	V	-603	N	449	V
Mutaties reserves	142	0	142	466	319	146	472	411	61	7	V	-92	N	-85	N
Geheel - Totaal	**2.775**	**5.256**	**-2.480**	**3.431**	**7.921**	**-4.489**	**4.490**	**8.616**	**-4.126**	**1.059**	**V**	**-695**	**N**	**364**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 3A (lasten)		
Kadastrale informatie Budget is bestemd voor doorvoeren van mutaties in de openbare ruimte en het databestand op orde te brengen . In 2023 zijn er minder mutaties doorgevoerd en was door de krapte op de arbeidsmarkt de geplande inhuur van GIS-specialisten niet mogelijk waardoor er een onderschrijding heeft plaatsgevonden op dit budget. Geprobeerd wordt de opgelopen achterstanden in 2024 en 2025 in te lopen. Er is weer een GIS-specialist beschikbaar.	146.000	V
Grondexploitaties Totaal verschil lasten grondexploitaties € 957.000 (N), zie ook baten € 1.008.000 (V), zie verder paragraaf grondbeleid.	957.000	N
Handhaving Project Toeristische verhuur € 80.000 (V) door capaciteitsproblemen en € 30.000 (N) aan onvoorziene proceskosten.	50.000	V
Omgevingsvisie € 25.000 (V) door capaciteitstekort is dit niet uitgevoerd in 2023. *Het verzoek is om dit bedrag via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	25.000	V
Projecten Bergen inclusief kosten verhaal In totaal over alle 30 projecten is er € 116.000 (V) minder uitgegeven dan begroot. Per saldo met de baten ad 142.000 (N) is het € 26.000 (N).	116.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	17.000	V
Totaal lasten	***603.000***	***N***
Programmaonderdeel 3A (baten)		
Grondexploitaties Totaal verschil baten grondexploitaties € 1.008.000 (V), zie ook lasten € 957.000 (N), zie verder paragraaf grondbeleid.	1.008.000	V
Projecten Bergen inclusief kostenverhaal In totaal is er € 142.000 minder aan kostenverhaal ontvangen in 2023 waarvan een deel wordt doorgeschoven naar 2024. Er zijn ook lagere lasten ad € 116.000 (V), per saldo € 26.000 (N).	142.000	N
Leges omgevingsvergunningen In 2023 zijn twee leges ontvangen op aanvragen die zijn ingediend in 2022 waarvan de inkomsten niet zijn begroot in 2023: € 178.000 (V). Verder € 12.000 (N) kleine afwijkingen.	167.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	19.000	V
Totaal baten	**1.052.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**449.000**	**V**

Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Projecten Bergen inclusief kosten verhaal Er was een storing in de reserve grote projecten begroot van € 319.000 als winstneming voor grex T&O en grex Oosterkim. Dit is € 411.000 geworden; per saldo **€ 92.000 (N)**.	92.000	N
Totaal lasten	***92.000***	***N***
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Voor de Tiny Houses was bij de jaarrekening 2022 via resultaatbestemming een onttrekking van € 49.000 uit de algemene reserve begroot, maar in 2023 is € 19.000 uitgegeven en dus uitgenomen, per saldo **€ 30.000 (N)**.	30.000	N
Er was een onttrekking uit de reserve grote projecten begroot van € 84.000 als verliesvoorziening voor grex Elkshove en grex Rabo. Dit is € 121.000 (V) geworden, per saldo **€ 37.000 (V)**.	37.000	V
Totaal baten	***7.000***	***V***
Subtotaal mutaties reserves	**85.000**	**N**
Resultaat na bestemming	**364.000**	**V**

Beleidsindicatoren: Dit is de link naar Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Bergen (NH.) (waarstaatjegemeente.nl)

			B	U	C	H	NL			
PO	**nr**	**Verplichte indicatoren**	**score**	**score**	**score**	**score**	**score**	**jaar**	**eenheid**	**bron**
3a	24.1	Gemiddelde WOZ-waarde	414	311	340	359	271	2020	x €1.000	CBS - Waarde onroerende zaken
3a	24.2	Gemiddelde WOZ-waarde	439	333	370	385	290	2021	x €1.000	CBS - Waarde onroerende zaken
3a	24.3	Gemiddelde WOZ-waarde	478	363	405	417	317	2022	x €1.000	CBS - Waarde onroerende zaken
3a	24.4	Gemiddelde WOZ-waarde	548	447	478	506	368	2023	x €1.000	CBS - Waarde onroerende zaken
3a	25	Nieuw gebouwde woningen	6,1	2,4	4,1	2,1	9,3	2022	per 1.000 woningen	BAG - bewerking ABF Research
3a	26	Demografische druk	101,5	70,5	86,3	90,7	70,3	2023	%	CBS Bevolkingsstatistiek

3B. DUURZAAMHEID EN MILIEU

Beleidsverantwoording:

3B	3B Duurzaamheid en milieu	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
3b	Klimaat	Voor de geactualiseerde uitvoeringsplannen zoals die nu zijn voorbereid is vanaf 2023 in totaal circa € 480.000 structureel nodig. De plannen hebben betrekking op maatregelen met betrekking tot de energietransitie, duurzame mobiliteit, circulaire economie, klimaat adaptatie, duurzame bedrijfsvoering en de plusambitie van Bergen.	✓	!	✓	Energietransitie: Faciliteren Bergen Energie bij realisering zonnepark fase 3, behouden zoekgebieden zonne-energie in RES, Opleiding en organiseren eerste 8 energieoaches, ruim 60 coachgesprekken. Voorlichting middels Duurzaambouwloket, online en 10x op locatie. Ondersteuning burgerinitiatieven Tuin- en Oostdorp en Negen Nessen, nieuwe subsidieregelingen voor inwoners om hun huis te isoleren, ondersteuning mensen met energie-armoede door klusteams, uitvoeren energiebesparingsakkoord door Omgevingsdienst. Klimaatadaptatie: Tegelophaalservice (2x), voorbereiden aanleg geveltuinen, Groen in de Buurt (2 info-avonden) en stimuleringsregeling. Onderzoek klimaatadaptatie bestaande gebouwen (aansluiting bij Routekaart verduurzaming). Benaderen bedrijven voor Klimaatadaptatie op bedrijventerrein, onderzoek mogelijkheden. Opleiden intern personeel en aansluiten bij regio-aanpak. Duurzame bedrijfsvoering: De Routekaart verduurzaming vastgoed is vastgesteld. De aanpassingen voor Maatschappelijk Verantwoord Inkopen zijn aangescherpt. Hier is het thema circulair inkopen ook in verwerkt om bij te dragen aan de Rijksdoelstelling Circulair in 2050. We screenen het inkoopjaarplan om ervoor te zorgen dat duurzaamheid vanaf de begin fase wordt meegenomen. Daarnaast worden potentiële opdrachtnemers via ons inkoopbeleid ook beoordeeld in de mate van duurzaamheid waardoor ondernemers worden gestimuleerd om duurzaamheid in hun concurrentiepositie te verbeteren.
3b	Klimaat		✓	!	✓	Circulaire Economie (CE): Landbouw: Haalbaarheidsonderzoek Korte keten uitgevoerd. Gebiedsproces Egmondermeer: inventarisatiefase afgerond, tientallen hectaren kruidenrijk grasland ingezaaid, start mestpilot en groen-blauwe dooradering + plan van aanpak 2024 ontwikkeld. Start gemaakt met ‘project duurzame bollenteelt’. Consumptiegoederen: Circulair maakonderwijs (lesmodule fietsen maken, wol en textiel) in 11 klassen. Ontwikkeling/uitbreiding circulair netwerk heeft stil gestaan ivm capaciteitsgebrek. Bouw: Akkoord convenant toekomstbestendige woningbouw en circulaire deal secundaire bouwmaterialen, ondertekening Q1 2024. CE onderdeel van prestatieafspraken Kennemer Wonen. CE onderdeel van HIOR, Handreiking circulaire infrastructuur ontwikkeld (op basis van Het Nieuwe Normaal). Bedrijven: Door capaciteitsgebrek heeft dit onderdeel vrijwel stil gestaan. Wel voorbereiding voor 2024 getroffen, Q1 start project met Greendish om met 5 horeca ondernemers te werken aan voorkomen van voedselverspilling en verduurzamen menukaart. Duurzame mobiliteit: Zie paragraaf 2C, Verkeer, o.a. voor doorfietsroutes. Daarbovenop wordt het laadpalenplan conform planning uitgerold.

3B	3B Duurzaamheid en milieu	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
3b	Milieutaken	Met de komst van de Omgevingswet vinden veranderingen plaats in de taken van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en GGD Hollands Noorden. Deze gemeenschappelijke regelingen trekken gezamenlijk op ten behoeve van de gemeenten in de voorbereiding op de Omgevingswet om zo een zorgvuldige implementatie mogelijk te maken. Hierbij wordt specifiek gekeken naar de veranderende positie, rol en activiteiten van de gemeenschappelijke regelingen. Alvorens over te gaan tot het overdragen van taken vindt in 2022 nog afstemming plaats tussen gemeenten en de gemeenschappelijke regelingen over inhoud en impact van deze taken zowel op beleids- als financieel niveau.	✓	✓	✓	De OD heeft de werkprocessen in voorbereiding op de Omgevingswet verder voorbereid en deze zijn werkend en gereed. Daarbij is tevens gewerkt aan de verschuiving van bodemtaken van Provincie naar gemeente. In zowel de begroting van de OD als die van de gemeente wordt nu structureel rekening gehouden met volledige financiering van deze taken door de gemeente. In het kader van het onder de Wet door gemeenten vastleggen van de Basisgeluidemissie voor wegen is een verdere verdiepingsslag uitgevoerd. Het nieuwe Register Externe Veiligheidsrisico's is gevuld met gegevens over risicovolle activiteiten aangevuld met risico ontvangende gebouwen en locaties. Vanwege deze verandering en verschuiving van taken is een nieuwe DVO en mandaatbesluit vastgesteld zodat de OD bevoegd is voor de taakuitvoering onder de Wet vanaf 1 januari 2024. Conform de Wet is een Uitvoerings- en Handhavingstrategie 2024-2027 opgesteld en vastgesteld door de gemeente. Deze geldt de komende vier jaar als basis voor de jaarlijkse uitvoeringsprogramma's. De algehele invloed van de invoering van de Wet is nog niet duidelijk en zal zich in de komende jaren uitkristalliseren.
3b		In de regio Alkmaar-Haarlem-IJmond wordt met de Bestuurlijke Agenda Schiphol planmatig inbreng over vlieghinderaspecten geleverd aan de overlegstructuren rondom Schiphol.	✓	✓	✓	De ontwikkelingen rondom luchtvaart en gevolgen voor onze inwoners zijn continu gevolgd via de Bestuurlijke Agenda Schiphol. Hiermee is tevens aangehaakt bij de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS). Samen met de BRS werkt Bergen interbestuurlijk samen met het Rijk, Provincies en gemeenten in de Schipholregio. De NOVEX Schipholregio is een rijk-regio-traject om in samenwerking de diverse opgaven binnen de Schipholregio integraal op te pakken. Dit alles vanuit het oogpunt van hinderbeperking, leefklimaat en gezondheid. Eind 2023 is de Uitvoeringsagenda NOVEX Schipholregio gepresenteerd. De raden worden hier in januari 2024 over geïnformeerd.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
3b Duurzaamheid en milieu	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	9.561	9.132	429	10.536	9.618	918	9.917	8.495	1.422	-619	N	1.124	V	505	V
Mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**142**	**-142**	**0**	**-**	**-142**	**N**	**-142**	**N**
Geheel - Totaal	**9.561**	**9.132**	**429**	**10.536**	**9.618**	**918**	**9.917**	**8.637**	**1.280**	**-619**	**N**	**982**	**V**	**363**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 3B (lasten)		
Energietransitie Door vertraging in besluitvorming over beschikbare middelen, de dekking daarvan door rijkssubsidies en de daarmee samenhangende uitbreiding van capaciteit, stond het tempo van uitvoering onder druk in 2023. De uitbreiding van personele inzet op de energietransitie en daarmee de voorziene versnelling in de uitvoering van projecten kan pas in 2024 daadwerkelijk plaatsvinden. (Dit bedrag wordt conform afspraak toegevoegd aan de reserve Energietransitie)	142.000	V
SPUK CDOKE In een eerder stadium is besloten om de salarislasten van bestaande fte's (werkzaam binnen de werkorganisatie BUCH aan het thema Klimaat) ten laste te brengen van de specifieke uitkering (SPUK) CDOKE. Na de doorvoering van dit besluit was er nog een deel van de SPUK CDOKE beschikbaar voor het inzetten van extra fte's voor het klimaatprogramma. In december 2023 is het Plan voor uitbreiding Programmateam Klimaat in het college vastgesteld en zijn de bijbehorende spuk CDOKE gelden vanuit de gemeente naar de werkorganisatie overgebracht. De werving van deze extra fte's loopt maar deze zijn in 2023 nog niet ingevuld. Het overgebleven budget van deze spuk mag worden meegenomen naar 2024. Omdat het een SPUK betreft, is dit budgetneutraal, zie ook lasten € 311.000 (N)	311.000	V
Huishoudelijk afval Betreft vooral lagere verwerkingskosten restafval door meer afvalscheiding over 2022 en 2023 (2022 is afgerekend in 2023).	632.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	39.000	V
Totaal lasten	***1.124.000***	***V***
Programmaonderdeel 3B (baten)		
SPUK CDOKE Zie onder lasten, is budgetneutraal.	311.000	N
Huishoudelijk afval Betreft het vervallen van de begrote uitname uit de voorziening door lagere lasten en hogere inkomsten uit grondstofstromen en eerdere jaren. Zie verder lokale lasten.	286.000	N
Niet nader verklaarde verschillen	22.000	N
Totaal baten	**619.000**	***N***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**505.000**	**V**

Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Energietransitie Zie voordeel onder lasten. Een overschot op energietransitie wordt conform afspraak in het jaarrekeningtraject aan de reserve energietransitie toegevoegd.	142.000	N
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	***142.000***	***N***
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**142.000**	**N**
Resultaat na bestemming	**363.000**	**V**

Beleidsindicatoren: Dit is de link naar Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Bergen (NH.) (waarstaatjegemeente.nl)

			B	U	C	H	NL			
PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	score	score	score	score	score	jaar	eenheid	bron
3b	27	Omvang huishoudelijk restafval	149	65	101	101	148	2022	kg per inwoner	CBS - Huishoudelijk afval
3b	28	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	18,2	17,2	19	20,5	33,1	2021	%	berekening

3C. BEHEER EN ONDERHOUD

Beleidsverantwoording:

3C	3c Beheer en onderhoud	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
3c	Beheer en onderhoud	We zorgen voor meer biodiversiteit binnen de gemeente met meer leefruimte voor bijen en vlinders	✓	✓	✓	Afgelopen jaar is de museumtuin in Bergen opgeknapt en zijn er bollen geplant in Schoorl. Verder is gewerkt aan een maaibestek waarbij het uitgangspunt is dat bloemen incidenteel voor korte periodes in het gazon blijven staan om zo de biodiversiteit te verhogen. Het maaibestek hiervoor is opgesteld. Bij het vervangen van plantsoenen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met heesters en vaste planten die goed zijn voor bijen en vlinders.Tenslotte is er in 2023 samen met Beegrateful een plan opgesteld om insectenhotels te plaatsen in Bergen.
3c		We zetten in op vergroening van versteende gebieden, zowel in de openbare ruimte als bij particulieren.	✓	✓	✓	Voor het vergroenen van de Zuid in Egmond aan Zee is gestart met de aanleg van de 2de fase. Verder zijn er volgens afspraak in Egmond aan den Hoef extra bomen geplant. Helaas zijn er door de storm Poly ook weer bomen omgewaaid. Dat is deels al weer hersteld maar nog niet op alle locaties.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
3c Beheer en onderhoud	**Primitief**			**Na wijziging**			**Werkelijk 2023**			**Verschillen 2023**					
Baten en lasten	2.754	10.971	-8.217	1.272	11.061	-9.789	1.400	11.179	-9.779	128	V	-118	N	10	V
Mutaties reserves	0	1.691	-1.691	0	0	0	0	0	0	0	-	0	-	0	-
Geheel - Totaal	**2.754**	**12.662**	**-9.908**	**1.272**	**11.061**	**-9.789**	**1.400**	**11.179**	**-9.779**	**128**	**V**	**-118**	**N**	**10**	**V**

Financiële toelichting:
Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

PO		
Wegen straten en pleinen Om de aanleg van glasvezel goed te kunnen coördineren is extra ingezet op toezicht en moesten er bermen opnieuw worden ingezaaid. Deze extra kosten **€ 130.000 (N)** worden gedekt uit de extra inkomsten op glasvezel (zie € 348.000 (V) onder baten). Daarnaast heeft storm Poly geleid tot extra lasten **€ 39.000 (N)** waar niet eerder rekening mee had kunnen worden gehouden. Verder **€ 7.000 (N)** kleine verschillen.	176.000	N
Openbare Verlichting In 2023 zijn de energieprijzen behoorlijk gedaald, daardoor lagere kosten.	94.000	V

Maaien en schouwen In 2023 is het maaien in de openbare ruimte wederom opnieuw aanbesteed en is hoger uitgevallen. Daarnaast is per abuis niet eerder rekening gehouden met indexatie en meerwerk.	76.000	N
Paardenmarkt 19 In verband met onderzoek naar vleermuizen is er vertraging opgetreden en wordt het pand nu in 2024 gesloopt. *Het verzoek is om de € 35.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	35.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	13.000	V
Totaal lasten	***110.000***	***N***
Programmaonderdeel 3C (baten)		
Wegen straten en pleinen & Leges kabels en leidingen In 2022 en 2023 is glasvezel aangelegd in Bergen. Verwacht was dat in 2022 meer glasvezelstations zouden worden geplaatst. Uiteindelijk zijn deze in 2023 geplaatst waardoor in 2023 een voordeel is ontstaan.	348.000	V
Huur Herenweg 56 voormalig Rabobankgebouw De huurinkomsten zijn opgenomen in de grex Rabobank (is onderdeel van baten Grex zie po3a)	54.000	N
Baten begraafplaatsrechten In 2023 zijn er minder graven verlengd en minder mensen begraven waardoor de baten lager zijn uitgevallen.	62.000	N
Beheer overige gebouwen en gronden Voor twee verkopen snippergroen is de overdracht en daarmee de inkomst doorgeschoven naar 2024 **€ 201.000 (N)** verder is er een voordeel op huren en pachten **€ 57.000 (V)**.	144.000	N
Niet nader verklaarde verschillen	14.000	N
Totaal baten	**74.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**36.000**	**N**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**36.000**	**N**

Verbonden partijen P3 per programmaonderdeel
Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen.

PO	Verbonden partij
3b	Omgevingsdienst Noord Holland Noord (OD)
3b	Vuilverbrandingsinstallatie e.o. (VVI)
3b	Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA)

Door plaatsing pinbox weer gelegenheid om geld op te nemen in Schoorl

Programma 4
Een financieel gezonde gemeente

PROGRAMMA 4. EEN FINANCIEEL GEZONDE GEMEENTE

4. EEN FINANCIEEL GEZONDE GEMEENTE

Beleidsverantwoording:

4	4 een financieel gezonde gemeente	Wat gaan we er voor doen	Doel	Tijd	Geld	Gerealiseerd in 2023
4	Een structureel sluitende begroting 2023	Een structureel sluitende begroting 2023 aan de raad voorleggen.	✓	✓	✓	Is gerealiseerd bij het vaststellen van de begroting 2023.
4	Zo laag mogelijke lokale lasten	Een incidentele storting in de voorziening afvalstoffenheffing van € 550.000 in 2023 zodat het tarief met 2% omlaag kan en een beperkte stijging van 2% op riool en OZB.	✓	✓	✓	Is gerealiseerd bij het vaststellen van de begroting 2023.

Wat heeft het gekost?

Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
4 Overig	Primitief			Na wijziging			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
Baten en lasten	69.113	15.364	53.749	72.261	16.588	55.672	73.287	16.041	57.246	1.026	V	547	N	1.573	N
Mutaties reserves	0	1.951	-1.951	1.289	3.243	-1.953	1.289	3.242	-1.954	-0	N	0	V	-0	N
Geheel - Totaal	**69.113**	**17.315**	**51.797**	**73.550**	**19.831**	**53.719**	**74.576**	**19.152**	**55.423**	**1.026**	**N**	**547**	**N**	**1.573**	**N**

Financiële toelichting:

Als er op de baten en/of de lasten een verschil is groter dan € 75.000, dan volgt hieronder een toelichting per afwijking groter dan € 50.000.

Programmaonderdeel 4 (lasten)		
Overhead Betreft deel van de lagere bijdrage aan werkorganisatie BUCH in verband met jaarrekeningresultaat BUCH. Zie verder paragraaf bedrijfsvoering.	545.000	V
Niet nader verklaarde verschillen	2.000	V
Totaal lasten	***547.000***	***V***
Programmaonderdeel 4 (baten)		
Algemene uitkering Betreft de extra niet-begrote inkomsten vanuit de decembercirculaire 2023 en aanpassing eerdere jaren. In de decembercirculaire is ook €448.000 ontvangen voor de Erfgoeddeal. Medio 2024 komt een voorstel voor de besteding van deze middelen naar de raad. *Het verzoek is om de € 448.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	1.009.000	V

OZB Betreft lager inkomsten uit woningen € 47.000 (N) vanwege afwijking WOZ-waarden verminderingen wegens bezwaar. Verder € 260.000 (N) op niet-woningen door lagere WOZ-waarde over 2021 t/m 2023 op specifiek bedrijfsobject en overige verminderingen uit bezwaar.	307.000	N
Precariobelasting Meeropbrengsten incidentele precario en meeropbrengsten 2023 structurele precario door areaaluitbreiding naar aanleiding van de door Cocensus uitgevoerde herinventarisatie.	73.000	V
Forensenbelasting Meeropbrengsten forensenbelasting over eerder jaar 2022 vanwege hogere WOZ-waarden.	62.000	V
Toeristenbelasting Meer inkomsten op basis van de werkelijk ontvangen aangiften over 2022.	283.000	V
Parkeergelden De inkomsten op parkeergelden zijn altijd enigszins onzeker en lastig in te schatten omdat ze direct afhankelijk zijn van het aantal bezoekers en ook deels weersafhankelijk. Verder is dit eerste volledig jaar dat de wijziging met betrekking tot parkeren in de wintermaanden is doorgevoerd.	82.000	V
Parkeervergunningen De bezoekersregeling is per 1 januari 2023 aangepast waardoor er met meer voertuigen tegelijk op één vergunning kan worden geparkeerd. Het aantal bezoekersvergunningen loopt ook terug als gevolg van het gemeentelijk beleid met betrekking tot de recreatieverblijven die geen of minder vergunningen krijgen bij parkeergelegenheid op eigen terrein.	199.000	N
Niet nader verklaarde verschillen	23.000	V
Totaal baten	**1.026.000**	***V***
Subtotaal resultaat voor bestemming	**1.573.000**	**V**
Toelichting op mutaties reserves (lasten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal lasten	**-**	
Toelichting op mutaties reserves (baten)		
Geen afwijking	-	-
Totaal baten	**-**	
Subtotaal mutaties reserves	**-**	
Resultaat na bestemming	**1.573.000**	**V**

Beleidsindicatoren: Dit is de link naar Dashboard - Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) - Bergen (NH.) (waarstaatjegemeente.nl)

			B	U	C	H	NL			
PO	nr	Overzicht verplichte indicatoren	score	score	score	score	score	jaar	eenheid	bron
4	29	Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	1030	911	799	831	860	2023	€	COELO - Atlas lokale lasten
4	30	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	1122	1037	890	955	942	2023	€	COELO - Atlas lokale lasten
4	31	Formatie / Fte per 1.000 inwoners	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.b.		aantal per 1.000 inw.	Gemeente
4	32	Bezetting / Fte per 1.000 inwoners	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.b.		aantal per 1.000 inw.	Gemeente
4	33	Apparaatskosten / Kosten per inwoner	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.b.		euro	Gemeente
4	34	Externe inhuur / Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.b.		%	Gemeente
4	35	Overhead in % van totale lasten	14,3	14,9	13,8	13,3	n.b.	B 2024	%	Gemeente

Verbonden partijen P4 per programmaonderdeel:
Voor verdere informatie zie paragraaf F Verbonden partijen.

PO	Verbonden partij
4a	Cocensus
4a	Werkorganisatie BUCH (BUCH)
4a	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
4a	Liander

INVESTERINGEN REALISATIES

Overzicht van de realisatie ten opzichte van begroot per cluster

cluster	krediet 2023	realisatie 2023	% realisatie	verschil
Afval	2.537.612	1.962.624	77%	574.988
Materieel	0	0	0%	0
Onderwijs	1.500.000	1.500.000	100%	0
Openbare ruimte	11.586.065	1.481.640	13%	10.104.425
Overige**	921.000	808.856	88%	112.144
Recreatie	4.691.298	1.499.059	32%	3.192.239
Riolering	2.377.358	1.094.534	46%	1.282.824
	23.613.333	**8.346.713**	**35%**	**15.266.620**

** Overige is inclusief de aankoop van de Karel de Grotelaan 13 (€ 749.000), besloten in de raad van 30 november 2023.

cluster	Saldo afgesloten investeringen 2023		Doorschuiven naar 2024
Afval	10.018	V	564.970
Materieel	0	V	0
Onderwijs	0	V	0
Openbare ruimte	552.315	V	9.552.110
Overige	144	V	112.000
Recreatie	1.623.354	V	1.568.884
Riolering	870.000	V	412.824
saldo	**3.055.832**	**V**	**12.210.788**

Onderstaande een overzicht van de stand van de investeringen per cluster per 01-01-2024 na de jaarrekening, inclusief de doorgeschoven investeringen uit 2023.

Stand per 01-01-24 na jaarrekening

Cluster	Krediet saldo 2024	Krediet saldo 2025	Krediet saldo 2026	Krediet saldo 2027	Krediet saldo 2028	Totaal
Afval	853.471	58.200	40.000	40.000	0	991.671
Materieel	83.000	103.900	147.300	32.000	0	366.200
Onderwijs	14.422.800	1.769.200	0	0	0	16.192.000
Openbare ruimte	19.405.942	8.845.496	5.060.773	3.666.000	0	36.978.211
Overige	440.000	6.150.000	270.000	42.000	0	6.902.000
Recreatie	5.950.626	6.096.742	475.000	225.000	360.000	13.107.368
Riolering	1.697.991	1.409.035	1.282.018	1.175.000	0	5.564.044
Totaal	**42.853.830**	**24.432.573**	**7.275.091**	**5.180.000**	**360.000**	**80.101.494**

Cluster Afval
€ 565.000 wordt doorgeschoven naar 2024. Betreft vervanging van verschillend soorten containers. Dat is vertraagd.
Verder € 10.000 (V) op de afgesloten investeringen 2023.

Cluster Materieel
Geen investeringen in 2023.

Cluster Onderwijs
Geen verschil.

Cluster Openbare ruimte
€ 9.552.110 wordt doorgeschoven naar 2024. Betreft vooral vertragingen wegens stikstof en bezwaar.
Verder € 552.315 (V) op de afgesloten investeringen 2023.

Cluster Overige
Er is vertraging in de levering van de zonnepanelen voor de Jan Ligthartstraat 4. Hierdoor wordt € 112.000 doorgeschoven naar 2024. Verder € 144 (V) op de afgesloten investeringen 2023.

Cluster Recreatie
Betreft budgetten kunstgrasvelden, sporthal Egmond en Slotweg 42. Projecten zijn nog niet afgerond, € 1.568.884 schuift door naar 2024.
Verder € 1.623.354 (V) op de afgesloten kredieten bouw de Beeck door een voordeel vanuit de verzekeringsgelden & SPUK sport / btw.

Cluster Riool
Door vertragingen door stikstof en vertraging in uitvoering wegen schuift € 412.824 door naar 2024.
Verder € 870.000 (V) op de afgesloten kredieten in 2023 aangezien een investering kon vervallen.

Investeringen meer dan 2 x doorgeschoven
Het college heeft op 12 maart 2024 besloten de volgende (restant) investeringen, die al eerder al minimaal twee keer zijn doorgeschoven, van 2023 naar 2024 door te schuiven.
Dit betreffen geen jaarlijks terugkerende investeringen of investeringen die al meerjarig staan begroot.

Activa nr.	Omschrijving investering	Opmerkingen/toelichting
7730041	7 betonnen bakken ondergrondse containers EaZ	De vervanging loopt nog door tot in 2024. Krediet doorschuiven.
7211731	Ebi - Herinrichting Herenweg Luilaantje- Adelbertusw.	Uitvoering is afgerond, maar werkzaamheden rond archeologie nog niet, krediet doorschuiven.
7211751	Herbestr.&reconstructie fietspad Eeuwigelaan & aansluiting Hoflaan	Werkzaamheden vertraagd door procedures. Krediet doorschuiven.
7211841	Sch plan Buitenduin voorbereidingskrediet	Werkzaamheden zijn vertraagd door combinatie met aanleg parkeren voor Rabobankontwikkeling. Krediet doorschuiven.
7212151	Schoorl – Campergeestweg	Uitvoering in Q2 2024. Krediet doorschuiven.
7212431	Bergen- Idenslaan	Werkzaamheden vertraagd door bouwplan. Uitvoering in 2024. Krediet doorschuiven
7212451	EaZ - Trompenbergstraat herinrichting	Werkzaamheden vertraagd door stikstofproblematiek, uitvoering in 2024. Krediet doorschuiven.
7212471	Schoorl - herinrichting Gerbrandslaan	Werkzaamheden gekoppeld aan uitvoering Idenslaan, uitvoering in 2024. Krediet doorschuiven.
7212481	De Beeck Bergen (her)inrichting openbare ruimte	Doorschuiven naar 2024, de herinrichting wordt in 2024 uitgevoerd.
7320071	Slotweg 42 en Hoeve Overslot bouwkosten	De verbouw loopt door in 2024, krediet doorschuiven.
7520001	Bouwkosten Sporthal Egmond	Vertraging vanwege stikstof en ecologische voortoets. Krediet doorschuiven naar 2024, verdere actualisatie in Kadernota 2025.
7520011	Installaties Sporthal Egmond	Zie hierboven.
7520451	Kunstgrasveld Duinrand S	Uit een recente keuring is gebleken dat vervanging niet eerder dan in 2025 nodig is.
7520601	Aanleg natuurgras A-veld (VV Bergen)	Het A-veld wordt op dit moment omgebouwd naar een natuurgrasveld. Krediet doorschuiven.

Paragraaf A
Weerstandsvermogen

PARAGRAAF A: LOKALE HEFFINGEN

1 Inleiding

De gemeentelijke inkomsten bestaan grofweg uit vier stromen:
1. Algemene Uitkering Gemeentefonds + Integratie uitkering Sociaal Domein
2. Lokale belastingen en heffingen
3. Specifieke uitkeringen
4. Overige inkomsten

De algemene dekkingsmiddelen bestaan vooral uit de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds en de Integratie Uitkering Sociaal Domein. De lokale heffingen vormen de tweede grootste inkomstenbron. Van de lokale heffingen is de opbrengst van de onroerendezaakbelasting de grootste post die tot de algemene dekkingsmiddelen wordt gerekend. Lokale heffingen zoals afvalstoffenheffing, rioolheffing en grafrechten hebben specifieke bestemmingen. Opbrengsten uit lokale belastingen hebben geen specifiek bestedingsdoel.

Op de opbrengsten van de heffingen en belastingen is een algemene indexering van 2% toegepast, exclusief areaaluitbreiding. Uitzondering hierop is de indexering van de opbrengst forensenbelasting (6%), het tarief toeristenbelasting en het uurtarief parkeerbelasting; deze nemen met € 0,15 toe.

Overzicht lokale belastingen en heffingen
In de tabel wordt een overzicht gegeven van de algemene dekkingsmiddelen en de belangrijkste lokale heffingen. Tevens zijn per belastingsoort de gerealiseerde versus de geraamde belastingopbrengsten in 2023 opgenomen. Bij een aantal belastingen zijn in de gerealiseerde opbrengsten ook ontvangsten en terugbetalingen over voorgaande jaren verwerkt. Onder de tabel worden de onderdelen kort toegelicht.

PO	Belastingsoort	Begroot	Werkelijk
1a	Leges titel 1 algemene dienstverlening	437.000	489.000
1a	Leges titel 3	36.000	37.000
1b	Kwijtscheldingen	-240.000	-216.000
2b	Marktgelden	12.000	14.000
3a	Leges titel 2 omgevingsvergunningen	877.000	1.045.000
3b	Afvalstoffenheffing	5.122.000	5.112.000
3b	Rioolheffing	3.493.000	3.593.000
3c	Lijkbezorgingsrechten	451.000	389.000
4	Parkeergelden	4.472.000	4.554.000
4	Parkeer naheffingsaanslagen	388.000	425.000
4	Rechten parkeervergunningen	857.000	658.000
4	OZB woningen	8.078.000	8.024.000
4	OZB bedrijven	3.283.000	3.030.000
4	Forensenbelasting	1.622.000	1.684.000
4	Toeristenbelasting	3.198.000	3.481.000
4	Precariobelasting	152.000	265.000

Leges

Wettelijk gezien mogen de totale opbrengsten van de leges niet hoger zijn dan de totale lasten die de gemeente maakt voor de totstandkoming van de producten. Het is daarbij wel toegestaan dat een product met meer baten dan kosten (lees: een product dat voor meer dan 100% kostendekkend is) een product met meer kosten dan baten compenseert. Dit heet kruissubsidiëring.

Uit de tabel hieronder blijkt dat de opbrengsten niet hoger zijn dan de lasten. De totale kostendekkendheid over 2023 bedraagt 53%.

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Directe kosten	Loon kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekking
Kostendekking Titel 1	200.501	212.157	180.873	470.802	79,32%
Kostendekking Titel 2	127.961	1.242.231	907.183	1.045.277	45,90%
Kostendekking Titel 3		32.520	24.125	36.862	65,07%
Kostendekking totale tarieventabel	**328.462**	**1.486.908**	**1.112.181**	**1.552.941**	**53,05%**

Leges titel 1 Algemene dienstverlening

Titel 1 - Algemene dienstverlening	Directe kosten	Loon kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekking
1.1 - Burgerlijke stand	21.552	47.205	40.645	71.348	65,22%
1.2 - Reisdocumenten, identiteitskaarten	78.326	48.506	41.768	142.021	84,23%
1.3 - Rijbewijzen	40.270	57.826	49.793	134.662	91,06%
1.4 - Basisregistratie personen	2.101	4.924	4.238	13.655	121,24%
1.5 - Vervallen					
1.6 - Vervallen					
1.7 - Bestuursstukken					
1.8 - Vastgoedinformatie					
1.9 - Overige publiekszaken	4.988	2.051	1.766	6.883	78,17%
1.10 - Gemeentearchief					
1.11 - Huisvestingswet 2014					
1.12 - Leegstandswet					
1.13 - Vervallen					
1.14 - Vervallen					
1.15 - Winkeltijdenwet					
1.16 - Kansspelen		764	567	4.263	320,29%
1.17 - Kabels en Leidingen	16.071	32.380	27.280	83.010	109,61%
1.18 - Verkeer en vervoer	37.193	10.809	9.107	6.380	11,17%
1.19 - Diversen		7.692	5.709	8.580	64,03%
Totaal hoofdstuk 1	**200.501**	**212.157**	**180.873**	**470.802**	**79,32%**

Leges titel 2 Omgevingsvergunningen

Dit betreft de leges voor bouwvergunningen.

Titel 2 - Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning	Directe kosten	Loon kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekking
Hoofdstuk 2.1 - Begripsomschrijvingen					
Hoofdstuk 2.2 - Vooroverleg/conceptaanvraag					
Hoofdstuk 2.3 - Omgevingsvergunning	127.961	1.242.231	907.183	1.045.277	45,90%
Hoofdstuk 2.4 - Vermindering					
Hoofdstuk 2.5 - Teruggaaf					
Hoofdstuk 2.6 - Intrekking omgevingsvergunning					
Hoofdstuk 2.7 - Wijziging omgevingsvergunning					
Hoofdstuk 2.8 - Bestemmingswijzigingen					
Hoofdstuk 2.9 - Vergunning o.b.v. oude wetgeving					
Hoofdstuk 2.10 - Niet benoemde beschikking					
Totaal hoofdstuk 2	**127.961**	**1.242.231**	**907.183**	**1.045.277**	**45,90%**

Leges titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn

Dit betreft vooral de vergunningen voor de horeca, evenementen en standplaatsen.

Titel 3 - Europese dienstenrichtlijn	Directe kosten	Loon kosten	Overhead	Opbrengst	Kosten dekking
Hoofdstuk 3.1 - Horeca		10.610	7.871	16.156	87,41%
Hoofdstuk 3.2 - Evenementen		20.559	15.251	17.138	47,86%
Hoofdstuk 3.3 - Standplaatsen		1.240	921	3.230	149,47%
Hoofdstuk 3.4 - Prostitutiebedrijven					
Hoofdstuk 3.5 - Vervallen					
Hoofdstuk 3.6 - Vervallen					
Hoofdstuk 3.7 - Niet benoemde vergunningen		111	82	338	174,23%
Hoofdstuk 3.8 - Teruggaaf					
Totaal hoofdstuk 3		**32.520**	**24.125**	**36.862**	**65,07%**

Onroerendezaakbelastingen
De hoogte van de onroerendezaakbelasting voor 2023 is vastgesteld op basis van de waarde in het economisch verkeer per 1 januari 2022 en het in de verordening opgenomen tarief. De onroerendezaakbelastingen bestaan uit een belasting voor eigenaren van woningen en niet-woningen. Gebruikersbelasting voor niet-woningen wordt vanaf 2020 niet meer geheven.

De hertaxatie van alle woningen in de gemeente Bergen vindt jaarlijks plaats door middel van modelmatige waardering. Niet-woningen worden getaxeerd op de gecorrigeerde vervangingswaarde of door middel van het kapitaliseren van de huurwaarde. De begrote OZB-opbrengst komt tot stand door de opbrengst, op basis van een raadsbesluit, aan te passen aan die van het voorgaande jaar. De begrote opbrengst en de marktwaarde-ontwikkeling tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2022 hebben geleid tot de nieuwe tarieven. De tarieven worden uitgedrukt als percentage van de WOZ-waarde en zijn in de Verordening onroerende-zaakbelastingen 2023 vastgesteld.

Tarieven OZB (% WOZ-waarde)	2023	2022
OZB eigenaren woningen	0,08750%	0,09910%
OZB eigenaren bedrijven	0,42273%	0,42653%

Uitgangspunten tariefbeleid
Bij de tariefstelling voor de OZB wordt rekening gehouden met de waardeontwikkeling van 1 januari 2021 tot 1 januari 2022. De totale OZB opbrengst is € 307.000 lager dan de begroot.

Opbrengsten OZB	Begroot	Werkelijk
OZB eigenaren woningen	8.078.000	8.024.000
OZB eigenaren bedrijven	3.283.000	3.030.000
Totaal opbrengst OZB	11.361.000	11.054.000

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt bij de berekening van de tarieven is maximale dekking van de kosten voor inzameling huishoudelijk afval. Hierbij geldt dat alle kosten die toegerekend kunnen worden, ook werkelijk onderdeel van het tarief uitmaken.

Tot 2023 is de tarifering voor tweede- en vakantiewoningen gelijkgesteld aan het tarief voor éénpersoonshuishoudens. Vanaf 2023 is dit gelijk aan het hogere ‘meerpersoonhuishoudens’ tarief.

De werkelijke lasten en baten kunnen ertoe leiden dat een overschot of tekort op de exploitatie ontstaat. Dit tekort of overschot wordt via de voorziening vereffend. Per saldo is er sprake is van een storting van € 802.000 in de voorziening waardoor deze ultimo 2023 een stand kent van € 1.278.000.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	Begroot	Werkelijk
Kosten taakveld afval, incl. (omslag)rente	4.287.000	3.512.000
Inkomsten, excl. heffingen	427.000	571.000
Netto kosten taakveld	**3.860.000**	**2.941.000**
Toe te rekenen kosten:		
BTW	474.000	323.000
toegerekende overhead	890.000	890.000
Dubieuze debiteuren	51.000	51.000
Totale kosten	**5.275.000**	**4.205.000**
Opbrengst heffingen	5.122.000	5.112.000
Kwijtschelding	156.000	105.000
Totale opbrengsten	**4.966.000**	**5.007.000**
Verschil	-309.000	802.000
Mutatie voorziening	-309.000	802.000
Dekkingspercentage	**94%**	**100%**

De hierboven genoemde uitgangspunten hebben geleid tot de volgende basistarieven:

Tarieven afvalstoffenheffing	2023	2022
Eénpersoonshuishouden	278,00	284,00
Meerpersoonshuishouden	370,00	378,00
Tweede woning/vakantiewoning	370,00	284,00

Rioolheffing
Het uitgangspunt is dat de rioolheffing kostendekkend is. Een in 2020 doorgevoerde verfijning van de staffelsystematiek waarop de heffing is gebaseerd heeft voor een gemiddeld huishouden geleid tot een daling van het tarief van € 304,00 naar € 265,00. Per 2021 is het tarief verder verlaagd naar € 215,00 en, doordat de doorberekening van extra rente is komen te vervallen, vervolgens naar € 181,00 per 2022. Dit tarief in combinatie met de inflatiecorrectie heeft geleid tot een tarief van € 185,00 voor 2023.

Kostendekkendheid rioolheffing	Begroot	Werkelijk
Kosten taakveld riolering, incl. (omslag)rente	3.093.071	3.099.139
Inkomsten, excl. heffingen	20.000	66.444
Netto kosten taakveld	**3.073.071**	**3.032.695**
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	373.000	373.000
BTW	176.000	178.000
Totale kosten	**3.622.071**	**3.583.695**
Opbrengst heffingen	3.574.000	3.593.000
Kwijtschelding	-114.000	-53.000
Opbrengst schades	0	0
Totale opbrengsten	**3.688.000**	**3.646.000**
Verschil	-162.111	-44.667
Mutatie voorziening	-162.111	-44.667
Dekkingspercentage	**90,0%**	**99,0%**

Aangezien bij riolering sprake is van een zogeheten ‘gesloten financiering’ wordt het nadeel of voordeel op de exploitatie via de voorziening rioolheffing afgewikkeld. Per saldo wordt er € 44.667 onttrokken aan de voorziening in 2023. Daarmee bedraagt de voorziening ultimo 2023 € 1.039.000.

Begraafplaatsrechten
De begraafplaatsrechten bestaan hoofdzakelijk uit het aantal meerjarige rechten op graven en dergelijke, het aantal begravingen en bijzettingen per jaar en het aantal onderhoudsrechten op graven en dergelijke. De basis voor de opbrengsten is de verordening op de lijkbezorgingsrechten en de bijbehorende tarieventabel die op 15 december 2022 door de raad zijn vastgesteld. De gerealiseerde opbrengst is hoger dan de begrote opbrengst, er is geen sprake van volledige kostendekking. Dit is in overeenstemming met het beleidsplan begraafplaatsen.

Kostendekkendheid begraafplaatsrechten	Begroot	Werkelijk
Kosten, incl. (omslag)rente	397.000	396.000
Inkomsten, excl. heffingen		
Netto kosten	397.000	396.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	263.000	263.000
Overige toe te rekenen kosten		
Totale kosten	660.000	659.000
Opbrengst heffingen	451.000	389.000
Totale opbrengsten	451.000	389.000
Dekkingspercentage	**68%**	**59%**

Marktgelden
Voor het innemen van een standplaats op de markten in Egmond en Bergen wordt marktgeld geheven. De berekening van het marktgeld is gebaseerd op het aantal strekkende meters van de kraam en de tarieven die zijn opgenomen in de verordening marktgelden 2023. De werkelijke opbrengst van € 14.000 is € 2.000 hoger dan de begrote opbrengst van € 12.000. Er is geen sprake van volledige kostendekking.

Kostendekkendheid marktgelden	Begroot	Werkelijk
Kosten, incl. (omslag)rente	51.000	50.000
Netto kosten	51.000	50.000
Toe te rekenen kosten:		
Overhead incl. (omslag)rente	31.000	31.000
Overige toe te rekenen kosten	0	0
Totale kosten	82.000	81.000
Opbrengst heffingen	20.000	14.000
Totale opbrengsten	20.000	14.000
Dekkingspercentage	**24%**	**17%**

Forensenbelasting
Specifieke leegstandscontroles in 2020 hebben geleid tot een toename van het aantal woningen waarover forensenbelasting kan worden geheven. Op basis hiervan en van resultaten uit voorgaande jaren is de opbrengstprognose in 2021 bijgesteld van € 1.112.000 naar € 1.500.000. De opbrengst 2023 is geraamd op € 1.622.000. De aanslagen 2023 worden in 2024 verzonden.

Toeristenbelasting
De aanslagen toeristenbelasting worden na afloop van het belastingjaar opgelegd. Deze worden op basis van de ontvangen aangiftes opgesteld. Bij de berekening van de tarieven in relatie tot de begroting wordt in principe uitgegaan van een gemiddeld aantal overnachtingen van de drie voorgaande afgesloten belastingjaren.

Kwijtscheldingsbeleid
De mogelijkheid voor gemeenten om kwijtschelding van belastingen te verlenen, is geregeld in artikel 255 van de Gemeentewet. Hoofdregel daarbij is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen, zoals dat is geregeld in de uitvoeringsregeling. Het kwijtscheldingsbeleid is in Bergen geconformeerd aan de normen die hiervoor door de rijksoverheid zijn gesteld (maximaal 100% van de bijstandsnorm). In 2023 is € 135.000 aan afvalstoffenheffing kwijtgescholden en € 81.000 aan rioolheffing, tezamen € 216.000. Ter informatie: in 2022 is € 220.000 aan beide heffingen kwijtgescholden.

Lokale lastendruk

De hoogte van de OZB (woningen), de afvalstoffenheffing en de rioolheffing tezamen, wordt aangeduid met het begrip “lokale lastendruk”. De lokale lastendruk wordt in Nederland door het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) bijgehouden.

De lokale lastendruk 2023 in Bergen bedraagt voor een eenpersoonshuishouden gemiddeld € 1.030 (2022 € 1.023) en voor een meerpersoonshuishouden € 1.122 (2022 € 1.117).
In landelijk opzicht bedraagt het gemiddelde in 2023 voor een meerpersoonshuishouden € 944. Bergen bezet in de landelijke ranglijst van lokale woonlasten plaats 319 (nummer 1 heeft de laagste woonlasten, 342 de hoogste). Iin 2022 was dat plaats 323.

In de tabel hieronder zijn de bedragen (bron: COELO) vermeld per gemeentelijke heffing (rioolheffing en afvalstoffenheffing) en belasting (OZB), waarop de lokale lastendruk Bergen 2023 is gebaseerd. Ter vergelijking zijn tevens de gegevens van de BUCH -gemeenten en het landelijk gemiddelde in de tabel opgenomen.

Gemeente	OZB koopwoning gemiddeld	Afvalstoffenheffing 1 persoons huishouden	Afvalstoffenheffing meerpersoons huishouden	Rioolheffing	Lokale lasten gemiddeld
Bergen	**€ 567**	**€ 278**	**€ 370**	**€ 185**	**€ 1.122**
Uitgeest	€ 525	€ 225	€ 351	€ 162	€ 1.037
Castricum	€ 360	€ 230	€ 320	€ 210	€ 890
Heiloo	€ 422	€ 203	€ 326	€ 206	€ 955
Landelijk	€ 403	€ 266	€ 329	€ 213	€ 944

Benchmark woonlasten Noord-Holland 2023

In de volgende tabel (bron: COELO) zijn de gemiddelde woonlasten van een meerpersoonshuishouden met een koopwoning in de Noord-Hollandse gemeenten opgenomen. Het bovenste deel geeft de stijging aan ten opzichte van 2022. Deze was in Bergen het laagst van alle Noord-Hollandse gemeenten. De stippellijn geeft de provinciale gemiddelde stijging aan en de doorgetrokken rode lijn de gemiddelde landelijk stijging.

De gemeente op de 1e plaats in het overzicht van 45 Noord-Hollandse gemeenten kent voor 2023 de laagste gemiddelde woonlasten. Bergen neemt in 2023 een gedeelde 36ste plaats in. In 2022 was dat plaats 39 en in 2021 plaats 41.

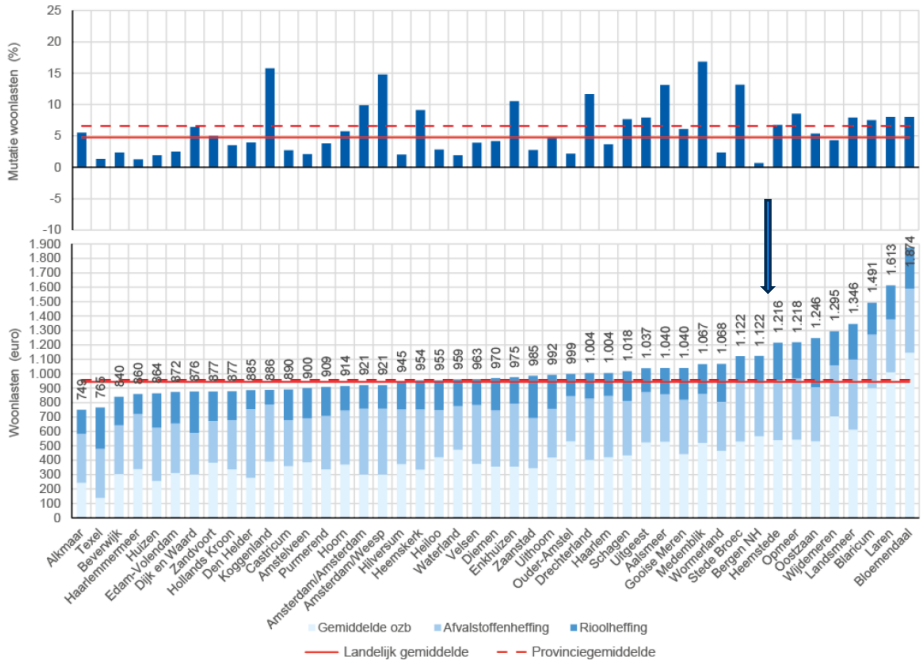

PARAGRAAF B: WEERSTANDSVERMOGEN & RISICOMANAGEMENT

1. Aanleiding en achtergrond

De risico’s met betrekking tot gemeente Bergen zijn inzichtelijk gemaakt. Dit stelt ons in staat om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Dit zodat de risico’s nu en de risico’s gerelateerd aan toekomstige ontwikkelingen in verhouding staan tot de vermogenspositie van onze gemeente. Op basis van de geïnventariseerde risico’s is ook het weerstandsvermogen berekend.

2. Risicoprofiel

Om de risico's van onze gemeente in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Uit de inventarisatie zijn vanuit de domeinen in totaal 81 risico's in beeld gebracht. In het overzicht worden de 10 risico's gepresenteerd met de meeste invloed op de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit

Tabel 1 Belangrijkste financiële risico's

nr.	Risico	Gevolgen	Kans	Gevolg max.	Invloed
R19	Garantstelling: Aan verenigingen en/of stichtingen binnen Bergen, bank maakt aanspraak op garantstelling voor lening	Financieel - De gemeente moet het resterende bedrag van de lening aan de bank betalen.	20%	max.€ 1.626.000	5.67%
R20	Tegenvallende Algemene uitkering	Financieel - Een incidenteel of meerjarig nadeel op het begrotingssaldo	30%	max.€ 960.000	5.01%
R447	Jeugd/Wmo: Beperkte realisatie van de aanvullende begrote besparing beheersmaatregelen in de begroting 2023 en 2024. Bovenop reeds (ingeschatte)gerealiseerde besparing 2022	Financieel - Jeugd/Wmo: De besparingen worden niet gerealiseerd, waardoor de lasten hoger zijn dan begroot.	70%	max.€ 270.000	4.54%
R448	Jeugd/Wmo: Toename zorgvraag en zorgzwaarte	Financieel - Hogere lasten.	50%	max.€ 420.000	3.69%
R52	Jeugd; dure cliënt	Financieel - Een overschrijding van	50%	max.€	3.50%
R541	Achterwege blijven van rijksmiddelen Jeugdzorg 2026 en verder	Financieel -	30%	max.€ 600.000	3.10%
R476	Als gevolg van schaarste in grondstoffen wordt het risico gelopen dat projecten uitlopen of duurder worden.	Financieel - De investeringsbedragen kunnen hierdoor te laag uitpakken. Daarnaast is het risico dat projecten leen langere doorlooptijd hebben, Imago - De investeringsbedragen kunnen hierdoor te laag uitpakken. Daarnaast is het risico dat projecten leen langere doorlooptijd hebben	70%	max.€ 250.000	3.06%
R449	Jeugd/Wmo: Effect op hulpvragen in sociaal team vanwege maatschappelijke ontwikkelingen	Financieel - Hogere lasten	70%	max.€ 240.000	2.95%
R44	Garantstelling; HVC, bank maakt aanspraak op garantstelling voor lening.	Financieel - Gemeente draagt bij aan aflossing leningen van de HVC als die zelf de capaciteit niet meer hebben	2%	max.€ 7.998.000	2.84%
R480	Hogere kosten Zaffier, problemen in de uitvoering	Financieel - Hogere kosten voor de gemeente en reputatieschade bij inwoners, Imago - Hogere kosten voor de gemeente en reputatieschade bij inwoners	30%	max.€ 500.000	2.63%

Totaal grote risico's: € 13.164.000
Overige risico's: € 23.944.000
Totaal alle risico's: € 37.108.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een Monte-Carlosimulatie uitgevoerd. Dit wordt gedaan omdat het reserveren van het maximale bedrag (zie hierboven) ongewenst is. De risico's treden immers niet allemaal tegelijk op in hun maximale omvang.
De horizontale as bevat schattingen van de totale schadelast van alle risico's en de verticale as geeft aan hoe groot de kans (%) is dat de op de horizontale as vermelde bedragen voorkomen.

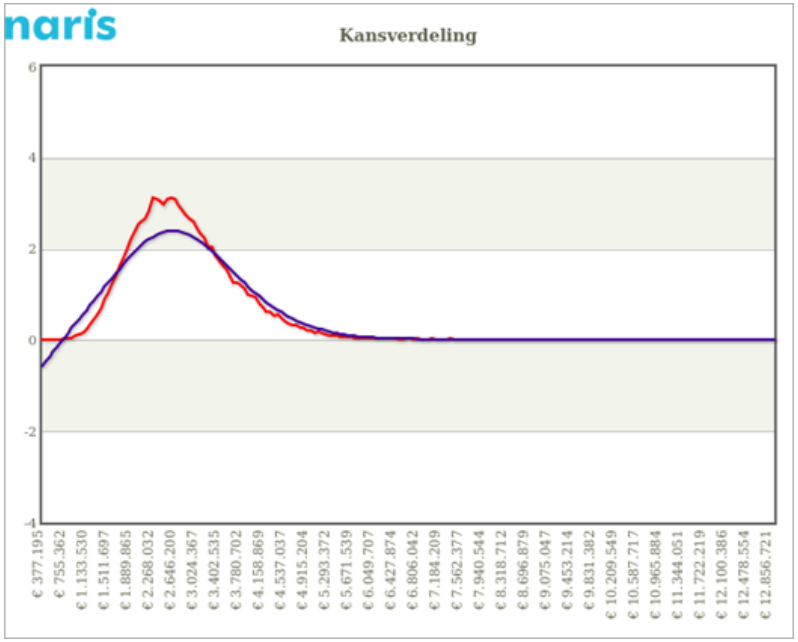

Benodigde weerstandscapaciteit bij	
Percentage	**Bedrag**
5%	€ 1.565.903
10%	€ 1.778.608
15%	€ 1.934.997
20%	€ 2.063.573
25%	€ 2.181.171
30%	€ 2.290.401
35%	€ 2.395.668
40%	€ 2.497.592
45%	€ 2.598.200
50%	€ 2.703.292
55%	€ 2.810.185
60%	€ 2.922.269
65%	€ 3.043.972
70%	€ 3.176.233
75%	€ 3.327.234
80%	€ 3.499.690
85%	€ 3.714.062
90%	€ 3.996.077
95%	€ 4.485.973

Uit bovenstaande tabel is af te lezen dat het 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 4,0 mln. Daarbij komen nog de overige risico's vanuit de gemeenschappelijke regelingen afgerond op duizendtallen.

Benodigde weerstandscapaciteit	
Gemeente Bergen	€ 4.000.000
Werkorganisatie BUCH	€ 598.000
Totaal	**€ 4.598.000**

3. Beschikbare weerstandscapaciteit
De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de volgende componenten:

I. Reserves
II. Onbenutte belastingcapaciteit
III. Post onvoorzien

Ad. I Reserves
De reserves zijn in twee typen onder te verdelen: de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Algemene reserve
Van de reserves vormt de algemene reserve het deel dat kan worden aangewend ter financiering van opgetreden risico's.

Bestemmingsreserves
Van de bestemmingsreserves worden de bestemmingsreserve grote projecten en de bestemmingsreserve afschrijvingslasten sporthal niet meegenomen in de berekening van de weerstandscapaciteit.

Ad. II Onbenutte belastingcapaciteit
De onbenutte belastingcapaciteit is de mate waarin de OZB-belasting maximaal verhoogd kan worden. Dit wordt berekend aan de hand van het berekende tarief dat gehanteerd moet worden als we een artikel 12-gemeente zouden worden. Voor 2023 is dit 1,600% (bron mei circulaire 2023). Het gewogen gemiddeld OZB-percentage Bergen was over 2023 1,0. Het verschil tussen het gewogen gemiddeld percentage van Bergen en het percentage artikel 12 is de onbenutte belastingcapaciteit.
Uiteraard zijn er andere belastingen, zoals de toeristenbelasting en de parkeerbelasting, die door verhoging van de tarieven tot een meeropbrengst en verbetering van de weerstandscapaciteit kunnen leiden. Hiervoor bestaat geen wettelijk maximum, waardoor wij geen indicatie kunnen geven van de maximale omvang van deze ruimte. Ook kan er eventueel gekozen worden om 50% van de baggerkosten door te belasten aan de rioolheffing, 30% van de kosten straatreiniging door te belasten aan de rioolheffing en een percentage van de strandreiniging aan de afvalstoffenheffing. Dit wordt nu echter niet meegenomen.

Ad. III Post onvoorzien
Conform de financiële verordening van Bergen is een post van € 10.000,- opgenomen. Deze post kan via een raads- of college-begrotingswijziging incidenteel worden ingezet als dekking.

Het totaal van de hiervoor genoemde in te zetten opties ter afdekking van incidentele risico's blijkt uit onderstaande tabel.

4. Beschikbare weerstandscapaciteit versus benodigde weerstandscapaciteit
De berekende totale weerstandscapaciteit dient altijd hoger te zijn dan de benodigde weerstandscapaciteit.
Dit is het geval.

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Algemene reserve	50.724.000
Onbenutte belastingcapaciteit	5.123.000
Bestemmingsreserves	1.170.098
Post onvoorzien	10.000
Totaal	**57.027.098**

5. Kengetallen

Doelstelling van deze kengetallen en bijbehorende beoordeling is om op eenvoudige wijze inzicht geven over de financiële positie van de gemeente. Het gaat om de volgende kengetallen:

1. Netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
   De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen.
2. Solvabiliteitsratio
   Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.
3. Structurele exploitatieruimte
   De structurele exploitatieruimte geeft aan hoe wendbaar een gemeente is. Als de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is een gemeente in staat om (structurele) tegenvallers op te vangen.
4. Grondexploitatie
   In dit kengetal wordt de waarde van de bouwgrond gerelateerd aan de totale baten.
5. Belastingcapaciteit
   Deze indicator geeft aan hoe de belastingdruk zich verhoudt tot het landelijk gemiddelde.

De Provincie heeft als financieel toezichthouder zogenaamde signaleringswaarden gedefinieerd. Deze signaleringswaarden moeten worden gezien als een hulpmiddel om het risico per kengetal in te schatten en zijn geen norm.
De Provincie onderscheidt drie categorieën:
A: minst risicovol,
B: gemiddeld risico en
C: meest risicovol.

In de onderstaande tabel worden de kengetallen met signaleringswaarden getoond:

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A Minst risicovol	Categorie B Neutraal	Categorie C Meest risicovol
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%

Hieronder worden de uitkomsten van de verschillende kengetallen gepresenteerd:

Kengetallen	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023
1a. Netto schuldquote	51%	88%	41%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	46%	85%	37%
2. Solvabiliteitsratio	30%	35%	35%
3. Grondexploitatie	-1%	-2%	1%
4. Structurele exploitatieruimte	1,7%	4,0%	8,2%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	127%	129%	119%

6. Ontwikkelingen

Oordeel Provincie betreffende begroting 2024:
De Provincie heeft geconstateerd dat de (meerjaren)begroting structureel en reëel in evenwicht is.
Hierdoor vallen we ook in 2024 net als in de jaren ervoor onder repressief toezicht.

7. Conclusie

We hebben berekend dat bij een benodigde weerstandscapaciteit van circa € 4,0 mln. het 90% zeker is dat alle eigen gemeentelijke risico's kunnen worden afgedekt. De beschikbare weerstandscapaciteit is ruim voldoende.

De schuldquote is nu laag omdat door vertragingen de eerder aangetrokken gelden ad € 40,- mln. grotendeels nog niet zijn besteed. Indien de investeringsprojecten tot uitvoering komen stijgt de schuldquote.
De investeringen waar het om gaat zijn: investeringen wegen, sporthal Egmond, fusie voetbal Egmond, de ontwikkelingen in Schoorl en Bergen en onderwijshuisvesting.
Het aandeel in en risico op de grondexploitatie is in verhouding tot de totale inkomsten gering.

De woonlasten blijven boven het landelijk gemiddelde, maar dalen wel ten opzichte van het landelijk gemiddelde.

PARAGRAAF C: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

In onze gemeente maken de inrichting en het beheer van de openbare ruimte met alles wat daarin en daarop ligt, ook wel de kapitaalgoederen genoemd, een belangrijk deel uit van onze taken. Dit legt dan ook een aanzienlijk beslag op de financiële middelen. Deze paragraaf geeft inzicht in het (beleid met betrekking tot het) onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente.

a. Wegen en kunstwerken
Het beheer en onderhoud wordt uitgevoerd conform het Beleidsplan Wegen 2021 t/m 2025. De beheerstrategie is afgestemd op het voldoen aan wet- en regelgeving en de doelstellingen van de gemeente.
Op basis van weginspecties (elke 2 jaar) wordt het uitvoeringsprogramma opgesteld. Hierbij worden de doelen en de wensen van de gemeente vertaald naar een jaarlijks onderhoudsprogramma. Het onderhoud wordt zo integraal als mogelijk gepland, om het aantal onderhoudsmomenten (en dus belemmering van de doorstroming) te beperken.
Het gewenste onderhoudsniveau is basisniveau (in de kernen A-niveau). In 2021 zijn alle verhardingen voor het laatst geïnspecteerd. Uit deze weginspectie is gebleken dat wordt voldaan aan de landelijke CROW-norm.
De benodigde financiële middelen, om het areaal op ambitieniveau te houden, zijn bepaald voor de exploitatie (het daadwerkelijk uitvoeren van onderhoud en de overige kosten) en voor de investeringen op basis van technische noodzaak (budgetten voor rehabilitatie) voor de verhardingen.
Grote 'nieuwe' overstijgende opgaven, zoals de energietransitie, ondergrondse ordening, circulariteit en klimaatadaptatie zijn uitdagingen waar de gemeente voor staat en waar ook wegbeheer een inbreng heeft. Wij blijven daarom steeds afstemming zoeken bij grootschalige ingrepen.

Uit recente inspecties is gebleken dat er achterstallig onderhoud is bij diverse kunstwerken. In 2022 is daartoe een planning opgesteld om de achterstand (naar schatting binnen vier jaar) in te halen.

b. Riolering
Het onderhoud en vervanging van de riolering voeren we uit conform het Programma Water en Riolering (PWR). Deze is op 6 juli 2023 door de gemeenteraad vastgesteld. Het PWR is een uitwerking van de ambities uit de omgevingsvisies van de BUCH-gemeenten voor de gemeentelijke watertaken stedelijk afvalwater, hemelwater en grondwater. Het PWR beoogt:
- Het beschermen van de gezondheid;
- Het beschermen van de leefomgeving waaronder ook milieu en waterkwaliteit;
- Het bijdragen aan een klimaatbestendige en waterrobuuste omgeving.

Daarbij wordt integraal samengewerkt en meegewerkt aan andere doelen zoals de energietransitie en circulaire economie. Het Programma Water en Riolering is de opvolger van het Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP) van Bergen.
Het PWR is ook een financiële onderlegger voor het actief uitvoeren van het water gerelateerde deel van het klimaatadaptatiebeleid in onder andere de volgende onderdelen:
- Herinrichting van de openbare ruimte op basis van de klimaatbestendige uitgangspunten;
- Subsidieregeling klimaatadaptieve maatregelen (in de private ruimte).

c. Water
De gemeente richt zich in samenwerking met het hoogheemraadschap op: waterveiligheid; Kaderrichtlijn Water (KRW), Waterbeheer 21e eeuw (WB21); grondwaterbeheer; herinrichting en uitbreiding stedelijk gebied; recreatie;

duurzaamheid en verbetering van de belevingswaarde van water. Maatregelen worden in goede samenwerking met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier uitgevoerd. Het hoogheemraadschap is verantwoordelijk voor het operationele regionale waterbeheer. Dit betekent dat zij zorgen voor droge voeten (veiligheid), schoon en voldoende water. Ook klimaatadaptatie wordt samen met het hoogheemraadschap en gemeentes in de regio opgepakt. Water en groen vormen een belangrijke basis voor het klimaatadaptief maken van de openbare (en particuliere) ruimte.

De gemeenteraad van Bergen heeft op 28 januari 2021 de rapportage 'Meerjarenplanning baggeren watergangen 2021-2028 gemeente Bergen' vastgesteld. Deze rapportage geeft voor de planperiode inzicht in de hoeveelheid te baggeren watergangen en de bedragen die hier de komende jaren voor moeten worden gereserveerd. Via jaarlijkse stortingen aan de Egalisatievoorziening groot onderhoud kunnen begrotingsafwijkingen worden beperkt en blijft de continuïteit van de baggerwerkzaamheden gewaarborgd. Tot voor kort voerde de gemeente Bergen haar baggerwerkzaamheden uit op basis van de baggerschouw van het Hoogheemraadschap Hollands Noorder Kwartier (HHNK). Om de meerjarenplanning op te stellen, zijn meer gedetailleerde metingen van de baggerlaag in deze watergangen uitgevoerd, zodat nu voor de langere termijn duidelijker is welke baggerwerkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Beoogd wordt dat de watergangen die in gemeentelijk eigendom zijn, voldoen aan het vastgestelde profiel (legger). Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan een goede waterkwantiteit (doorstroming) en waterkwaliteit. Recreatieve en ecologische functies worden versterkt en gewaarborgd. Deze werkzaamheden zijn ook van belang voor een klimaatbestendige en waterrobuuste leefomgeving.
In 2024 wordt door een extern bedrijf de Meerjarenplanning baggeren watergangen 2021-2028 geactualiseerd. HHNK heeft aangegeven dat er niet voldoende watergangen meegenomen zijn in het plan en de begroting en zij heeft de gemeente aangeschreven voor meerdere locaties die niet voldoen aan de baggereisen volgens de legger van HHNK. In het vigerende 'Meerjarenplanning baggeren watergangen 2021-2028 gemeente Bergen' zijn de kleine watergangen en de watergangen rond niet-openbaar terrein (gemeentelijk vastgoed en sportvelden) niet meegenomen. Daarnaast zijn de baggerkosten flink omhoog gegaan door hogere prijzen voor materieel en materiaal, hogere arbeidskosten en energie, hogere kosten voor afvoeren en verwerken van bagger en inflatie. Hiermee is de verwachting dat in het nog op te stellen geactualiseerde Meerjarenplan Bagger de te verwachten kosten in de begroting flink verhoogd moet worden voor 2024 en de komende jaren.

Om de achterstand in het onderhoud aan beschoeiingen en oevers weg te werken is de rapportage "Maatregelen- en investeringsplan beschoeiingen en oevers gemeente Bergen 2023-2036" opgesteld. Met de uitvoering van dit plan wordt voorkomen dat de berm en/of de weg in de sloot schuiven. Het plan is op 30 maart 2023 door de gemeenteraad vastgesteld.

d. Groen en spelen
Het Groenbeleidsplan 2021 – 2031 is in 2021 vastgesteld. Het Bomenbeleidsplan uit 2016 is als bijlage toegevoegd aan dit Groenbeleidsplan. Hoofdthema's zijn groenstructuur, onderhoudskwaliteit, biodiversiteit en bewonersparticipatie. Een ontwikkeling waar wij de komende jaren op inspelen bij het (her)inrichten van de openbare buitenruimte is klimaatverandering en de hiermee gepaard gaande heftigere piekbuien, langere perioden van droogte en hittestress. Door middel van het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen proberen wij de effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk te dempen. Vergroenen is een van deze maatregelen.
Het speelbeleid wordt uitgevoerd conform het door de raad vastgestelde Speelruimteplan gemeente Bergen 2024-2033.

e. Accommodaties
In de Nota Vastgoed Portefeuille Management heeft uw raad het onderhoudsniveau van het gemeentelijk vastgoed vastgesteld. Hieruit voortvloeiend wordt in een Meerjarenonderhoudsplanning inzicht gegeven in de te verwachten onderhoudsuitgaven. Voor een groot deel van de portefeuille wordt gewerkt met een egalisatievoorziening. Niet alle gebouwen worden hierin meegenomen. De Watertoren, De Beeck, Jan Ligthartstraat 4 en strategische verwervingen binnen het project “Mooi Bergen” worden gezien als aparte producten.

Beleidskader
Eind 2013 heeft de raad de nota Vastgoed Portefeuille Management vastgesteld waarin onder andere wordt voorgesteld om de samenstelling en het onderhoudsniveau van de vastgoedportefeuille te herijken. Het gewenste onderhoudsniveau wordt conform de NEN
2767 standaard begroot. Hierin onderscheiden we de volgende onderhoudsniveaus:
1. Het object dient in nieuwstaat te worden gehouden;
2. Het object dient in goede conditie te worden gehouden;
3. Het object dient in een redelijke conditie te worden gehouden;
4. Het object dient in matige conditie te worden gehouden;
5. Er wordt alleen onderhoud uitgevoerd als er problemen zijn;
6. Er is opdracht gegeven voor sloop.
Voor de meeste operationele objecten van de gemeente is het onderhoudsniveau 3 of 4 van toepassing. Bij niveau 3 mag enige veroudering wordt geaccepteerd, dit mag echter nooit het gebruik beperken.

Meerjarenplanning en Financiën
Meerjarenonderhoudsplanningen worden op basis van 2-jaarlijkse inspecties geactualiseerd.
Jaarlijks wordt een bedrag toegevoegd aan de voorziening ‘onderhoud gemeentelijke gebouwen en woningen’. Het onderhoud aan het gemeentelijk vastgoed dat is opgenomen in de egalisatievoorziening wordt conform planning uitgevoerd. Jaarlijks worden de volgende onderhoudswerkzaamheden aan de gemeentelijke gebouwen gepland:
- het buitenschilderwerk;
- de vervanging van technische installaties;
- bouwtechnische werkzaamheden
- het preventief onderhoud;
- klachtenafhandeling.
De schoolgebouwen vallen direct onder beheer en onderhoud van de diverse schoolbesturen (is verder opgenomen in de paragraaf 1B Samenleven / onderwijshuisvesting).

f. Openbare verlichting
Het beleid openbare verlichting is in 2017 geactualiseerd. Deze is voor de komende planperiode basis voor het vervangingsschema van lampsoorten en masten binnen de gemeente (aan de hand van de beheergegevens kwaliteit, levensduur, etc. en geplande integrale projecten).

In de onderstaande tabel staat een overzicht van alle beleidsvelden en belangrijkste aandachtpunten.

Tabel

Categorie*	Beleidskaders	Gewenst kwaliteitsniveau	Beheers- en onderhoudsplannen/ looptijd plannen	Financiele consequenties conform plannen	Ramingen t.l.v exploitatie/ voorzieningen **	Ramingen volledig en reëel in begroting ? **	Is sprake van achterstallig onderhoud? ***	Zo ja, zijn er toereikende voorzieningen/ reserves voor achterstallig onderhoud? ***	Begroting	Werkelijke lasten
Wegen (incl. kunstwerken en verlichting)	Wegenbeleidsplan 2021-2025	basis	tot 2025	ja	exploitatie	ja	Nee	n.v.t		
	Kunstwerken (zit in wegenbeleid)	basis	tot 2025	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t		
	Beleidsplan openbare verlichting 2017-2030	basis	2017- 2030	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t		
Riolering	Programma Water en Riolering 2023-2026 (PWR)	volledig ingevulde verbrede zorgplicht	2023-2026	ja	exploitatie en voorziening	ja	nee	n.v.t		
Water	Keur en legger HHNK	basis (C niveau)	2019-2029	ja	exploitatie en voorziening	ja	nee	n.v.t		
	Baggerplan 2021	n.v.t.	2021-2028	ja	voorziening	ja	ja	nee	n.t.b. (2024)	n.t.b. (2024)
	Maatregelen- en investeringsplan beschoeiingen en oevers gemeente Bergen 2023-2036	n.v.t.	2023-2036	ja	exploitatie	ja	ja	ja		
Groen en bomen	Groenbeleidsplan 2021	basis (C niveau)	2021-2031	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t		
	Speelruimteplan Bergen 2024-2033	basis (C niveau)	2024-2033	ja	exploitatie	ja	nee	n.v.t		
Gebouwen (excl. Onderwijs)	Nota Vastgoed Portefeuille Management	conform NEN 2767 onderhoudsniveau 3,4	2016- 2025	ja	exploitatie en voorziening	ja	nee	n.v.t		

* De genoemde categoriën zijn de kapitaalgoederen welk conform artikel 12 lid 1 van BBV minimaal in de paragraaf kapitaalgoederen horen.
** Als de ramingen in de exploitatie conform plannen zijn en volledig en reëel zijn opgenomen in de begroting , is het voldoende dit hier te vermelden.
*** als er sprake is van achterstallig onderhoud, moet vermeld worden of er voldoende voorzieningen/reserves zijn om de achterstand weg te werken.

PARAGRAAF D: FINANCIERING

1. Inleiding

In deze paragraaf staat de gemeentelijke financieringsfunctie centraal en de beheersing van bijbehorende risico's. De gemeentelijke treasuryfunctie voert financiële taken uit binnen de kaders van de Wet financiering decentrale overheden (fido) en het Treasurystatuut. Allereerst wordt in deze paragraaf ingegaan op de financieringsbehoefte. Daarna worden de verschillende risico's en de beheersing hiervan behandeld.

2. Financieringspositie

Omvang leningenportefeuille

Bedragen x € 1.000	Rek 21	Rek 22	Rek 23
Stand per 01-01	66.868	98.760	90.369
Nieuwe leningen	40.000	0	0
Reguliere aflossingen	8.108	8.391	7.397
Vervroegde aflossingen	0	0	0
Stand per 31-12	**98.760**	**90.369**	**82.972**
Rentekosten	1.604	1.437	1.235

3. Risicobeheer

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Een belangrijk uitgangspunt van de Wet fido is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten. Teneinde een grens te stellen aan de korte financiering (rentetypische looptijd tot één jaar) is in de Wet fido de kasgeldlimiet opgenomen. De kasgeldlimiet wordt berekend als een vastgesteld percentage (8,5%) van het begrotingstotaal van de inkomsten. In de onderstaande tabel wordt de ontwikkeling van de kasgeldlimiet per kwartaal weergegeven.

Kwartaal	Kasgeld-limiet	Gem. netto saldo	Vrije ruimte *)
1	7.284	-22.832	30.116
2	7.284	-22.898	30.182
3	7.284	-31.675	38.959
4	7.284	-28.926	36.210

*) -/- betekent een kasoverschrijding. Begrotingstotaal € 85.690 mln.

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat we alle kwartalen ruim binnen de norm zijn gebleven.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)
De renterisiconorm is ingesteld om de rentegevoeligheid van de leningenportefeuille met een rentetypische looptijd van langer dan een jaar, te beperken. De renterisiconorm wordt berekend als een vastgesteld percentage (20%) van het begrotingstotaal van de inkomsten. Het renterisico heeft betrekking op de vaste schuld en op het bedrag waarover renterisico wordt gelopen. Naast de renteherzieningen zijn hiervoor ook de herfinancieringen van belang, want het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden.
Hieronder wordt de renterisiconorm vergeleken met het renterisico:

Bepaling rente risiconorm	2023
Rente risiconorm	17.138
Afgeloste leningen	7.397
Renteherziening	0
Ruimte onder rente risiconorm	9.741

De gemeente blijft ruim binnen de gestelde renterisiconorm.

Kredietrisico
Het kredietrisico is het risico dat de tegenpartij niet aan haar contractuele verplichtingen kan voldoen en aan de gemeente de verstrekte lening niet terugbetaalt. In de volgende tabel worden de bedragen van de verstrekte leningen weergegeven:

Verstrekte geldleningen Bedragen x € 1.000	Rek 21	Rek 22	Rek 23
Stand per 01-01	5.527	3.435	4.204
Investeringen		1065	
Desinvesteringen	260		
Aflossingen/ afschrijvingen	1.832	296	159
Stand per 31-12	**3.435**	**4.204**	**4.045**
Rentebaten	183	164	154

Waarborgen en garanties

	Omschrijving Bedragen x € 1.000	Oorspron-kelijk bedrag	% borg-stelling	Boek-waarde 31-12-22	Boek-waarde 31-12-23	Garantie-bedrag 31-12-23
A	Diverse instellingen en verenigingen	4.306	100%	1.815	1.640	1.640
B	WSW-leningen	90.900	50%	88.705	87.287	43.644
B	WSW-leningen nieuwe verdeling	99.681	div	11.934	21.029	21.029
D	HVC	9.767	100%	7.508	7.014	7.014
F	Hypotheken particulieren	11.460	100%	122	149*	149
G	Hypotheken HVO	8.945	100%	2.409	2.197	2.197
	Totaal	**225.059**		**112.493**	**119.316**	**75.673**

*De boekwaarde 2023 is hoger dan 2022 doordat vorige jaar er geen gegevens van de bank waren ontvangen en er toen een schatting is opgenomen. Dit is nu bijgesteld met gegevens vanuit de bank. Er zijn geen nieuwe garanties afgegeven voor hypotheken voor ambtenaren. Dat mag niet meer.

A Diverse instellingen en verenigingen
Betreft vooral Magenta Zorg, Raphaël Stichting en Stichting Zorgcirkel.

B WSW-leningen

Als het financieel niet goed gaat met een woningcorporatie zijn er verschillende vangnetten en buffers in het garantiestelsel:

- Primaire zekerheid: De financiële middelen van de corporatie;
- Secundaire zekerheid: de borgstellingsreserve van het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW);
- Tertiaire zekerheid: de achtervangpositie van Rijk en gemeenten. Alleen indien voorgaande zekerheden ontoereikend zijn, moeten Rijk en gemeenten op verzoek van het WSW renteloze leningen aan het WSW verstrekken.

De kans dat onze gemeente als achtervang wordt aangesproken is bijzonder klein.

C HVC

Betreft garantstelling voor lening. Hier ontvangen we jaarlijks provisie voor. Inschatting is dat HVC aan zijn verplichtingen kan blijven voldoen. Er wordt jaarlijks afgelost en de solvabiliteit stijgt.

D Hypotheken particulieren

De hypotheken zijn veel lager dan de huidig WOZ-waarden van de woningen. Hierdoor is het risico van aanspreken op de garantstelling bijna nihil.

E Hypotheken HVO

Geen risico. De hypotheken zijn veel lager dan de huidig WOZ-waarden van de woningen.

Rentetoerekening

De gemeente Bergen hanteert het systeem van integrale financiering. Dat wil zeggen dat er niet noodzakelijk een direct verband bestaat tussen individuele investeringen en de financiering van deze investeringen.

De berekening van de rekenrente is met ingang van 2018 verplicht voorgeschreven. Eerdere toepassing was aanbevolen. Wij hebben deze aanbeveling overgenomen via onderstaande tabel.

	Renteschema conform Notitie Rente (bedragen x € 1.000)				
a	De externe rentelasten over de korte en lange financiering				1.265
b	De externe rentebaten (idem)			-/-	1.022
	Saldo rentelasten en rentebaten				**243**
c1	De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-/-	7		
c2	De rente van project-financiering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	-/-	61		
c3	De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (=projectfinanciering)	+	61		
				-/-	**7**
	Aan taakvelden toe te rekenen externe rente				**236**
d1	Rente over eigen vermogen				0
d2	Rente over voorzieningen				0
	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente				**236**
e	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)			-/-	**1.037**
f	Renteresultaat op het taakveld Treasury				**-801**

PARAGRAAF E: BEDRIJFSVOERING

Gemeenschappelijke regeling Werkorganisatie BUCH

Algemeen

De BUCH is sinds 1 januari 2017 de bedrijfsvoeringsorganisatie van de gemeenten Bergen NH, Uitgeest, Castricum en Heiloo. Aangezien bedrijfsvoering de enige taak is waarvoor de gemeenschappelijke regeling is opgericht kent deze ook maar één programma, namelijk het Programma Bedrijfsvoering. Voor de verantwoording over het Programma Bedrijfsvoering in 2022 wordt naar de jaarrekening 2022 van de werkorganisatie verwezen.

Een korte samenvatting van dat document is in deze paragraaf opgenomen. In de paragraaf verbonden partijen wordt ingegaan op het vermogen, resultaat en risico's van de werkorganisatie.

De in de jaarrekening 2023 opgenomen kosten van de werkorganisatie zijn toegerekend aan de programma's op basis van de verdeelsleutel. Uiteindelijk waren de kosten voor de werkorganisatie BUCH zelf over 2023 in totaal € 3,979 mln. lager dan in de BUCH-begroting opgenomen.

Effect BUCH afwijking op bijdrage uit gemeenten		
Lagere lasten	3.550.000	N
Hogere overige baten	761.000	V
Lagere baten plustaken	1.190.000	N
Per saldo lagere bijdrage gemeenten	**3.979.000**	**V**

Een verdere toelichting op de afwijkingen vindt u in de jaarrekening 2023 van de werkorganisatie BUCH.
Het aandeel van Bergen in de lagere kosten voor de BUCH valt grotendeels onder PO4 Overhead € 545.000, PO1b Oekraïne € 615.000 en PO3b plustaak SPUK CDOKE (klimaat) € 305.000.

Vraag resultaatbestemming BUCH

De BUCH vraag de gemeenten om voor de Omgevingswet een bedrag van totaal € 228.000 via resultaatbestemming opnieuw in 20204 beschikbaar te stellen. Het aandeel van Bergen hierin is € 76.020.

Personeel en organisatie

Per 31 december 2023 zijn er 812 medewerkers in dienst bij de BUCH. Dat zijn 737 fte. 454 medewerkers zijn fulltime in dienst en 358 parttime. De gemiddelde leeftijd is 48,3 jaar.

Informatiebeveiliging en privacy

In 2023 hebben wij op het gebied van informatiebeveiliging en privacy verdere stappen gezet om het bewustzijn en het volwassenheidsniveau te verhogen. Dit werd gerealiseerd door middel van investeringen en inzet van zowel organisatorische als technische middelen. Belangrijke in 2023 behaalde resultaten zijn:

- De ontwikkeling van een incidentmanagementproces voor informatiebeveiliging;
- Inrichting van governance, risk en controle processen in het nieuwe privacy & information control system;
- Het uitvoeren van pilots met het in 2022 ontwikkelde riskmanagement systeem;
- Inzet op verbetering van het AVG-proces 'rechten van betrokkenen';
- Verdere ontwikkeling op proces en beleid met betrekking tot informatiebeveiliging en privacy;
- Diverse bewustzijnsprogramma's, waaronder een voorbereidende lezing over de NIBW/NIS2.
- Een nauwe samenwerking met de Chief Information Officer op het gebied van de integratie van privacy en security by design in

de aangenomen koers voor de doorontwikkeling van de technische ICT.

- Uitgebreide beveiligingspenetratietesten op zowel de technische ICT-infrastructuur als op de websites en social-media outlets van de gemeenten en werkorganisatie.
- Verdere inzet op de plan-do-check-act cyclus door het uitvoeren van diverse audits, bijvoorbeeld op de WPG, DigiD, SUWI en de werking en inrichting van het zaaksysteem.

Rechtmatigheidsverantwoording college van B&W Bergen

Het college van burgemeester en wethouders geeft aan in hoeverre de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, en ook de balansmutaties, rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit houdt in dat deze in overeenstemming zijn met de bepalingen vermeld in het normenkader 2023 vastgesteld door de raad op 28 maart 2024
In de raad van 28 maart 2024 is het controleprotocol vastgesteld met een verantwoordingsgrens voor de rechtmatigheidsverantwoording van 1%. In de paragraaf bedrijfsvoering kan een toelichting worden gegeven over de oorzaken van de geconstateerde onrechtmatigheden, waarbij de rapportagegrens voor het toelichten van geconstateerde onrechtmatigheden in het controleprotocol is vastgesteld op € 75.000. In deze toelichting op de rechtmatigheidsfouten en -onzekerheden wordt de rapportagegrens van € 75.000 gehanteerd. De toelichting op de onrechtmatigheden bestaat uit een beschrijving van de geconstateerde afwijking, een toelichting op het ontstaan van de afwijking en de vermelding van de actie die wordt ondernomen om afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Conclusie rechtmatigheid 2023

Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en ook de balansmutaties **niet** rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde verantwoordingsgrens van 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves.

Toelichting op de afwijkingen

In 2023 is er bij 1 proces sprake van rechtmatigheidsfouten boven de € 75.000:

1. In 3 gevallen is bij de aanbestedingen ten onrechte niet Europees aanbesteed. De totale fout betreft hier € 1.182.027;

Deze fouten en onduidelijkheden worden hieronder toegelicht.

1. Aanbestedingen

In het proces aanbestedingen zijn voor € 1.182.027 aan fouten geconstateerd over de periode 2020-2023. Dit betreffen 3 gevallen waar ten onrechte niet Europees is aanbesteed waar dat op basis van de aanbestedingsregels wel had gemoeten.

Beschrijving fouten

Het gaat om drie dossiers, te weten:

- De aanbesteding voor de voor de begeleiding van de uitrol van het glasvezelnetwerk (€ 245.629);
- De inhuur van de griffier (€ 344.567);
- Onderhoudscontract parkeersystemen (€ 591.830).

Oorzaak

De oorzaak van de fouten zijn verschillend van aard.

- Bij de aanbesteding van de begeleiding van de uitrol van het glasvezelnetwerk is aan de voorkant een calculatie gemaakt welke onder de grens voor Europees aanbesteden ligt. Naar nu blijkt zijn de werkelijke lasten hoger dan deze grens. Inmiddels is deze specifieke opdracht afgerond.
- Bij de inhuur van de griffier is sprake van meerdere keren verlengen van de overeenkomst tot 1 april 2024. Inmiddels is de griffier in dienst getreden van de gemeente.
- Bij het onderhoudscontract is sprake van partij die al meerdere jaren het onderhoud voor de (verouderde) parkeerautomaten doet. Hierbij is sprake van een relatie die al jaren bestaat en, ten onrechte, destijds niet Europees is aanbesteed. Inmiddels loopt er een traject om nieuwe parkeerautomaten en het onderhoud aan te besteden.

Verbeterpunten om deze fouten in de toekomst te voorkomen

De diversiteit aan de geconstateerde fouten onderstreept het belang van de professionalisering en uitbreiding van de inkoopafdeling die de afgelopen 2 jaar is ingezet. Daarnaast zal in 2024 de inhuurdesk worden ingevoerd. Deze inhuurdesk moet zorgen voor meer grip en centrale sturing op de inhuur, waarmee de kans op aanbestedingsfouten bij de inhuur verkleind zal worden.

PARAGRAAF F: VERBONDEN PARTIJEN

Inleiding
Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. Wanneer een verbonden partij een publiekrechtelijke rechtsvorm heeft, is er sprake van een gemeenschappelijke regeling.
Privaatrechtelijke organisaties kunnen stichtingen, verenigingen en vennootschappen zijn.
De gemeente heeft een bestuurlijk belang wanneer zij zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of stemrecht. Zij heeft een financieel belang wanneer zij een bedrag ter beschikking heeft gesteld, dat niet verhaalbaar is wanneer de verbonden partij failliet gaat of haar verplichtingen niet nakomt.
Organisaties waarmee een subsidierelatie is aangegaan zonder dat het hiervoor beschreven bestuurlijk en financieel belang aanwezig is, vallen buiten de definitie van verbonden partij.

Visie en kaders
In de Nota Verbonden Partijen zijn de uitgangspunten opgenomen voor sturing, beheersing en evaluatie van de verbonden partijen. Ook zijn de rollen van en verantwoordelijkheden van de raad en het college benoemd.
Begin 2018 heeft de raad ingestemd met de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) en de notitie Informatievoorziening Gemeenschappelijke Regelingen.

Wijziging Wet gemeenschappelijke regelingen
Op 1 juli 2022 is de Wet gemeenschappelijke regelingen gewijzigd.

De belangrijkste wijzigingen:
- Formaliseren van de actieve informatieplicht van het bestuur van de gemeenschappelijke regeling, vergelijkbaar met de informatieplicht van het college aan de gemeenteraad, zoals vastgelegd in artikel 169 van de Gemeentewet;
- Een gemeenschappelijke adviescommissie: een commissie bestaande uit raadsleden die het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling van advies kan voorzien, de besluitvorming van de raden van de deelnemende gemeenten met betrekking tot de gemeenschappelijke regeling kan voorbereiden of de raden van advies kan voorzien;
- Verruiming van de zienswijzeprocedure. Zienswijzen kunnen behalve in de begrotingscyclus ook worden ingediend bij het treffen van de regeling en bij voorgenomen besluiten voordat die besluiten zijn genomen;
- Meer mogelijkheden voor de deelnemende gemeenten om per regeling keuzes te maken over de governance en legitimatie.

De uitwerking van de wetswijziging is opgepakt in Noord-Holland Noord verband. De Regietafel, die in 2018 is opgericht met het doel de samenwerking tussen alle betrokkenen bij de gemeenschappelijke regelingen in Noord-Holland Noord beter te laten functioneren, heeft hierin het voortouw.

Uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van deze wetswijziging moeten alle gemeenschappelijke regelingen zijn aangepast.

De Regietafel heeft een plan aanpak opgesteld met vijf fasen:
Fase 1: Informatievoorziening (april-juli 2022)
Fase 2: Plan van aanpak/opdracht (juli 2022- januari 2023)
Fase 3: Kaderstelling (september 2022 – september 2023)
Fase 4: Besluitvorming (oktober 2023 – maart 2024)
Fase 5: Implementatie (maart – juli 2024)

Op 26 januari 2023 heeft de raad ingestemd met het plan van aanpak van de Regietafel.

Op 7 november 2023 heeft de raad de kaders vastgesteld voor de implementatie van de wijzigingen Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) 2022-2024.

Verbonden partijen gemeente Bergen

In deze paragraaf wordt inzicht verschaft in alle verbonden partijen. In 2023 nam Bergen deel in 13 verbonden partijen. In de volgende twee tabellen een overzicht van het financieel en bestuurlijk belang in de verbonden partijen in 2023. Niet in alle gevallen is de jaarrekening 2023 al opgemaakt, in dat geval is de kolom gevuld met de tekst “niet bekend”.

Verbonden partij	Eigen Vermogen		Vreemd vermogen		Exploitatieresultaat	
Bedrag x 1000	1-1-2023	31-12-2023	1-jan-23	31-dec-23	2022	2023
BUCH	€ 0	€ 0	€ 18.467	€ 18.918	€ 0	€ 0
GGD HN	€ -1.954	€ 2.110	€ 25.057	€ 23.835	€ -3.691	€ 761
VRNHN	€ 6.756	€ 5.333	€ 41.948	€ 42.613	€ 798	€ -850
ODNHNN	€ 4.841	€ 4.188	€ 5.495	€ 5.814	€ 1.488	€ 1.742
RHCA	€ 391	€ 354	€ 941	€ 1.072	€ 117	€ -37
Zaffier	€ 61	€ 488	€ 8.431	€ 10.241	€ 61.	€ 488
VVI	€ 24	€ 24	€ 925	€ 919	€ 0	€ 0
Cocensus	€ 740	€ 224	€ 16.228	€ 15.470	€ 490	€ -181
Parkeerservice	€ 2.025	Niet bekend	€ 5.505	Niet bekend	€ -191	Niet bekend
DECRA	€ 394	Niet bekend	€ 4	Niet bekend	€ -14	Niet bekend
ONHN	€ 1.279	Niet bekend	€ 1.778	Niet bekend	€ 41	Niet bekend
BNG	€ 4.615.000	€ 4.721.000	€ 107.459.000	€ 110.819.000	€ 300.000	€ 254.000
Alliander	€ 4.570.000	€ 4.749.000	€ 6.106.000	€ 6.877.000	€ 198.000	€ 267.000

	Aandelenkapitaal		Exploitatiebijdrage		Bestuursleden
Bedrag x 1000	2022	2023	2022	2023	
BUCH	€ 0	€ 0	€ 26.416	€ 27.139	L. Hj. Voskuil. M. Wiesehahn-Vrijman Y. Roos (pv) E. Briët (pv)
GGD HN	€ 0	€ 0	€ 972	€ 975	M. Wiesehahn-Vrijman E. Briët (pv)
VRNHN	€ 0	€ 0	€ 2.342	€ 2.479	L.Hj. Voskuil Y. Roos (pv)
ODNHNN	€ 0	€ 0	€ 658	€ 663	E. Briët M. Wiesehahn-Vrijman (pv)
RHCA	€ 0	€ 0	€ 139	€ 142	E. Briët M. Wiesehahn-Vrijman (pv)
Zaffier(1-4-2022)[1]	€ 0	€ 0	n.v.t.	€ 11.055	M. Wiesehahn-Vrijman E. Briët
VVI	€ 0	€ 0	€ -79	€ -77	E. Briët M. Wiesehahn-Vrijman (pv)
Cocensus	€ 0	€ 0	€ 785	€ 800	M. Wiesehahn-Vrijman E. Briët (pv)
Parkeerservice	€ 0	€ 0	€ 807	€ 836	E. Briët
DECRA	€ 24	Niet bekend	€ 0	Niet bekend	E. Briët
ONHN	€ 1	€ 1	€ 68	€ 71	M. Wiesehahn-Vrijman E. Briët (pv)
BNG	€ 375	€ 375	€ 0	€ 0	M. Wiesehahn-Vrijman E. Briët (pv)
Alliander	€ 1.204	€ 1.204	€ 0	€ 0	E. Briët

[1] Zaffier is formeel gestart 1 april 2022 maar pas sinds 1 januari 2023 volledig operationeel.

Publiekrechtelijke verbonden partijen: de gemeenschappelijke regelingen

1 Werkorganisatie BUCH (BUCH)
Vestigingsplaats is Uitgeest
Het bestuur van de werkorganisatie BUCH bestaat uit acht leden. De deelnemende colleges wijzen elk uit hun midden twee leden van het bestuur aan. Het ene lid is de burgemeester van de gemeente en het andere lid een wethouder. Bij de stemming van het bestuur heeft de vertegenwoordiging van een college één stem.

De regeling is getroffen ten behoeve van het bewerkstelligen van een krachtige en professionele uitvoering door de werkorganisatie van de door de gemeenten opgedragen taken. Daarmee biedt de werkorganisatie een kwalitatief hoogwaardige, efficiënte en innovatieve dienstverlening aan de 'klanten' van de gemeenten: inwoners, bedrijven en instellingen.

In 2023 is vanuit het goed werkgeverschap de inzet geweest om de fitheid van de werkorganisatie BUCH te vergoten. Dit is nodig gebleken om de borging van de kwaliteit van het werk te verbeteren, de werkorganisatie BUCH verder te professionaliseren en de P&C-cyclus te verbeteren.

In 2023 is er ten opzichte van de begroting sprake van een positief jaarresultaat van € 3.979.000. De belangrijkste redenen voor dit overschot zijn een voordeel op de Oekraïnekosten en Klimaat. Aan de batenkant een lagere opbrengst aan plustaken en hogere overige opbrengsten

De aard van de gemeenschappelijke regeling en de koepelvrijstelling maken dat het voor de Werkorganisatie BUCH niet mogelijk is om zelf weerstandsvermogen op te bouwen. De enige mogelijkheid die de BUCH heeft is het in rekening brengen van de kosten bij de deelnemende gemeenten, op het moment dat bepaalde risico's zich voordoen. Bij de vaststelling van het weerstandsvermogen moeten de gemeenten rekening houden met de risico's zoals die in de jaarrekening van de Werkorganisatie zijn opgenomen

2 Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)
De GGD is gevestigd in Alkmaar en voert de taken uit de Wet Publieke Gezondheid uit.

Ook heeft de GGD taken vanuit andere wettelijke kaders:
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en Veilig Thuis (Wet maatschappelijke ondersteuning);
- Toezicht op de kinderopvang (Wet kinderopvang);
- Lijkschouw, forensische geneeskunde (Wet op de lijkbezorging);
- Ondersteuning bij rampen en crises (Wet veiligheidsregio's).

In 2023 heeft GGD HN de corona-organisatie afgebouwd en zijn de teststraten gesloten. Ook zonder A-status bleef het belangrijk de ontwikkeling van het virus en de druk op de zorg te volgen. Zo kon op tijd actie worden ondernomen bij een mogelijke nieuwe opleving en/of het onverhoopt ontstaan van nieuwe varianten. Het opschalen en effectief bestrijden van infectieziekten is alleen mogelijk als de basis op orde is. Het in 2023 ingevoerde programma Versterking Infectieziektebestrijding en Pandemische paraatheid gaf de GGD de mogelijkheid om de basis te versterken.

2023 was een turbulent jaar waarin de afwikkeling van het GGiD-project en de verhoging van de cao tot veel discussie heeft geleid. De financiële gevolgen hiervan waren veelal onderwerp van gesprek. Het jaar 2023 is afgesloten met een positief jaarrekeningresultaat van € 761.000. Dit positieve resultaat is het gevolg van een incidentele en onvoorziene BTW teruggave met betrekking tot het GGiD-project.

Bij de GGD wordt de beschikbare weerstandscapaciteit gevormd door de algemene reserve. De algemene reserve voor resultaatbestemming is op 31 december 2023 € 828.000. De algemene reserve is niet toereikend om de risico's op te kunnen vangen.

3 Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNHN)

De VRNHN is gevestigd in Alkmaar en voert taken uit de Wet Veiligheidsregio's uit door het organiseren en operationeel houden van de brandweer- en
ambulancezorg, de Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de Regio (GHOR), de rampenbestrijding, de meldkamer en het zorg- en veiligheidshuis.

Elk lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente, die dit lid vertegenwoordigt. De veiligheidsregio behartigt de belangen van de aan deze regeling deelnemende gemeenten op de volgende terreinen:

a. de brandweerzorg;
b. de rampenbestrijding en crisisbeheersing;
c. de geneeskundige hulpverlening.
d. Zorg- en Veiligheidshuis

Daarnaast heeft de veiligheidsregio de zorg voor:

a. een adequate samenwerking met de politie en de meldkamer ambulancezorg ten aanzien van onder meer de gemeenschappelijke meldkamer;
b. een gecoördineerde en multidisciplinaire voorbereiding op de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Ontwikkelingen

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord zet in op preventie en bestrijding van brand, rampen en andere fysieke bedreigingen. Zij leveren daarmee een bijdrage aan het te bereiken maatschappelijke effect: Bergen is een veilige en leefbare gemeente. Belangrijk onderdeel van de Veiligheidsregio is het Veiligheidshuis. Het Veiligheidshuis is de plek waar gemeenten, zorg en justitie een gezamenlijke aanpak ontwikkelen voor onder andere multiprobleemgezinnen, criminaliteit en ernstige overlast. In deze rol levert het Veiligheidshuis ook een bijdrage aan de doelstelling ‘de samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners is verbeterd.
Het meerjarenontwikkelplan is opgesteld voor de uitdagingen binnen de brandweerorganisatie. Er worden drie ontwikkelopgaves beschreven: vakbekwaamheid, paraatheid en beschikbaarheid en de noodzaak tot modernisering. Het dekkingsplan geeft een realistisch beeld van de werkelijkheid, waarbij onder andere aanbevelingen zijn gedaan om de paraatheid van de vrijwilligersposten vooral overdag nog beter te borgen.
De toenemende complexiteit op het gebied van demografie, digitalisering, techniek en klimaat heeft tot gevolg dat er ‘nieuwe’ typen rampen en crises ontstaan. De VRNHN, samen met andere organisaties, moet op deze nieuwe vormen van crises zijn voorbereid en daarbij op verzoek en naar behoefte gemeenten ondersteunen.

Resultaatbestemming 2023

De programma’s van de veiligheidsregio exclusief ambulancezorg hebben een negatief resultaat van € 490.000. Het negatieve resultaat komt doordat de vooraf vastgestelde indexatie in de begroting 2023 van 2,3% niet toereikend is om de inflatie en de loonstijgingen van gemiddeld ruim 8% tot een maximum van 9,3% voor bijvoorbeeld vrijwilligersvergoedingen te compenseren. De eerste compensatie vanuit gemeenten voor deze hoge inflatie en de cao is door de systematiek van de regeling Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen pas in 2024. Dat betekent dat in 2023 incidenteel een tekort is ontstaan als gevolg van deze systematiek. Het minder negatieve resultaat wordt met name veroorzaakt door tijdelijke vacatureruimte op diverse programma’s van de veiligheidsregio. Het negatieve resultaat zal gedekt worden uit de algemene reserve veiligheidsregio.

Het door de zorgverzekeraars gefinancierde programma ambulancezorg heeft een negatief resultaat van € 360.000. Het negatievere resultaat is met name veroorzaakt door hoger dan begrote kosten voor inhuur ambulanceverpleegkundigen en chauffeurs om roosteruitval op te vangen als gevolg van vacatures, ziekte, verlof en opleidingen. De opkomsttijd van de ambulancezorg voor spoedinzetten (binnen 15 minuten ter plaatse na melding bij 112) over 2023 is verder verbeterd naar gemiddeld 94,96% (2022 gemiddeld 94,8%) en behoort tot de beste van Nederland. Een knappe prestatie voor de regio met de langste rijtijden van Nederland. Het negatieve resultaat zal gedekt worden uit de algemene reserve ambulancezorg.

4 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord (ODNHN)

Bestuurlijk belang
Elk lid van het algemeen bestuur heeft een vastgesteld aantal stemmen, waarbij de stemverdeling voor de gemeenten is gebaseerd op inwoneraantal en ingebracht budget en het aantal stemmen voor de Provincie is gebaseerd op het in te brengen budget. Bergen heeft 4 stemmen in het totaal van 100.

Openbaar belang
Bijdragen aan het bereiken en in stand houden van een veilige en duurzame fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit binnen het werkgebied. Uitvoeren van taken vergunningsverlening, toezicht en handhaving op het terrein van milieu, bouw- en woningtoezicht.

Ontwikkelingen 2023
De ODNHN heeft zich zo goed als mogelijk voorbereid op de invoering van de Omgevingswet. De dossiers Stikstof en Circulaire Economie hebben de volle aandacht. In 2023 is het Interbestuurlijk Programma versterking VTH (IBP-VTH) gestart. De ODNHN moet voor 1 april 2026 voldoen aan de hierbij gestelde robuustheidscriteria voor Omgevingsdiensten.

Financieel resultaat.
De jaarrekening 2023 sluit af met een positief resultaat van € 1.742.000.

Risico's
Voor het opvangen van risico's beschikt de ODNHN over een weerstandsvermogen dat als 'onvoldoende' wordt gezien. Het weerstandsvermogen kan niet worden verhoogd, omdat dit nu 2,5% van de lasten bedraagt zoals gesteld door de afspraken in de FUGR. Met betrekking tot de invoering van de Omgevingswet bestaan nog veel onzekerheden omtrent de gevolgen hiervan. 2024 en 2025 zullen als implementatiejaren gelden. Een ander risico is het gevolg van het IBP-VTH. De ODNHN werkt aan een transitieplan om in 2026 robuust te zijn.

5 Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA)

Het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar is gevestigd in Alkmaar en heeft een Algemeen Bestuur bestaande uit leden van de aangesloten gemeenten. Elk lid heeft een aantal
stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. Hierbij geldt de volgende sleutel: één stem voor gemeenten tot 10.000, twee stemmen voor gemeenten tot 20.000, drie stemmen voor gemeenten tot 30.000 inwoners enzovoort.

Het RHCA is een regionaal kennis- en informatiecentrum die de archiefcollectie actief aan een breed publiek beschikbaar stelt. Het RHCA beheert ook de oudere archieven van de aangesloten gemeenten. Daarnaast adviseert zij volgens de wettelijke kaders over zowel het analoge als digitale informatiebeheer en houdt daar toezicht op.

In 2023 heeft het RHCA inspecties gehouden inzake de toetsing van het zaaksysteem en de daaraan gekoppelde taak specifieke applicaties. Ook heeft het RHCA advies uitgebracht over het voorgenomen besluit om archiefbescheiden te gaan vervangen door digitale reproducties. In 2023 investeerde het RHCA verder in expertise, beheer, digitalisering en beschikbaarstelling van de collectie. Het gaat hier met name om de overdracht van digitale archieven van de gemeenten naar het E-depot van het Regionaal Archief. De belangrijkste tactische doelstelling is dat de integriteit, authenticiteit, bruikbaarheid en representativiteit van de collectie tot in lengte van jaren gegarandeerd moeten zijn.

Het resultaat over 2023 bedraagt € 36.703 negatief. De maximaal toegestane algemene reserve (2,5% van het kostentotaal over 2023) bedraagt per eind 2023 € 75.287.
Het negatieve resultaat over 2023, wordt gecorrigeerd door een dotatie uit de bestemmingsreserve Duurzaamheid en Lastenstijging te onttrekken.
Twee risico's zijn te onderscheiden die effect kunnen hebben op de financiële huishouding van het RHCA: hogere energiekosten en minder opbrengst uit aanvullende diensten.

6 Zaffier
Zaffier is gevestigd in Alkmaar en voert sinds 1 januari 2023 voor de 6 gemeenten in de regio Alkmaar de Participatiewet, de Wet Inburgering en de Wet gemeentelijk Schuldhulpverlening uit. In de loop van 2023 zijn daar diverse gemandateerde taken bij gekomen, namelijk; het verstrekken van energietoeslag, de nazorg aan ex-gedetineerden, het verstrekken van leefgeld aan Oekraïners en het afhandelen van de kinderopvangtoeslag affaire.

Zaffier kent een Algemeen Bestuur (AB) en een Dagelijks Bestuur (DB). In het AB nemen portefeuillehouders van alle deelnemende gemeenten deel. In het DB hebben 3 portefeuillehouders plaats: de portefeuillehouders uit Alkmaar en Dijk en Waard en de portefeuillehouder Uitgeest namens de vier BUCH-gemeenten.

Zaffier beschikt op dit moment niet over een eigen weerstandsvermogen. De gekwantificeerde risico's moeten worden opgenomen in het weerstandsvermogen van de deelnemende gemeenten.

Met een solvabiliteitspercentage van 2,42% komt Zaffier uit op een risicovolle vermogenspositie. Met deze ratio is Zaffier grotendeels afhankelijk van de deelnemende gemeenten bij eventuele financiële tegenslagen.

7 Vuilverbrandingsinstallatie Alkmaar en omstreken (VVI)
De VVI is gevestigd in Alkmaar. De gemeenschappelijke regeling is opgericht ter behartiging van het belang van de verwerking van de door de deelnemende gemeenten ingevolge de Wet Milieubeheer verkregen afvalstoffen.
Het lichaam tracht dit te bereiken door de oprichting, participatie en beheer van voorzieningen voor de verwerking van afvalstoffen alsmede door de gecoördineerde afzet van afvalstromen bij derden. De doelstelling is in 2023 geheel gerealiseerd.

De risico's van de gemeenschappelijke regeling:
- de continuïteit van de afvalverwerking;
- aandeelhouders in de NV HVC, zoals de VVI staan jegens de financiers van HVC pro rata garant voor de financiering van HVC en ontvangen hiervoor een garantstellingsprovisie;
- conformiteit met regelgeving op het gebied van staatssteun, mededinging, Wet markt en overheid en aanbesteding.

De VVI beschikt niet over eigen personeel, gebouwen etc.
De financiële risico's worden door de GR als verwaarloosbaar bestempeld.

8 Cocensus
Cocensus voert voor Bergen belastingtaken uit, waaronder alle werkzaamheden in het kader van de Wet Waardering Onroerende Zaken (Wet WOZ) en de heffing en inning van onroerendezaakbelastingen (OZB), rioolheffing, afvalstoffenheffing, toeristenbelasting, forensenbelasting, precariobelasting, grafrechten, (WABO-)leges en naheffingsaanslagen parkeerbelasting ('parkeerboetes'). Tevens handelt Cocensus bezwaar- en beroepschriften af en de kwijtscheldingsverzoeken voor riool- en afvalstoffenheffing.
Cocensus heeft een klantcontactcentrum KCC ingericht waarmee voor de deelnemende gemeenten de klantcontacten voor de gemeentelijke belastingen worden verzorgd.

Het algemeen bestuur kent vanuit iedere gemeente één lid vanuit het college. De stemverhouding is afhankelijk van de jaarlijkse bijdrage. Gemeente Bergen heeft 2 stemmen, dat komt neer op 7,14%.

Voor het belastingjaar 2023 is aan (te realiseren) belastingenopbrengsten door de deelnemende gemeenten een totaalbedrag van ruim € 469 miljoen aan Cocensus overgedragen, in 2022 was dit € 454 miljoen.
In 2023 is de uitvoering van de taxatiewerkzaamheden verbeterd. De Waarderingskamer heeft naar aanleiding hiervan de kwaliteitsbeoordeling verhoogd van 3 sterren (voldoende) naar 4 sterren (goed).
Voor het belastingjaar 2023 zijn in totaal 32.573 WOZ-bezwaarschriften ontvangen. Ten opzichte van 2022 is er sprake van

een verdrievoudiging. Enerzijds is dit veroorzaakt door de activiteiten van de No cure no pay-bureaus. Anderzijds is meer gereageerd op de waardestijging van ruim 20% als
gevolgen van de overspannen woningmarkt in 2022.

Over 2023 heeft Cocensus de exploitatie afgesloten met een negatief resultaat van € 181.000. Belangrijkste oorzaak is dat op aanwijzing van de accountant in de jaarrekening ten laste van de exploitatie een voorziening is getroffen van € 180.000 ter dekking van verlofsaldo van de medewerkers van Cocensus op 31 december 2023.

Over de risico's zegt Cocensus:

- Met de wijziging van de WOZ op 1 januari 2024, wordt een afname van het aantal bezwaren verwacht;
- Hoewel Cocensus blijft investeren in Cybersecurity nemen de risico's wereldwijd toe. Door de maatregelen die er genomen zijn is de verwachting dat er bij Cocensus een cyberaanval plaatsvindt laag
- Organisaties die de Algemene Verordening Gegevensbescherming(AVG) overtreden kunnen een boete opgelegd krijgen van 4% van de jaaromzet.

Privaatrechtelijke verbonden partijen

9 Coöperatie Parkeer Service (CPS)

Parkeer Service een coöperatieve vereniging U.A. (Uitgesloten Aansprakelijkheid) voert voor 13 aangesloten gemeenten diensten uit op het gebied van parkeerbeheer en parkeerhandhaving. Bergen is één van de bij CPS aangesloten gemeenten.

Voor de gemeente Bergen voert CPS onder meer taken uit op het gebied van vergunningverlening, beheer van parkeerautomaten, parkeerhandhaving en geldmanagement. De werkzaamheden worden voornamelijk op kantoor in Amersfoort uitgevoerd. Een klein deel van de werkzaamheden worden vanuit het gemeentekantoor uitgevoerd waar CPS over een eigen, afsluitbare ruimte beschikt.

Betaald parkeren is voor de gemeente een inkomstenbron. Ook is parkeerregulering van belang voor het (her)verdelen van de openbare parkeerruimte in de gebieden binnen de gebieden met betaald parkeren.

Het belangrijkste risico is het verlaten van Parkeerservice door de deelnemers. Als een deelnemer wegvalt, dan moeten de vaste kosten worden gedragen door de overgebleven deelnemers waardoor de overheadkosten per lid toenemen. Dat kan ook gelden voor kostprijs per parkeerplaats.

10 Duurzame Energie Coöperatie Regio Alkmaar (DECRA)

De DECRA, gevestigd in Alkmaar, is een stimuleringsfonds die dient om hernieuwbare energieprojecten in de regio Alkmaar te stimuleren. Zo wordt een bijdrage geleverd aan de doelstellingen op het gebied van duurzaamheid. Het fonds heeft een revolverend karakter en houdt zich na de eerste storting in stand met de winsten uit duurzame energieprojecten. Door deze wijze van financiering behoudt het kapitaal van de coöperatie over een langere termijn zijn waarde.

De gemeente Bergen wordt in het bestuur vertegenwoordigd door, en heeft stemrecht bij monde van, wethouder Ernest Briët. Naast de gemeente Bergen zijn de gemeenten Uitgeest, Castricum, Heiloo, Alkmaar, Dijk en Waard en HVC aandeelhouder van de DECRA. Portefeuillehouders van voorgenoemde gemeenten en HVC zetelen eveneens in het bestuur.

In 2023 heeft het bestuur besloten om twee projecten voor de opbrengst van hernieuwbare energie nader te onderzoeken. Het betreft een locatie voor één windmolen in zoekgebied 22 van de Regionale Energie Strategie (RES) langs de Kanaalweg in Heiloo en een locatie voor één zonneweide in de gemeente Bergen.

Er is nog geen jaarrekening van 2023 beschikbaar. Deze wordt in de loop van het jaar verwacht. Er zijn geen risico's voor de financiële positie van de gemeente bekend.

11 Ontwikkelingsbedrijf NHN NV (ONHN)
Gemeente Bergen is aandeelhouder van N.V. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord (ONHN). Het ONHN is gevestigd in Alkmaar. Doel van het ONHN is een versterking van de regionale economie en welvaart en de nationale en internationale positionering van Noord-Holland Noord. In nauwe samenwerking met overheden, marktpartijen, ondernemers, onderwijs-, en kennisinstellingen en non-profitorganisaties wordt vormgegeven aan de (economische) toekomst van de regio Noord-Holland Noord, zodat de regio effectief kan handelen bij samenwerkingsmogelijkheden met andere regio's in Nederland of daarbuiten. Met als resultaat een economisch vitale regio. De huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO) met ONHN heeft een looptijd tot 31-12-2024.

12 Bank Nederlandse Gemeenten N.V. (BNG)
De BNG Bank is gevestigd in Den Haag. Van de aandelen BNG Bank is 50% in bezit van het Rijk en 50% van gemeenten en provincies. We hebben 149.994 aandelen in ons bezit met een nominale waarde van € 2,50 per stuk. Het stemrecht is afhankelijk van het aandelenbezit van de gemeente. De stemverhouding is voor de gemeente Bergen 0,27% en voor de BUCH 0,41%.

De BNG Bank richt zich exclusief op het publieke domein in Nederland. Klanten zijn onder meer gemeenten, woningcorporaties, zorg- en onderwijsinstellingen en energiebedrijven. Ambitie is dat klanten de bank beschouwen als natuurlijke partner voor het financieren van hun maatschappelijke vraagstukken.

2023 was het laatste jaar van de eerste driejaarsperiode van de strategie "Ons Kompas Naar Impact". In dit jaar heeft de BNG Bank de waarde voor de klant kunnen vergroten, door zich als marktleider in het publieke domein te handhaven, door de hoogste ratingsniveau's te hebben en door het actief sturen op het financieren van maatschappelijke transities waarin de klanten zich bevinden. Daarnaast is er hard gewerkt aan een excellente bedrijfsvoering, zoals hoogstaande datakwaliteit, efficiënte en beheerste processen en zijn er forse verbeteringen gerealiseerd in de veiligheid van IT-systemen.

De strategie is herijkt voor de periode 2024-2026. Het hoofddoel blijft dat de BNG Bank als belangrijkste kredietverstrekker zich zal blijven inzetten voor het socialer en duurzamer maken van Nederland.

De nettowinst is in 2023 gedaald met ruim 15% naar € 254 mln. tegen € 300 mln. in 2022. In 2023 is over het jaarresultaat 2022 een dividenduitkering vastgesteld van € 2,50 per aandeel. Over het jaar 2023 zal het dividend € 2,16 per aandeel bedragen. Risico's voor de financiële positie van de gemeente zijn onder meer de gevoeligheid van het renteresultaat voor politieke en economische ontwikkelingen binnen de Europese Unie.

De verwachting was dat de rente voor zowel de korte als lange termijn in 2023 zou stijgen. Over het hele jaar genomen heeft deze stijging zich inderdaad voorgedaan. Echter in de laatste maand van 2023 daalden de rentetarieven enigszins, zelfs iets onder het niveau van dezelfde periode het jaar daarvoor.

13 Alliander
Alliander, waarvan het hoofdkantoor in Arnhem gevestigd is, is een groep waarin verschillende bedrijven actief zijn. Netbeheerder Liander leidt de energiedistributie over al onze netten dagelijks in goede banen. Qirion legt zich toe op de ontwikkeling van duurzame technologieën en intelligente energie-infrastructuren.

In 2023 is het mede door geopolitieke ontwikkelingen, de gascrisis en de stijgende energieprijzen hard gegaan met de verdere elektrificatie en verduurzaming in Nederland. De groei van het aantal warmtepompen, zonnepanelen, e-boilers en oplaadpunten voor personenvervoer en elektrische vrachtwagens zette door en zal ook de komende jaren verder stijgen. Tegelijkertijd was er ook veel aandacht voor de keerzijde van de transitie: de ontwikkelingen gaan sneller dan dat Alliander de netten kan uitbreiden en verzwaren. Dit leidt er bijvoorbeeld toe dat bedrijven niet kunnen groeien en consumenten langer moeten wachten op een aansluiting. Ondernemers en consumenten blijven hierdoor nog zeker tien jaar de gevolgen van de volle netten voelen.

PARAGRAAF G: GRONDBELEID

Wat is grondbeleid
Grondbeleid is het samenhangende geheel van handelingen betreffende grondtransacties en -ontwikkeling. Het geeft aan welke mogelijkheden er zijn om een gebied tot ontwikkeling te brengen en welke rol de gemeente (actief of faciliterend) hierin kan vervullen.

Actief grondbeleid omvat alle fasen van het exploiteren van grond. De grondverwerving, sloop, bouw- en woonrijp maken tot en met de uitgifte/verkoop van bouwgrond. Bij actief grondbeleid exploiteert de gemeente voor eigen rekening en risico gronden. De gemeente legt bij actief grondbeleid de publieke voorzieningen aan en kan in beginsel alle productiekosten doorberekenen in de gronduitgifteprijzen, mits de marktprijs niet wordt overschreden. Bij een actief grondbeleid wordt een gemeentelijke grondexploitatie opgesteld, ook wel in het kort ‘grex’ genoemd.

Faciliterend grondbeleid houdt in dat de gemeente initiatiefnemers de mogelijkheid geeft om zelf grond te exploiteren, waarbij gemeente slechts faciliteert bij de uitvoering van de plannen. De gemeente koopt zelf geen grond aan en beperkt zich tot de wettelijke publieke taak. Gemeentelijke kosten voor desbetreffende plannen verhaalt de gemeente op de initiatiefnemer. Dit kostenverhaal kan met een grondexploitatieovereenkomst (ook wel anterieure overeenkomst) en indien nodig een exploitatieplan. De taak van de gemeente bestaat vooral uit de plantoetsing aan beleidskaders, inspraakprocedures, vaststellen bestemmingsplan en eventueel het exploitatieplan. Bij faciliterend grondbeleid wordt geen gemeentelijke grondexploitatie (grex) opgesteld.

Grondbeleid is een sturingsinstrument om gemeentelijke ambities te realiseren op verschillende beleidsterreinen, zoals ruimtelijke ordening, wonen, economische ontwikkeling, energietransitie, infrastructuur, duurzame leefomgeving en voorzieningen.

Grondbeleid in Bergen
In november 2019 is het grondbeleid 2019-2022 vastgesteld door de raad. De gemeente voert in de basis een faciliterend grondbeleid bij ruimtelijke ontwikkelingen, tenzij het verdedigbaar is actieve grondpolitiek te voeren.
Faciliterend grondbeleid brengt voor de gemeente minder (financieel) risico met zich mee. Tevens zijn de gronden over het algemeen in bezit van marktpartijen die zelf willen ontwikkelen. Actief grondbeleid is echter niet volledig uitgesloten, want met name bij ontwikkeling van maatschappelijke voorzieningen of sociale woningbouw kan gemeente alsnog kiezen voor een actieve rol.

Bij een actieve rol stelt de gemeente zelf een grondexploitatie op, met daarin de kosten en opbrengsten voor een plan. Deze grondexploitatie wordt aan de raad voorgelegd ter vaststelling. Hiermee wordt het meerjarig financieel kader (budget) vastgesteld. De grondexploitaties dienen volgens de BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording) jaarlijks te worden geactualiseerd.
De gemeente bepaalt de keuze voor faciliterend of actief grondbeleid op basis van de volgende aspecten: gemeentelijke ambitie, beleidsdoelstellingen, maatschappelijk belang, grondpositie, het al dan niet ontbreken van marktinitiatief, risico’s en rendement.

<u>Planning & control-cyclus en rapportages</u>
Aan het opstellen van financiële rapportages van gemeenten zijn regels verbonden. Het BBV verplicht gemeenten om in de begroting en jaarrekening een paragraaf over het grondbeleid op te nemen (artikel 9 lid 2). Sinds 2021 wordt de raad, aanvullend op de jaarrekening en begroting, extra geïnformeerd over de gebiedsontwikkelingen.

In 2022 heeft de raad de Nota Actualisatie Grondexploitatie (NAG)

vastgesteld. Met deze NAG van de gemeente Bergen legt het college verantwoording af aan de gemeenteraad over de grondexploitaties en diverse activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkelingen. Deze projecten hebben betrekking op ruimtelijke ontwikkelingen op zowel gemeentegronden (grondexploitatie) als ontwikkelingen op gronden van particuliere initiatiefnemers (kostenverhaal).

Bij de vaststelling van de jaarrekening 2020 is de Reserve RO-projecten ingericht. Deze reserve is bedoeld voor die projecten waarvan de kosten (deels) niet verhaalbaar zijn. Hierbij moet gedacht worden aan ambtelijke inzet en onderzoek voor (particuliere) initiatieven in het kader van bestuurlijk en maatschappelijk wenselijke ontwikkelingen. Ook wordt in deze fase onderzocht of het initiatief past binnen het gemeentelijk beleid. Het college is door de raad gemandateerd tot het doen van uitnamen uit deze Reserve RO-projecten.

Grondexploitatie
Om de gemeenteraad in staat te stellen zijn controlerende taak adequaat te kunnen uitvoeren, is een transparant inzicht in de grondexploitaties en de geprognotiseerde resultaten noodzakelijk. Jaarlijks worden de grondexploitaties geactualiseerd. Aan de hand van de vastgestelde ruimtelijke kaders, uitgangspunten en planning worden eventuele afwijkingen in programma, fasering en resultaat inzichtelijk gemaakt.

De grondkosten, plankosten, uitvoeringskosten en bijkomende kosten (rente) worden ten laste van een grondexploitatie gebracht. De opbrengsten uit grondverkoop en overige baten worden ten gunste van de grondexploitatie gebracht.

Actuele prognose van de grondexploitaties
Binnen gemeente Bergen zijn 6 grondexploitatiecomplexen actief. 5 sociale woningbouwprojecten en het woningbouwproject Parck de Beeck op het voormalige BSV-terrein.

Grondexploitatieprojecten BIE			**3A: Wonen en leefomgeving**		
Sociale woningbouwprojecten: Er zijn vijf locaties binnen gemeente Bergen waar Kennemer Wonen circa 70 sociale huurwoningen realiseert. De mutatie boekwaarde over 2023 betreft plankosten ter voorbereiding op de realisatie en onderzoekskosten, sloop en bouwrijp maken voor de locatie Oosterkimschool en de grondverkopen voor Oosterkimschool en T&O-terrein. De grondexploitaties voor T&O, Petrusschool en Oosterkimschool hebben een positieve eindprognose. Exploitaties Elkshove en Rabobank hebben een negatieve eindprognose. **Parck de Beeck:** In Parck de Beeck worden 152 woningen gerealiseerd. Kennemer Wonen realiseert hier 76 sociale huurwoningen en 44 huurwoningen in het middenhuursegment. Ook worden er 32 vrije sector koopwoningen gerealiseerd.					
Kengetallen		**2023**		**2024**	**2025**
Nominaal jaarsaldo	€	-1.946.076	€	6.478.253	€ -196.904
Boekwaarde 31-12	€	-1.523.026	€	4.955.227	€ 4.758.322
Voorziening 31-12	€	-565.580			
Exploitatieresultaat NCW	€	2.352.388			
Exploitatieresultaat EW	€	2.537.031			

Faciliterende en overige projecten
Voor de andere projecten geldt een faciliterende rol (kostenverhaal). Voor deze projecten is geen grondexploitatie opgesteld. Financiële verantwoording heeft plaats onder het betreffende programma voor investeringsprojecten. Deze particuliere initiatieven zijn in de Nota Actualisatie Grondexploitatie (NAG) toegelicht en de financiële effecten zijn verwerkt in deze jaarrekening.

PARAGRAAF H: WET OPEN OVERHEID

Inleiding
De Wet open overheid (hierna: Woo) heeft op 1 mei 2022 de wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. Het doel van de Woo is een meer transparante en actief openbaarmakende overheid. De Woo verplicht tot steeds meer uit eigen beweging, openbaar maken van documenten. Er geldt een inspanningsverplichting tot actieve openbaarmaking voor documenten anders dan de verplichte categorieën. Artikel 3.5 van de Woo bepaalt dat een bestuursorgaan in de jaarlijkse begroting en verantwoording aandacht besteed aan de beleidsvoornemens en uitvoering van de Woo en dat er maatregelen worden getroffen ten behoeve van het duurzaam toegankelijk maken van digitale documenten. Dit wordt in de Woo de openbaarheidsparagraaf genoemd. Deze wettelijke bepaling is bedoeld om de naleving van de Woo, waaronder de bepalingen over actieve openbaarmaking, te stimuleren. De focus van deze openbaarheidsparagraaf is de beschrijvende en kwalitatieve verantwoording op hoofdlijnen over de activiteiten die zijn uitgevoerd in 2023 per thema:
Verbetering van de informatiehuishouding.
Actieve openbaarmaking;
Passieve openbaarmaking;

Verbetering informatiehuishouding
Informatie moet duurzaam toegankelijk zijn, dat betekent (veilig) vindbaar en bruikbaar op het juiste moment, voor de juiste persoon in de juiste vorm. Er mag geen twijfel zijn over de betrouwbaarheid en echtheid ervan, zodat wij ons handelen voor, tijdens en na afloop van het maken en uitvoeren van beleid en wetgeving altijd onderbouwd kunnen verantwoorden. Juiste en toegankelijke informatie is ook nodig voor onze dagelijkse bedrijfsvoering/dienstverlening. Een goede informatiehuishouding is een randvoorwaarde voor een goede informatievoorziening en een noodzakelijk element in onze democratische rechtsstaat. Een goede informatiehuishouding vormt het stevige fundament om een professionele en transparante overheid te kunnen zijn.

<u>In 2023 hebben we het volgende gerealiseerd:</u>
In 2022 is een project gestart voor verbetering van de informatiehuishouding, aan de hand van de bevindingen van de archiefinspectie en Provincie. In het kader van dit project is de implementatie van een zaaksysteem afgerond en is de doorontwikkeling daarvan in 2023 ter hand genomen. Ondanks de krappe arbeidsmarkt is de bezetting van het team Informatiebeheer kwalitatief en kwantitatief versterkt. Een aantal aanbevelingen van de toezichthouders kon worden gerealiseerd, waardoor het oordeel van de archiefinspectie positiever was dan in het jaar daarvoor. Ondanks de inspanningen die zijn gedaan, is de opgave om de informatiehuishouding verder op orde te brengen nog steeds groot, onder andere doordat het informatielandschap complexer wordt en de eisen die de Wet open overheid aan de toegankelijkheid van de informatie stelt. Bij de reguliere archiefwerkzaamheden is flinke voortgang geboekt, waardoor de toegankelijkheid van deze archieven is verbeterd.

Actieve openbaarmaking
Actieve openbaarmaking houdt in dat overheden informatie uit eigen beweging openbaar maken en voor iedereen in de samenleving toegankelijk maken.

<u>In 2023 hebben we het volgende gerealiseerd:</u>
Eind april 2023 is de 1e fase van het Woo-project van start gegaan. Het project heeft gekeken wat er al actief openbaar wordt gemaakt. Hieruit blijkt dat we 6 van de 11 categorieën uit eigen beweging publiceren. Om te toetsen of dit volgens de Woo-eisen verloopt en of er verbeteringen benodigd zijn, is er een Woo-audit ontwikkeld.

Eind 2023 heeft er een eerste audit voor de informatiecategorie Bestuursstukken plaats gevonden. Dit zal een jaarlijkse exercitie zijn.

De gemeenten moeten in totaal 11 categorieën gefaseerd actief openbaar gaan maken. Er geldt op dit moment nog geen verplichting voor actieve openbaarmaking. Ook is er nog geen formeel tijdspad of totaalplanning gegeven vanuit het Rijk. De verwachting is dat Woo-verzoeken als eerst een verplichting krijgen om actief openbaar te maken. De organisatie bereidt zich zowel technisch als organisatorisch voor op deze verplichte actieve openbaarmaking en is 1 mei 2024 gereed voor gebruik.

In oktober 2023 is de Woo-ambitie Basis vastgesteld door het college van B&W. Eveneens door het BUCH-bestuur. Woo-ambitie basis wil zeggen dat we de norm ‘open, tenzij’ hanteren, maar de Woo wordt gefaseerd, conform landelijke planning, geïmplementeerd. Dit wordt in drie fasen opgepakt. We bereiden ons goed en tijdig voor tot het moment van actieve openbaarmaking per categorie verplicht is. Na verplichting zullen we actief openbaar maken op de landelijke voorziening. Alle verplichte openbare Woo-informatie is vanaf 2028 voor onze samenleving eenvoudig vindbaar en bruikbaar. Samen groeien we naar een nog meer transparante dienstverlening.

In het najaar 2023 is focus gelegd op het stimuleren van de bewustwording over de betekenis en impact van de Woo, op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau. Dit is gedaan door middel van Woo-campagne, de e-learning Woo 'Dat zit zo’ en de Woo-training voor bestuur en management.

Passieve openbaarmaking
Onder passieve openbaarmaking wordt verstaan het openbaar maken van informatie naar aanleiding van een verzoek uit de samenleving. Dit noemen we Woo-verzoeken.

<u>In 2023 hebben we het volgende gerealiseerd:</u>
2023 laat een lichte toename zien van het aantal ingediende Woo-verzoeken en omvangrijke Woo-verzoeken ten opzichte van voorgaande jaren. Dit zorgde er onder ander voor dat niet alle verzoeken binnen de wettelijke termijn konden worden afgehandeld. Om de stijging in de werkdruk te ondervangen is het Woo-team uitgebreid met een juridisch adviseur en een externe administratief ondersteuner. Ter ondersteuning van het team is een samenwerking aangegaan met een extern bureau die gespecialiseerd van het anonimiseren van documenten. Het Woo-team is ook nauw betrokken bij het project Woo voor het leveren van input en het meedenken over het implementatieproces binnen de organisatie.
Er loopt een intern onderzoek dat inzicht gaat geven welke verbeteringen benodigd zijn om tijdig de Woo-verzoeken te kunnen afhandelen. Deze aanbevelingen worden doorgevoerd, gemonitord en bijgestuurd in Project Woo Fase 2.

Kwantitatieve cijfers rond Woo-verzoeken specifiek voor de gemeente Bergen 2023:
Er zijn 47 Woo-verzoeken ingediend, waarvan er 22 zijn toegekend, 11 afgewezen, 6 afgebroken en 1 buiten behandeling is gesteld. Op dit moment staan er nog 7 verzoeken open
De gemiddelde doorlooptijd is 7 weken. Dat is 3 weken meer dan de wettelijke afhandeltermijn.

PARAGRAAF I: OEKRAÏNE

De oorlog in Oekraïne is helaas nog niet voorbij. Per 1 april 2022 hebben de burgemeesters de wettelijke taak en bevoegdheid gekregen om te voorzien in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne. In 2022 heeft dit eerst geresulteerd in de eerste crisisopvang en crisismaartregelen en vanaf september 2022 is de organisatie structureel ingericht voor de duurzame opvang.

Tot nu toe voldoen we als gemeente aan de wettelijke taakstelling van 143 plekken. Eind december 2023 zaten er totaal 515 Oekraïners in de opvang, verdeeld over 269 in de opvang van de gemeente en 246 bij particulieren.

Voor deze opdracht heeft het college een bestuursopdracht vastgesteld, samen met de andere BUCH-gemeenten voor de uitvoering van deze opgave. Hiervoor hebben de gemeenten gezamenlijk € 3,4 mln. beschikbaar gesteld voor de periode van (Q3 2022 tot Q3 2023) aan de werkorganisatie BUCH voor personele inzet. Deze bestuursopdracht is verlengd tot Q3 2024, hiervoor is € 2,3 mln. gereserveerd. De werkelijke kosten verdeelt de BUCH (op basis van de bestuursopdracht) conform de verdeelsleutel.

Naast deze (uitvoerings-)lasten maken we ook lasten voor:

- Uitkeringen leefgeld ontheemden. Dit betreft een maandelijkse uitkering aan de ontheemden om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud. Hiervoor zijn verschillende normen voor verschillende situaties op basis van vorm van opvang (gemeente of particulier), leeftijd en voorzieningen in een gemeentelijke opvang;
- Transitiekosten voor (ver)bouw locaties. De (ver)bouwkosten voor het geschikt maken van locaties voor de opvang worden, onder voorwaarden, door het Rijk vergoed;
- Overige kosten, waaronder kosten voor onderwijs, leerlingenvervoer etc.

Het adagium van het Rijk is dat de gemeenten er financieel van deze opdracht niet slechter van mogen worden. Er zijn dan ook verschillende financieringsbronnen waar kosten uit vergoed worden. De belangrijkste is de bekostigingsregeling Opvang ontheemden Oekraïne.

In deze regeling is de financiering van de door de gemeente gemaakte kosten geregeld. De bekostiging bestaat uit verschillende componenten:

1. Een normbedrag van € 83,- per dag per gerealiseerde opvangplek in gemeentelijke opvangvoorziening (GOO). Dit betreffen o.a. de kosten die de gemeenten maken voor de opvangvoorzieningen, het leefgeld voor de ontheemden in die voorziening en de uitvoeringskosten.
2. Mocht het onder 1 genoemde bedrag niet toereikend zijn voor de gemeentelijke opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten declareren als deze in betekende mate hoger zijn dat het bedrag als norm;
3. Het uitgekeerde leefgeld voor de ontheemden die bij particulieren opgevangen zijn;
4. Een normbedrag voor de verzekeringen en buitengewone kosten en de uitvoeringskosten die gemaakt zijn voor de ontheemden die door particulieren zijn opgevangen. Dit normbedrag is op 15 oktober bekend gemaakt en bedraagt € 210 per maand per geregistreerde persoon aan wie leefgeld Particuliere Opvang Oekraïners (POO) is verstrekt;
5. Een vergoeding van de werkelijke gemaakte transitiekosten voor opvang ontheemden in de gemeentelijke opvang. Deze vallen niet onder het normbedrag onder 1. Hiertoe moet wel eerst een voorstel aan het Ministerie van Justitie en Veiligheid worden voorgelegd.

Deze regeling geldt tot 31 december 2024 wat de financiering voor heel 2025 nog onzeker maakt.

Over het jaar 2022 waren de baten op grond van de bekostigingsregeling hoger dan de werkelijke lasten. Omdat toen nog niet geheel duidelijk was of er een terugbetalingsverplichting was, hebben we uit voorzichtigheidsprincipe een terugbetalingsverplichting opgenomen in de jaarrekening 2022. Hiermee werden de lasten gelijk aan de baten. Uiteindelijk is bekend geworden dat het bedrag niet hoeft worden terugbetaald aan het Rijk, waarmee de terugbetalingsverplichting vrij kan vallen. Er zijn ook geen verplichtingen gesteld aan de nadere besteding hiervan. Daarom is er eerder al gekozen om het ten laste van het saldo te laten vrijvallen in 2023. Voor de gemeente Bergen gaat het om € 1.558.513.

Omdat eerder onzeker was of een eventueel overschot terugbetaald moest worden, is eerder alles budgetneutraal begroot. De werkelijke realisatie komt uit op € 2.726.717,- (zie onderstaande tabel).

Dit bedrag gaat als onderdeel van het resultaat naar de algemene reserve.

In de volgende tabel zijn de totale lasten voor de gemeente opgenomen, verdeeld naar de verschillende componenten. De uitvoeringskosten van de BUCH betreffen voornamelijk kosten van inhuur op basis van de bestuursopdracht.

Oekraïne 2023	Begroting	Realisatie
A Inkomsten Rijk		
Normbedrag P*Q	€ 4.590.537	€ 5.495.513
POO (leefgeld + uitvoeringskosten)	€ 826.478	€ 914.308
Transitievergoeding	€ 380.084	€ 103.111
A Totaal inkomsten Rijk	**€ 5.797.099**	**€ 6.512.932**
B Uitgaven		
Huur huisvesting	€ 3.320.413	€ 2.399.400
Leefgeld (GOO & POO)	€ 969.060	€ 643.759
Uitvoeringskosten (BUCH + Zaffier)	€ 1.127.542	€ 629.965
Transitie	€ 380.084	€ 103.111
Overige kosten		€ 9.980
B totaal uitgaven	**€ 5.797.099**	**€ 3.786.215**
C=A-B	**€ -**	**€ 2.726.717**

3. Jaarrekening

JAARREKENING 2023

4.1 BALANS PER 31 DECEMBER 2023

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Vaste activa		
Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut	27.922	25.698
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:	53.500	51.848
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	26.524	26.421
	107.946	**103.967**
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	504	504
Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	1.141	1.226
Overige langlopende leningen	2.904	2.977
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van een jaar of langer	1.301	1.281
	5.850	**5.988**
Totaal vaste activa	**113.796**	**109.955**

PASSIVA (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	50.724	47.929
Bestemmingsreserves	1.170	1.047
Gerealiseerd resultaat	8.513	1.289
	60.407	**50.265**
Voorzieningen		
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.573	4.109
Voorzieningen ter egalisering van kosten	3.311	3.246
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is	4.317	3.559
	11.201	**10.914**
Vaste schulden, met een rentetypische looptijd van een jaar of langer		
Onderhandse leningen van:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	82.971	90.369
Waarborgsommen	140	67
	83.111	**90.436**
Totaal vaste passiva	**154.719**	**151.615**

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	2023	2022
Voorraden		
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.441	-979
Voorraad algemeen	300	1.045
	1.741	**66**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	11.034	10.762
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	29.659	31.823
Overige vorderingen	3.007	2.853
	43.700	**45.438**
Liquide middelen		
Kassaldi	7	5
	7	**5**
Overlopende activa		
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaat door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:		
- Het Rijk	248	32
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	10.969	11.138
	11.217	**11.170**
Totaal vlottende activa	**56.665**	**56.679**
Totaal generaal	**170.461**	**166.634**
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969	**0**	**0**

PASSIVA (bedragen x 1.000)	2023	2022
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar		
Banksaldi	549	514
Overige schulden	5.114	5.149
	5.663	**5.663**
Overlopende passiva		
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	5.089	5.675
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:		
- Europese overheidslichamen		
- Het Rijk	4.400	2.261
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	590	1.420
	10.079	**9.356**
Totaal vlottende passiva	**15.742**	**15.019**
Totaal generaal	**170.461**	**166.634**
Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen	**75.673**	**68.141**

4.2 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023

Resultaat voor bestemmen:
In deze tabel worden de baten en lasten per programma-onderdeel in beeld gebracht. In de kolom Verschillen worden de afwijkingen tussen de begrote (na wijzigingen) en gerealiseerde baten en lasten gepresenteerd. Het betreft hier in eerste instantie de verschillen in de exploitatie, waarbij geen rekening wordt gehouden met voorgenomen en gerealiseerde dotaties of onttrekkingen aan reserves.

Omschrijving Programma onderdeel	Primitieve Begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
1a Inwoners en bestuur	303	3.210	-2.907	446	3.558	-3.112	506	3.544	-3.038	60	V	14	V	74	V
1b Samen Leven	6.592	32.847	-26.255	14.906	44.097	-29.191	15.873	39.686	-23.813	967	V	4.411	V	5.378	V
1c Een veilige gemeente	56	4.176	-4.120	57	4.286	-4.229	61	4.239	-4.178	4	V	47	V	51	V
Totaal programma 1	**6.951**	**40.233**	**-33.282**	**15.409**	**51.941**	**-36.532**	**16.440**	**47.469**	**-31.029**	**1.031**	**V**	**4.472**	**V**	**5.503**	**V**
2a Cultuur, recreatie en toerisme	884	3.027	-2.143	942	2.886	-1.944	931	2.493	-1.562	-11	N	393	V	382	V
2b Economische vitaliteit	64	370	-306	75	462	-387	116	511	-395	41	V	-49	N	-8	N
2c Een bereikbare gemeente	0	1.338	-1.338	0	1.622	-1.622	17	1.545	-1.528	17	V	77	V	94	V
Totaal programma 2	**948**	**4.735**	**-3.787**	**1.017**	**4.970**	**-3.953**	**1.064**	**4.549**	**-3.485**	**47**	**V**	**421**	**V**	**468**	**V**
3a Wonen en leefomgeving	2.633	5.255	-2.622	2.966	7.602	-4.636	4.018	8.205	-4.187	1.052	V	-603	N	449	V
3b Duurzaamheid en milieu	9.561	9.132	429	10.536	9.618	918	9.917	8.495	1.422	-619	N	1.123	V	504	V
3c Beheer en onderhoud	2.754	10.971	-8.217	1.272	11.061	-9.789	1.346	11.171	-9.825	74	V	-110	N	-36	N
Totaal programma 3	**14.948**	**25.358**	**-10.410**	**14.774**	**28.281**	**-13.507**	**15.281**	**27.871**	**-12.590**	**507**	**V**	**410**	**V**	**917**	**V**
4a Algemene dekkingsmiddelen	69.068	976	68.092	72.211	1.098	71.113	73.233	1.150	72.083	1.022	V	-52	N	970	V
4b Overhead	45	13.057	-13.012	49	14.112	-14.063	54	13.505	-13.451	5	V	607	V	612	V
4c Overige	0	1.284	-1.284	0	1.331	-1.331	0	1.349	-1.349	0	V	-18	N	-18	N
4d Onvoorzien	0	10	-10	0	10	-10	0	0	0	0	V	10	V	10	V
4e VPB	0	37	-37	0	37	-37	0	37	-37	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 4	**69.113**	**15.364**	**53.749**	**72.260**	**16.588**	**55.672**	**73.287**	**16.041**	**57.246**	**1.027**	**V**	**547**	**V**	**1.574**	**V**
Totaal saldo van baten en lasten	**91.960**	**85.690**	**6.270**	**103.460**	**101.780**	**1.680**	**106.072**	**95.930**	**10.142**	**2.612**	**V**	**5.850**	**V**	**8.462**	**V**

Mutaties reserves:

Omschrijving Programma onderdeel	Primitieve Begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
1a Inwoners en bestuur	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
1b Samen Leven	360	157	203	575	156	419	530	156	374	-45	N	0	V	-45	N
Totaal programma 1	**360**	**157**	**203**	**575**	**156**	**419**	**530**	**156**	**374**	**-45**	**N**	**0**	**V**	**-45**	**N**
2b Economische vitaliteit	0	0	0	32	0	32	32	0	32	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 2	**0**	**0**	**0**	**32**	**0**	**32**	**32**	**0**	**32**	**0**	**V**	**0**	**V**	**0**	**V**
3a Wonen en leefomgeving	142	0	142	465	319	146	472	411	61	7	V	-92	N	-85	N
3b Duurzaamheid en milieu	0	0	0	0	0	0	0	142	-142	0	V	-142	N	-142	N
3c Beheer en onderhoud	0	1.691	-1.691	0	0	0	0	0	0	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 3	**142**	**1.691**	**-1.549**	**465**	**319**	**146**	**472**	**553**	**-81**	**7**	**V**	**-234**	**N**	**-227**	**N**
4c Overige	0	1.951	-1.951	1.289	3.243	-1.954	1.289	3.243	-1.954	0	V	0	V	0	V
Totaal programma 4	**0**	**1.951**	**-1.951**	**1.289**	**3.243**	**-1.954**	**1.289**	**3.243**	**-1.954**	**0**	**V**	**0**	**V**	**0**	**V**
Totaal mutaties reserves	**502**	**3.799**	**-3.297**	**2.361**	**3.718**	**-1.357**	**2.323**	**3.952**	**-1.629**	**-38**	**N**	**-234**	**N**	**-272**	**N**

Omschrijving	Primitieve Begroting 2023			Begroting na wijziging 2023			Werkelijk 2023			Verschillen 2023					
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	V/N	Lasten	V/N	Saldo	V/N
Totaal saldo baten en lasten	91.960	85.690	6.270	103.460	101.780	1.680	106.072	95.930	10.142	2.612	V	5.850	V	8.462	V
Totaal mutatie reserves	502	3.799	-3.297	2.361	3.718	-1.357	2.323	3.952	-1.629	-38	N	-234	N	-272	N
Gerealiseerd resultaat	**92.462**	**89.489**	**2.973**	**105.821**	**105.498**	**323**	**108.395**	**99.882**	**8.513**	**2.574**	**V**	**5.616**	**V**	**8.190**	**V**

Het totaal van baten en lasten voor bestemmen betreft een voordelig resultaat van € 10.142.000. Het totaal mutaties reserves is € 1.629.000 nadelig. Per saldo betekent dit een voordelig resultaat van € 8.513.000. Ten opzichte van het begrote voordelige resultaat € 323.000 is het een voordeel van € 8.190.000.

Zie voor een toelichting op de mutaties van de reserves, de toelichting op het eigen vermogen bij de balans.

4.3 GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële verordening 2023, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie, zijn opgenomen.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten c.q., verkrijgingsprijs. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling, die doorgaans is opgenomen in de septembercirculaire van het boekjaar.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.
Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Grondslag voor rechtmatigheidsverantwoording

De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in de jaarrekening op basis van de Financiële verordening. De rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de stellige uitspraken van de Commissie BBV in de Kadernota Rechtmatigheid 2023. De commissie BBV geeft via de Kadernota Rechtmatigheid haar visie over de invulling van het begrip rechtmatigheid in de rechtmatigheidsverantwoording van de decentrale overheden. In de Kadernota Rechtmatigheid 2023 is aangegeven dat de Rechtmatigheidsverantwoording betrekking heeft op het voorwaardencriterium, het begrotingscriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik criterium.

Het Normenkader financiële rechtmatigheid 2023 betreft de inventarisatie van de relevante regelgeving voor de jaarlijks

rechtmatigheidscontrole door het college van B&W ten behoeve van het voorwaardencriterium. Bij deze interne rechtmatigheidscontrole wordt vastgesteld of de baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, voor zover het handelingen betreft waaruit financiële gevolgen voortkomen die in de jaarrekening dienen te worden verantwoord. Op 28 maart 2024 heeft de gemeenteraad het normenkader 2023 vastgesteld, op basis waarvan de interne rechtmatigheidscontrole is uitgevoerd ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2023. Met betrekking tot de begrotingsrechtmatigheid zijn regels opgenomen in de Financiële verordening.

BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijving en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief
De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van het gerelateerde materiele vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden
Bijdragen aan activa van derden worden geactiveerd. Waardering vindt plaats tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bedragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Materiele vaste activa

Algemeen
Activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investeringen met economisch nut
Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen bedragen in jaren:

Bij besluit van 15 december 2022 heeft uw raad de nota *Activabeleid* vastgesteld. Er wordt lineair afgeschreven. Hierna volgt de afschrijvingstabel materiële vaste activa:

Soort	Omschrijving
10	Gronden en terreinen
20	Bedrijfsgebouwen
30	Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
40	Vervoersmiddelen
50	Machines, apparaten en installaties
60	Overige materiële vaste activa

Bij de materiële vaste activa is er sprake van overige investeringen met een economisch nut (EN), investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven (ENh) en investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut (MN).

Afschrijvingstermijnen in maximaal aantal jaren

Omschrijving	Soort	Nut	Max. Termijn
RIOLERING *)			
Drukriolering/persleiding	30	ENh	60
Aanleg IBA's (individuele behandeling afvalwatersysteem)	30	ENh	60
Bergbezinkbassin (bouwkundig)	30	ENh	45
Gemalen (bouwkundige voorzieningen)	20	ENh	60
Septictanks	20	ENh	30
Elektrisch/mechanisch gedeelte gemalen en bergbezinkbassis	50	ENh	15
WEGEN EN VOORZIENINGEN IN DE OPENBARE RUIMTE			
Stalen masten	50	MN	50
Wegen, fietspaden, parkeerplaatsen 1e aanleg en reconstructies	30	MN	50**)
Herinrichting buitenruimte	30	MN	25
Kunstwerken (hout)	30	MN	25
Kunstwerken (beton)	30	MN	60
Verlichtingsarmaturen	50	MN	25
Groenvoorzieningen	30	MN	15
Beschoeiingen	30	MN	40
Abri's	50	MN	15
Parkeermeters, -automaat, fietsparkeren	60	MN	15
Speeltoestellen	50	MN	15
Verkeersborden	60	MN	10

*) Voor riolering betreft dit de maximale termijn. De te hanteren termijnen zijn de termijnen zoals opgenomen in het gemeentelijk rioleringsplan (GRP).
**) De gemeenten Bergen hanteert een afschijvingstermijn van max. 60 jaar.

Omschrijving	Soort	Nut	Max. Termijn
AUTOMATISERING			
ICT voorzieningen raads- en commissieleden	60	EN	4
OVERIGE VASTE ACTIVA			
Gronden en terreinen			**n.v.t.**
Gebouwen			
Permanente bebouwing	20	EN	40
Renovatie investeringen	20	EN	25
Semipermanente bebouwing	20	EN	20
Installaties gebouwen			
Verlichtingsarmaturen	50	EN	25
Liften	50	EN	20
CV	50	EN	10
Elektronische installaties	50	EN	10
Energiebesparende maatregelen/klimaatbeheersing	50	EN	10
Zonnepanelen	50	EN	15
Inrichting gebouwen			
Inventaris	60	EN	10
Reddingsbrigade			
Strandpost	20	EN	20
Communicatieapparatuur	50	EN	5
Polyester vletten (boten)	40	EN	15
Rubberboten met vaste bodem	40	EN	8
Quad (off the road)	40	EN	7
Waterscooters	40	EN	7
Redpakken/redvesten	60	EN	5
Strandtrailer waterscooter	60	EN	7
Buitenboordmotoren	60	EN	4
Veerpont			
Motoren veerpont	50	ENh	7
Sportaccommodaties			
Kunstgrasvelden;			
- Onderlaag	10	EN	30
- Toplaag (voetbal kurk, hockey waterveld)	10	EN	10
- Toplaag (hockey zandveld,korfbal, voetbal SBR, honk/softbal graveldelen)	10	EN	15
- Filters SBR	50	EN	5
Veldverlichting (mast)	50	EN	50
Veldverlichting (armaturen, lichtbron)	50	EN	25
Afrastering / ballenvangers	50	EN	30
Veldmeubilair (doelen, dug out)	50	EN	15
Drainage en beregenings (leidingen)	30	EN	30
Grasvelden	10	EN	15

Omschrijving	Soort	Nut	Max. Termijn
Reiniging			
Afvalpassen	60	ENh	5
Stalling huisvuilwagens	20	ENh	30
Milieustraat / afvalbrengdepot	50	ENh	20
Containers (verzamel- en rolcontainers), bladkorven	50	ENh	15
Begraafplaatsen			
Uitbreiding/aanleg	10	ENh	40
Urnentuin en muur	10	ENh	40
Facilitaire voorzieningen, grafliften en dergelijke	50	ENh	15
IMMATERIELE ACTIVA			
Kosten geldleningen en disagio			**n.v.t.**
Kosten van onderzoek en ontwikkeling			**5**

Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven
Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Investeringen met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven

Financiële vaste activa
Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Voorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.
Voor winstneming geldt de percentage of completion methode: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat. Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:
1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).
Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich vooral voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korten dan één jaar

Vorderingen
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen, met uitzondering van een individuele beoordeling op inbaarheid bij vorderingen groter dan € 5.000,-.

Liquide middelen en overlopende activa
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen
Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

4.4 TOELICHTING OP DE BALANS

ACTIVA

VASTE ACTIVA

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaat uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Investeringen met een economisch nut	27.922	25.698
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	53.500	51.848
Investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	26.524	26.421
Totaal	**107.946**	**103.967**

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	1.956	1.956
Woonruimten	750	1
Bedrijfsgebouwen	21.210	19.654
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.276	1.424
Vervoermiddelen	198	249
Machines, apparaten en installaties	967	961
Overige materiële vaste activa	1.565	1.453
Totaal	**27.922**	**25.698**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de investeringen met economisch nut gedurende het jaar 2023:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Gronden en terreinen	1.956						1.956
Woonruimten	1	749					750
Bedrijfsgebouwen	19.654	3.283		908	580	239	21.210
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.424			148			1.276
Vervoermiddelen	249			51			198
Machines, apparaten en installaties	961	119		113			967
Overige materiële vaste activa	1.453	237		125			1.565
Totaal	**25.698**	**4.388**	**0**	**1.345**	**580**	**239**	**27.922**

De bijdragen van derden hebben betrekking op de investeringskredieten bouw multifunctionele accommodatie De Beeck en Slotweg 42 Hoeve Overslot.

De belangrijkste investeringen staan in het volgende overzicht:

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Cluster Openbare ruimte	120	0	0
Cluster Recreatie	8.403	1.499	5.651
Cluster Onderwijs	2.410	1.500	2.410
Cluster Overige	921	809	809
Totaal	**11.854**	**3.808**	**8.870**

De investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven, kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	15	22
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50.474	50.538
Machines, apparaten en installaties	2.932	1.229
Overige materiële vaste activa	79	59
Totaal	**53.500**	**51.848**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	22			7			15
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50.538	1.204		1.268			50.474
Machines, apparaten en installaties	1.229	1.840		137			2.932
Overige materiële vaste activa	59	25		5			79
Totaal	**51.848**	**3.069**	**0**	**1.417**	**0**	**0**	**53.500**

De belangrijkste investeringen staan in het volgende overzicht:

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed tm 2023
Cluster Openbare ruimte	20	12	12
Cluster Afval	2.654	1.963	2.079
Cluster Riolering	2.878	1.094	1.595
Totaal	**5.552**	**3.069**	**3.686**

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Bedrijfsgebouwen	107	111
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	24.183	24.393
Machines, apparaten en installaties	590	637
Overige materiële vaste activa	1.644	1.280
Totaal	**26.524**	**26.421**

Het volgende overzicht geeft het verloop weer van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaardering	Boekwaarde 31-12-2023
Bedrijfsgebouwen	111			4			107
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	24.393	1.243		1.243	210		24.183
Machines, apparaten en installaties	637			47			590
Overige materiële vaste activa	1.280	437		73			1.644
Totaal	**26.421**	**1.680**	**0**	**1.367**	**210**	**0**	**26.524**

De belangrijkste investeringen staan in het volgende overzicht:

Omschrijving	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2023	Cumulatief besteed t/m 2023
Cluster Openbare ruimte	12.747	1.470	2.771
Cluster Recreatie	440	0	0
Totaal	**13.187**	**1.470**	**2.771**

Financiële vaste activa

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2023:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen/aflossingen	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2023
Kaptitaal verstrekkingen aan:						
-Deelnemingen	504					504
Leningen aan:						
-Woningcorporaties	1.226			85		1.141
Overige langlopende leningen	2.977			73		2.904
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	1.281	20				1.301
Totaal	**5.988**	**20**	**0**	**158**	**0**	**5.850**

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden gesplitst naar de volgende categorieën:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	1.441	-979
Gereed product en handels goederen	300	1.045
Totaal	**1.741**	**66**

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de bouwgronden in exploitatie gedurende het jaar 2023:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Investeringen	Opbrengsten	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening verlieslatend complex	Balanswaarde 31-12-2023
Grex Oosterkimschool	-255	96	57	243	27		27
Grex Rabobank	117	796	53	-74	786	502	284
Grex Elkshove	65	33		-47	51	63	-12
Grex T&O-terrein	-487	349	39	168	-9		-9
Grex Parck de Beeck	90	982			1.072		1.072
Grex Petrusschool	51	28			79		79
Totaal	**-419**	**2.284**	**149**	**290**	**2.006**	**565**	**1.441**

Voor een nadere toelichting en doorrekening van de grondexploitaties wordt verwezen naar de Nota Actualisatie grondexploitaties.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder is als volgt gespecificeerd:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31-12-2023	Balanswaarde 31-12-2022
Vorderingen op openbare lichamen	11.034		11.034	10.762
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar	29.659		29.659	31.823
Overige vorderingen	3.717	710	3.007	2.853
Totaal	**44.410**	**710**	**43.700**	**45.438**

De vorderingen op openbare lichamen betreffen nog te ontvangen BTW compensatiefonds (BCF)-gelden van het Rijk. Deze wordt medio 2024 afgerekend.

De overige vorderingen betreffen voornamelijk reguliere debiteuren. Hierbij is rekening gehouden met een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Uitzettingen in ’s Rijks schatkist

Decentrale overheden zijn verplicht om hun overtollige middelen in de Rijksschatkist aan te houden. Om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen is er een drempelbedrag, afhankelijk van het begrotingstotaal, dat buiten de schatkist mag worden gehouden. De gemeente Bergen mag maximaal € 1.575.000 banktegoed aanhouden buiten de schatkist om. Dit betreft het drempelbedrag. Het meerdere moet worden gestald op de internetfaciliteit schatkistbankieren van het Rijk.

Omschrijving	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's Rijks schatkist gehouden middelen	216	316	294	264
Drempelbedrag	1.714	1.714	1.714	1.714
Ruimte onder drempelbedrag	1.498	1.398	1.420	1.450
Overschrijding van het drempelbedrag	0	0	0	0

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Kassaldi	7	5
Totaal	**7**	**5**

De rekening-courant faciliteit Bank Nederlandse Gemeenten is € 6.000.000.

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaat door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	248	32
Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	10.969	11.138
Totaal	**11.217**	**11.170**

Overige nog te ontvangen bedragen betreft grotendeels belastingen € 4.972.000, afrekening bevoorschotting werkorganisatie BUCH € 916.000 en vooruitbetaalde bedragen domein SamenLeven € 3.041.000. Dit betreft vergoedingen Oekraïne, Zaffier energietoeslag, etc.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en Provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Toevoe-gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Rijk:				
Subsidie BIZ	32	19		51
Subsidie Slotweg	0	376	219	157
Subsidie Vitale Kernen	0	40		40
Totaal	**32**	**435**	**219**	**248**

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Algemene reserve	50.724	47.929
Bestemmingsreserves	1.170	1.047
Gerealiseerde resultaat	8.513	1.289
Totaal	**60.407**	**50.265**

Het verloop in 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig boekjr	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2023
Algemene reserve	47.929	2.185	30	640		50.724
Totaal algemene reserve	**47.929**	**2.185**	**30**	**640**	**0**	**50.724**
Energietransitie	525	142				667
Herstelfonds Corona	7		7			0
Grote projecten	0	411	121			290
RO - projecten	515		302			213
Totaal bestemmingsreserves	**1.047**	**553**	**430**	**0**	**0**	**1.170**
Totaal	**48.976**	**2.738**	**460**	**640**	**0**	**51.894**

VOORZIENINGEN

Het verloop van de voorzieningen in 2023 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2022	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2023
Voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Wethouderspensioenen	3.644		93	252	3.299
Wachtgelden wethouder	465			191	274
Bodemsanering	0				0
	4.109	**0**	**93**	**443**	**3.573**
Ter egalisering van kosten					
Onderhoud gemeentelijke gebouwen en woningen	2.494	529		575	2.448
Baggerkosten	188	22		5	205
Onderhoud wegen	564	1.382		1.288	658
	3.246	**1.933**	**0**	**1.868**	**3.311**
Voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Rioolheffing	1.083		44		1.039
Afvalstoffenheffing	476	802			1.278
Vaststellingsovereenkomst Harmonielocatie	2.000				2.000
	3.559	**802**	**44**	**0**	**4.317**
Totaal	**10.914**	**2.735**	**137**	**2.311**	**11.201**

In de kolom “Vrijval” zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendingen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Onderhandse leningen:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	82.971	90.369
	82.971	**90.369**
Waarborgsommen	140	67
Totaal	**83.111**	**90.436**

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over het jaar 2023:

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Vermeer deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2023
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	90.369		7.398	82.971
Waarborgsommen	67	73		140
Totaal	**90.436**	**73**	**7.398**	**83.111**

De totale rentelast op de langlopende leningen is in 2023 € 556.000.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	5.663	5.663
Overlopende passiva	10.079	9.356
Totaal	**15.742**	**15.019**

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden kunnen als volgt worden weergegeven:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Banksaldi	549	514
Overige schulden	5.114	5.149
Totaal	**5.663**	**5.663**

De overige schulden zijn de openstaande facturen van de crediteuren.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2022
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	5.089	5.675
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	4.400	2.261
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	590	1.420
Totaal	**10.079**	**9.356**

De opgenomen verplichting bedraagt € 1.870.000 voor het domein SamenLeven voor bijvoorbeeld Zaffier en TOZO. Voor transitorische rente is een bedrag ad. € 679.000 opgenomen en voor het domein Ruimtelijke Ontwikkeling bedraagt de opgenomen verplichting € 1.753.000 voor bijvoorbeeld De Beeck en afrekening plustaken werkorganisatie BUCH.

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Omschrijving	Saldo 31-12-2022	Toevoe-gingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2023
Rijk:				
Toekomstbestendige winkelgebieden	0		51	51
SPUK	1.505		2.096	3.601
Binnenklimaat	61			61
Corona	102			102
Duurzaam maatschappelijk vastgoed	220	220		0
Energiebesparing	18	19	52	51
Toeslagen affaire	5			5
Onderhoud kerktoren	4			4
RREW Bergen	4			4
J&V handhavingsubsidie	52	7		45
Geluidsanering Egmond aan Zee	290		186	476
Totaal	**2.261**	**246**	**2.385**	**4.400**

Waarborgen en garanties

Omschrijving	Oorsponkelijk bedrag x 1.000	Percentage borgstelling	Boekwaarde 31-12-2022	Boekwaarde 31-12-2023	Garantiebedrag 31-12-2023
Diverse instellingen en verenigingen	4.306	100,00%	1.815	1.640	1.640
WSW leningen	90.900	50,00%	88.705	87.287	43.644
WSW leningen nieuwe verdeling	99.681	div	11.934	21.029	21.029
HVC	9.767	100,00%	7.508	7.014	7.014
Hypotheken	11.460	100,00%	122	149	149
Hypotheken HVO	8.945	100,00%	2.409	2.197	2.197
Totaal	**225.059**		**112.493**	**119.316**	**75.673**

In 2023 is geen bedrag betaald uit hoofde van aanspraken op de verleende borg- en garantstellingen.

4.5 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2023/WNT

Tenslotte worden hierbij de zaken opgenomen die conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht onderdeel van de jaarrekening zijn. Te weten:

a. Toelichting aanwending van het bedrag voor onvoorzien (art. 28, onderdeel b BBV)
b. Overzicht van de incidentele baten en lasten (art. 28, onderdeel c BBV).
c. Overzicht van de bezoldiging van de gemeentesecretaris en griffier op basis van de Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT) hierbij opgenomen.

A Toelichting aanwending Onvoorzien (conform art. 28 onderdeel b BBV)
Beschikbaar budget € 10.000. Het budget is niet aangewend. In de financiële verordening is er bewust voor gekozen om een klein budget Onvoorzien op te nemen.

B Overzicht incidentele baten en lasten (conform art. 28 onderdeel c BBV)
De Commissie BBV heeft een notitie uitgebracht met betrekking tot de incidentele en structurele baten en lasten. In de notitie is getracht het onderscheid tussen incidentele en structurele baten en lasten te verduidelijken.
Naast de hierboven vermelde incidentele baten en lasten komt in de notitie naar voren dat ook toevoegingen en onttrekkingen uit de reserves als incidenteel worden beschouwd, tenzij het gaat om reguliere onttrekkingen aan financieringsreserves c.q. dekkingreserves (kapitaallasten) of om onttrekkingen uit een daartoe toereikende (bestemmings)reserve gedurende een periode

van minimaal 3 jaar met als doel het dekken van structurele lasten. En daarnaast worden ook meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een raadsbesluit en/of toekenningsbesluit geclassificeerd als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer is dan 3 jaar.
Alle incidentele bedragen vanaf € 50.000 worden opgenomen. Kleinere bedragen worden als niet materieel beschouwd. Zie het overzicht op de volgende pagina.

Zie het overzicht op de volgende pagina.

Overzicht incidentele baten en lasten:

PO	Incidentele laten en lasten Afgerond op € 1000,-	Begroot lasten	Realisaties lasten	Begroot baten	Realisaties baten	Eind-datum
		2023	2023	2023	2023	
	Exploitatie					
1a	Inhuur griffier	100.000	202.700			2023
1a	Extra verkiezingen november Tweede kamer	140.000	108.900			2023
1a	Meer reisdocumenten opheffen reisbeperking			85.000	87.000	2023
1b	Tijdelijke huisvesting BSG	1.987.700	1.388.700			2024
1b	Oekraïne leerlingenvervoer	76.000	76.000			2023
1b	Eenmalige subsidie gestegen energiekosten	423.000	36.700			2023
1b	Energie toeslag	2.103.400	1.276.700			2023
1b	Opvang vluchtelingen Oekraïne	1.763.000	1.273.700	3.271.400	2.614.500	2023
1b	Tijdelijke huisvesting Oekraïne	3.728.200	2.409.100	3.704.200	5.353.900	2023
1b	Voorbereiding voetbalfusie Adelbertterrein	121.000	121.300			2024
1b	Verstevigen soc basis comm./gebiedsplan	91.300	59.900			2023
1b	Vroegsignalering/kansrijke start/verhoging bijdrage GGD	137.800	137.800	122.200	56.200	2023
1b	Zaffier extra GR bijdrage	116.200	47.600			2023
1c	Projectleider ondermijning & mws BUCH	64.400	55.000			2024
2a	Nieuwe kunst De Beeck	55.000	1.200			2023
2b	Fundament en maatwerk tbv vitale economische kernen	125.000	126.400			2023
2c	Cooperatie onderhoud vervanging onderzoek	140.000	140.000			2023
3a	RO plankosten en grex	993.600	993.600	285.500	285.500	2023
3a	NAG 2022	99.000	99.000			2023
3a	NAG 2023	1.299.600	1.417.200	1.717.500	1.842.100	2024
3b	Plustaak bijdrage energiearmoede	69.000	74.500	119.600	141.000	2023
3b	Plusamb klimaatadaptatie	62.000	48.700			2023
3c	Snippergroen			175.400	27.300	2023
4b	Bibob dossiers en juridische checks	60.000	60.000			2023
4a	Inkomsten rente uit schatkistbankieren			850.000	846.300	2023
4c	BTW koepelvrijstelling incidenteel tm 2021	970.000	970.000			2023
	Totaal incidenteel exploitatie	**14.725.200**	**11.124.700**	**10.330.800**	**11.253.800**	
	Incidentele baten en lasten Reserves					
1b	Reserve coronafonds opheffen/resultaatbestemming jr 2022			31.600	31.600	2023
3a	Winstneming T&O en Oosterkim	319.000	411.300			2023
3a	Plankosten voetbalfusie Egmond			76.000	91.000	2024
3a	Plankosten tennisfusie Bergen Oost			20.000	67.000	2023
3a	Inhuur capaciteit vergunningen			142.000	94.000	2023
3a	Kosten gebiedsontwikkeling			50.000	50.000	2023
3a	Tiny houses			49.000	49.000	2023
4c	Actualisatie inflatie en resultaat 2022	1.291.300		1.289.200		2023
	Totaal mutaties reserves	**1.610.300**	**411.300**	**1.657.800**	**382.600**	
	Totaal incidentele baten en lasten	**16.335.500**	**11.536.000**	**11.988.600**	**11.636.400**	
	Totaal saldo lasten min baten			**4.346.900**	**-100.400**	

C Wet Normering Topinkomens (WNT) gegevens

De WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is op 6 december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaar-makingsregime en een maximale bezoldigingsnorm (totaal € 223.000 in 2023). In het kader van de WNT zijn wij verplicht om gegevens van aangewezen topfunctionarissen, i.c. de gemeentesecretaris en de griffier te vermelden, ook wanneer zij beneden de norm worden betaald. In Bergen blijven deze functionarissen onder de norm en worden dus enkel en alleen op grond van wettelijke voorschriften vermeld. Zie onderstaand overzicht:

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Bedragen x € 1	M.N. Schroor	J. Pijnenborg
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in	1/1-31/12	1/1-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	117.872	202.668
Beloningen betaalbaar op termijn	19.539	
Subtotaal	137.411	202.668
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen	n.v.t.	n.v..t.
Totale bezoldiging 2023	**137.411**	**202.668**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2022		
Aanvang en einde functievervulling in 2022	1/1-31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	
Dienstbetrekking?	ja	
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	112.969	
Beloningen betaalbaar op termijn	20.258	
Subtotaal	133.227	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	216.000	
Totale bezoldiging 2022	**133.227**	**0**

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Bedragen x € 1	J.G. Pijnenborg	
Functiegegevens	**Griffier**	
Kalenderjaar	**2023**	**2022**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	n.v.t.	24/01-31/12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar		12
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar		1320
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		
Maximum uurtarief in het kalenderjaar		206
Maxima op basis van de normbedragen per maand		301.800
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum 1 t/m 12		301.800
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)		
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?		Ja, 107,50
Bezoldiging in de betreffende periode		141.900
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12		141.900
-/- Onverschuldigd betaald bedrag en nog niet terugontvangen		0
Totale bezoldiging, exclusief BTW		**141.900**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldige betaling		n.v.t.

4.6 ANALYSE BEGROTINGSAFWIJKINGEN EN BEGROTINGSRECHTMATIGHEID

Algemeen
Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de Notitie rechtmatigheidsverantwoording (d.d. 6 december 2023) van de commissie Bado (*Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden)* wordt begrotingsonrechtmatigheden omschreven als:
"Hiervan is sprake als het College van B&W bij de realisatie van doelen en het realiseren van activiteiten de door de gemeenteraad vastgestelde budgetten voor wat betreft de lasten of investeringsbudgetten overschrijdt (1), toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves die niet door de gemeenteraad zijn vastgesteld (2) en als bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot de begroting niet tijdig met begrotingswijzigingen is aangepast (3).

Wat niet tijdig concreet betekent, wordt bepaald door de 'spelregels' tussen de Gemeenteraad en het College van B&W over het informeren en vaststellen van begrotingswijzigingen bij onderschrijdingen van lasten of investeringsbudgetten en/of lagere of hogere baten dan begroot. Deze spelregels zijn veelal in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet opgenomen."

Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd.
Begrotingsafwijkingen (beleidsmatig en/of financieel) behoeven autorisatie door de gemeenteraad. In de regel zullen begrotingswijzigingen vooraf aan de raad worden voorgelegd ter autorisatie. Hiermee wordt toestemming gevraagd voor het te realiseren beleid en voor de besteding van het benodigde bedrag. Slechts indien de omstandigheden een autorisatie vooraf niet mogelijk maken zal achteraf een begrotingswijziging moeten worden voorgelegd. Indien de raad ermee instemt wordt de besteding alsnog geautoriseerd en is deze rechtmatig.

Begrotingswijzigingen moeten volgens de Gemeentewet tijdens het jaar zelf nog aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Tot en met 2022 gaf de accountant in de controleverklaring onder andere een oordeel over de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen. Vanaf 2023 legt het College van burgemeester en wethouders, met inachtneming van een verantwoordinggrens, met een toelichting in de jaarrekening, verantwoording af over de rechtmatigheid van financiële beheershandelingen. Dat is een wezenlijk onderscheid. In de situatie tot en met 2022 kon tussen de gemeenteraad en het college van B&W worden afgesproken welke begrotingsonrechtmatigheden de accountant in zijn oordeel niet hoefde mee te wegen. Dit om te voorkomen dat in het accountantsoordeel vrij snel niet-goedkeurende controleverklaringen (met veel impact) zouden ontstaan voor begrotingsonrechtmatigheden die door de gemeenteraad 'als niet erg' zouden worden beschouwd.
Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, waarbij het toelichten en verantwoorden meer centraal staat, is het mogelijk om vooraf afspraken te maken tussen de gemeenteraad en het college van B&W welke begrotingsonrechtmatigheden als acceptabel worden beschouwd (dus wel onrechtmatig, maar acceptabel). Deze afspraken kunnen in de financiële verordening art. 212 Gemeentewet worden opgenomen.

In onze Financiële verordening (art. 21, lid 4 en 5) is opgenomen:
4. Uitgangspunt is dat iedere afwijking van de begroting als onrechtmatig wordt beschouwd. Afwijkingen worden als acceptabel aangemerkt in de volgende situaties:

a) Er is sprake van een overschrijding waarbij direct gerelateerde inkomsten de overschrijding compenseren.
b) Er is sprake van een overschrijding op een open-einde regeling.
c) De overschrijding is geautoriseerd door middel van de vaststelling van een tussentijdse rapportage.
d) Afwijkingen op de baten die uiterlijk in de jaarrekening zijn toegelicht.

5. Begrotingsonrechtmatigheden die passen binnen het bestaande beleid van de raad, worden opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording (voor zover de verantwoordingsgrens voor afzonderlijke fouten of onduidelijkheden is overschreden), maar worden niet nader toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

Toelichting afwijkingen in het kader van de begrotingsrechtmatigheid

Baten
Met betrekking tot afwijkingen op de baten groter dan € 75.000 per programmaonderdeel wordt geen aparte toelichting gegeven aangezien deze in voorkomende gevallen altijd rechtmatig zijn conform artikel 21 lid 4 sub d.

Afwijking op lasten / baten Grex'en
De normale gang van zaken in Bergen is dat afwijkingen worden toegelicht en verwerkt in de Nota Actualisatie grondexploitaties (NAG) die vóór de behandeling van de jaarrekening door de raad moet worden vastgesteld. Dit wordt als tijdig gezien.
In een volgende versie van de Financiële verordening wordt dit opgenomen in artikel 21..

Lasten onderschrijding
De normale gang van zaken in Bergen is dat onderschrijdingen op de begroting worden toegelicht in de jaarrekening. Dit wordt als tijdig gezien. In een volgende versie van de Financiële verordening wordt dit opgenomen in artikel 21.

Lasten overschrijding
In het kader van de begrotingsrechtmatigheid staat hieronder een overzicht van de programmaonderdelen waarbij de lasten in 2023 zijn overschreden met meer dan € 75.000.

Geconstateerde overschrijding op de lasten per PO > € 75.000
Er zijn op programmaonderdeel PO3a en PO3c overschrijdingen groter dan € 75.000 op de lasten. Voor beide programmaonderdelen is de overschrijding rechtmatig. Dit wordt hierna toegelicht.

PO3a; Grondexploitaties, dit is rechtmatig om twee redenen. Dit aangezien de actualisatie van de grexen via de NAG (nota actualisatie grondexploitaties) wordt gedaan en de afspraak is dat dit moet worden goedgekeurd door de raad vooraf aan de vaststelling van de jaarrekening én omdat er voor bijna hetzelfde bedrag ook direct gerelateerde baten aanwezig zijn (Financiële verordening artikel 24 lid 4 sub a).

Programmaonderdeel 3A (lasten)	
Kadastrale informatie Budget is bestemd voor doorvoeren van mutaties in de openbare ruimte en het data bestand op orde te brengen . In 2023 zijn er minder mutaties doorgevoerd en was door de krapte op de arbeidsmarkt de geplande inhuur van GIS specialisten niet mogelijk waardoor er een onderschrijding heeft plaatsgevonden op dit budget. Geprobeerd wordt de opgelopen achterstanden in 2024 en 2025 in te lopen, er is weer een GIS specialist beschikbaar.	146.000 V
Grondexploitaties Totaal verschil lasten grondexploitaties € 957.000 (N), zie ook baten € 1.008.000 (V), zie verder paragraaf grondbeleid.	957.000 N
Handhaving Project Toeristische verhuur € 80.000 (V) door capaciteitsproblemen en € 30.000 (N) aan onvoorziene proceskosten.	50.000 V
Omgevingsvisie € 25.000 (V) door capaciteitstekort is dit niet uitgevoerd in 2023. *Het verzoek is om dit bedrag via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	25.000 V
Projecten Bergen inclusief kosten verhaal In totaal over alle 30 projecten is er € 116.000 (V) minder uitgegeven dan begroot. Per saldo met de baten ad 142.000 (N) is het € 26.000 (N).	116.000 V
Niet nader verklaarde verschillen	17.000 V
Totaal lasten	***603.000 N***

PO3c Wegen straten en pleinen € 176.000 (N). Dit is rechtmatig aangezien er voor een bedrag van € 130.000 (N) ook direct gerelateerde inkomsten tegenover staan. Zie de financiële verordening artikel 21 lid 4 sub a. Voor de stormschade ad € 39.000 (N) is het rechtmatig aangezien dit past binnen het bestaande beleid van de raad (veilige openbare ruimte), zie de financiële verordening artikel 21 lid 5.
Maaien en schouwen € 76.000 (N), dit is rechtmatig aangezien het om autonome ontwikkeling gaat (nieuwe verplichte aanbesteding) die past binnen bestaand beleid van de raad. Zie de financiële verordening artikel 21 lid 5.

Programmaonderdeel 3C (lasten)	
Wegen straten en pleinen Om de aanleg van glasvezel goed te kunnen coördineren is extra ingezet op toezicht en moesten er bermen opnieuw worden ingezaaid. Deze extra kosten **€ 130.000 (N)** worden gedekt uit de extra inkomsten op glasvezel (zie € 348.000 (V) onder baten). Daarnaast heeft storm Poly geleid tot extra lasten **€ 39.000 (N)** waar niet eerder rekening mee had kunnen worden gehouden. Verder **€ 7.000 (N)** kleine verschillen.	176.000 N
Openbare Verlichting In 2023 zijn de energieprijzen behoorlijk gedaald.	94.000 V
Maaien en Schouwen In 2023 is het maaien in de openbare ruimte wederom opnieuw aanbesteed en is hoger uitgevallen. Daarnaast is per abuis niet eerder rekening gehouden met indexatie en meerwerk.	76.000 N
Paardemarkt 19 In verband met onderzoek naar vleermuizen is er vertraging opgetreden en wordt het pand nu in 2024 gesloopt. *Het verzoek is om de € 35.000 via resultaatbestemming in 2024 beschikbaar te stellen.*	35.000 V
Niet nader verklaarde verschillen	13.000 V
Totaal lasten	***110.000 N***

4.7 RECHTMATIGHEIDSVERANTWOORDING

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouder
De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 28 maart 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt 1% (maximaal 3) van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 998.820. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2023 van de Commissie BBV van november 2023.

Bevinding
Het college van burgemeester en wethouders is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties <**niet**> rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen betreffen:
• Afwijkingen van de Europese aanbestedingswet voor een totaalbedrag van € 1.182.027 over de jaren 2020-2023.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

BIJLAGEN BIJ DE JAARREKENING

BIJLAGE 1: SISA

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2023 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 12-02-2024

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering / Juridische grondslag / Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
JenV	**A16**	**Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne** Gemeenten	Vul in totaal cumulatief te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/01*	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van A16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle R* *Indicator: A16/02*	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder A16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/03*	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringkosten *Aard controle R* *Indicator: A16/04*	Besteding (jaar T) uitvoeringskosten tbv de transitie *Aard controle R* *Indicator: A16/05*	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (POO) *Aard controle R* *Indicator: A16/06*
			€ 5.495.513	€ 0	€ 0	€ 103.111	€ 0	€ 502.498
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen (jaar T) POO *Aard controle R* *Indicator: A16/07*	Vul in totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A16/08*	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07 en 08 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/09*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A16/10*		
			€ 0	€ 411.810	€ 6.512.932	€ 9.758.165		

FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden die in aanmerking komt voor ondersteuning (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/02*	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) *Aard controle D2* *Indicator: B2/03*	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/04*	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee)(vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	Normbedragen voor e (ja/nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/06*
			5	27	6	6	Ja	Ja
			Wijziging keuze per (2023/2024) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/08*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/09*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/10*		
			N.V.T.	Nee				
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/11*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/12*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/13*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) **Keuze werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/14*	**Reeks 1** Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/15*	**Reeks 1** Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) **Werkelijke kosten** *Aard controle R* *Indicator: B2/16*
			€ 18.188	€ 18.188				
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/17*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/18*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/19*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/20*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/21*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/22*
			€ 10.260	€ 10.260	€ 20.808	€ 20.808	€ 10.770	€ 0
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/23*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/24*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/25*	**Reeks 2** Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) **Keuze normbedragen** *Aard controle R* *Indicator: B2/26*	**Totaal** Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/27*	
			€ 12.000	€ 12.000	€ 0	€ 0	€ 61.256	

BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen**	Beschikkingsnummer /naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	*Aard controle R* *Indicator: C32/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	*Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-00891537	€ 0	€ 202.357	Ja		Ja
		2	SUVIS21-00747129	€ 0	€ 160.782	Ja		Ja
		3	SUVIS21-2-02340915	€ 218.030	€ 218.030	Ja		Ja
		4						
		100						
			Kopie Beschikkingsnummer/Naam	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.)	Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C32/07*	*Aard controle D2* *Indicator: C32/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/09*			
		1	SUVIS21-00891537	Ja	NVT			
		2	SUVIS21-00747129	Ja	NVT			
		3	SUVIS21-2-02340915	Ja	NVT			
		4						
		5						
		100						
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen**	Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
		Gemeenten	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/01*	*Aard controle R* *Indicator: C43/02*	*Aard controle R* *Indicator: C43/03*	*Aard controle D1* *Indicator: C43/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00449972	€ 0	€ 246.087	2.502	n.v.t.	Ja
BZK	**C55**	**Aanpak energiearmoede**	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/01*	*Aard controle R* *Indicator: C55/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/04*	*Aard controle R* *Indicator: C55/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/06*
			126	€ 88.709	€ 88.709	33	€ 48.325	€ 48.325
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/07*	*Aard controle R* *Indicator: C55/08*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/09*			
			63	€ 10.739	€ 10.739			
			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C55/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/12*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/14*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C55/15*
			126	65	0	0	63	0

BZK	C56	**Regeling huisvesting aandachtsgroepen**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/01*	Projectnaam *Aard controle n.v.t* *Indicator: C56/02*	Besteding (jaar T) per project *Aard controle R* *Indicator: C56/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project Inclusief uitvoering door derde vanaf SiSa 2022 *Aard controle R* *Indicator: C56/04*	Aantal woonruimten en verblijfsruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/05*	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten en verblijfsruimten (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/06*
		1	*RHA2023-03517392*	-	€ 0	€ 0	0	0
		2						
		10						
			Kopie Projectnaam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/07*	Opbrengsten jaar T *Aard controle R* *Indicator: C56/08*	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C56/09*	Opgevoerde kostenactiviteiten zoals opgenomen in de aanvraag zijn onveranderd (t/m jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle R* *Indicator: C56/10*	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/11*	Zelfstandige uitvoering (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/12*
		1	-	€ 0	€ 0	Ja	Ja	Ja
		2						
		3						
		4						
		5						
		6						
		7						
		8						
		9						
		10						
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/13*	Zijn binnen twee jaar na de datum van toekenning van de uitkering onomkeerbare stappen gezet? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C56/14*				
			Nee	Nee				
BZK	C62	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/02*				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	**Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C92/01*	Bedrag doorgeschoven naar t+1 *Aard controle R* *Indicator: C92/02*	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/03*	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/04*	Aantal gebruikte leermiddelen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C92/05*	
			€ 28.450	€ 0	4	185	2	

BZK	**C94**	**Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C94/02*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] , eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen zijn genomen [...] *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/03*	Het aantal slecht geïsoleerde woningen [...] ,eventueel in samenhang [...] met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300 *Aard controle R* *Indicator: C94/04*	Het aantal woningen waarbij een hogere bijdrage dan € 4.000 is toegekend, het aantal woningen dat daarvan niet voldoet aan de betreffende uitzonderingsgevallen [...] en *Aard controle R* *Indicator: C94/05*	Het totaalbedrag van de overschrijding boven de € 4.000 van die laatstbedoelde woningen *Aard controle R* *Indicator: C94/06*
		1	*LAI23-03516131*	€ 0	0	0	0	€ 0
		2						
		100						
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a, van de regeling *Aard controle R* *Indicator: C94/07*	Besteding van middelen ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b *Aard controle R* *Indicator: C94/08*	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen. *Aard controle R* *Indicator: C94/09*	Eindverantwoording (ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C94/10*		
		1	€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
		2						
		100						
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)** Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/01*	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/02*	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) *Aard controle R* *Indicator: D8/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D8/05*	
			€ 90.539	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/08*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/09*		
		1						
		2						
		100						

OCW	D14	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Correctie besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/05*	
			€ 143.351	€ 0	€ 20.071	€ 0	€ 141.071	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/06*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/07*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/08*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/09*		
		1	373	€ 0	373	€ 0		
		2						
		10						
OCW	D22	**Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters**	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D22/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/02*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D22/03*			
		1	€ 0	€ 0	Ja			
		2						
		100						
IenW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicator: E3/04*	Correctie over besteding (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: E3/06*
		1	2020-016-03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		2	2019.001.03	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
		100						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/08*	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/09*	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/10*	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E3/11*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E3/12*
		1	*2020-016-03*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		2	*2019.001.03*	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
		100						

IenW	**E21**	**Regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra** Gemeenten en GR'en		Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/03*	Cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E21/04*	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/05*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/06*
			1	IENW/BSK- 2021/ 350989	€ 83.495	€ 177.314	€ 70.516	€ 127.998	Ja
			2						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/07*	Is voldaan aan artikel 15 van de regeling specifieke uitkering circulaire ambachtscentra? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/08*	Toelichting aan welke voorwaarde(n) van artikel 15 vd regeling word(t)(en) niet voldaan? (a of/en b of/en c)? (verplicht als bij 06 Nee is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E21/09*			
			1	IENW/BSK- 2021/ 350989	Ja				
			2						

IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)						
			Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/01*	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/02*	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle R* *Indicator: E44B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/04*	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E44B/05*	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/06*
			1 061980 Gemeente Dijk en Waard	IENW/BSK-2022/45611	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/07*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/08*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/09*			
			1 061980 Gemeente Dijk en Waard	IENW/BSK-2022/45611	Nee			
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					
			Kopie CBS(code) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/10*	Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/11*	Naam/nummer maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/12*	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E44B/13*		
			1 061980 Gemeente Dijk en Waard	IENW/BSK-2022/45611	Ruimtelijke inrichting	Nee		
			2					
			3					
			4					
			5					
			6					
			7					
			8					
			9					
			10					
			11					
			12					
			13					
			14					
			15					

IenW	E84	**Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023** Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/01*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/02*	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: E84/03*	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/04*		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/05*	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/06*	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/07*	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: E84/08*		
		1	330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h|aantal in Stuks	Nee	0			
		2	336 Inrichten van schoolzone met snelheidsverlagende maatregelen|aantal in Stuks	Nee	0			
		3	344 Het volwaardig afwaarderen van een GOW 50 km/h naar een ETW 30 km/h|aantal in meters	Nee	0			
		4						
		50						
EZK	F28	**Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid**	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/01*	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel *Aard controle R* *Indicator: F28/02*	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten *Aard controle R* *Indicator: F28/03*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/04*	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle R* *Indicator: F28/05*	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/06*
			€ 303.804	€ 30.139	€ 0	€ 52.993	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F28/07*					
			Nee					
SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/02*	Besteding (jaar T) **IOAW** Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/03*	Baten (jaar T) **IOAW** (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (**IOAW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/04*	Besteding (jaar T) **IOAZ** Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/05*	Baten (jaar T) **IOAZ** (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (**IOAZ**) *Aard controle R* *Indicator: G2/06*
			€ 0	-€ 2.020	€ 0	€ 438	€ 0	-€ 603
			Besteding (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/07*	Baten (jaar T) **Bbz 2004** levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (**Bbz 2004**) *Aard controle R* *Indicator: G2/08*	Baten (jaar T) **WWIK** (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (**WWIK**) *Aard controle R* *Indicator: G2/09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/11*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle R* *Indicator: G2/12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (**PW**) *Aard controle D2* *Indicator: G2/13*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			€ 0	Nee				

SZW	G3	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2023** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/01*	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/02*	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/03*	Besteding (jaar T) Bob Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/04*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/05*	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/07*	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/08*	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/09*	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G3/10*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
SZW	G4	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/03*	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/05*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/06*
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal		0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/11*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/12*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing *Aard controle R* *Indicator: G4/13*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig *Aard controle R* *Indicator: G4/14*	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht) *Aard controle R* *Indicator: G4/15*	
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal		€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/16*	Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/17*	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle D2* *Indicator: G4/18*	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G4/19*		
		1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)						
		2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)						
		3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)						
		4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)						
		5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)						
		6 Totaal		0	0	0		

SZW	G10	**Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/01*	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G10/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G10/03*			
			€ 82.020	€ 0	Nee			
SZW	G12	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	Ja			
SZW	G13	**Onderwijsroute_ deel gemeente 2023** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T),ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/01*	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/02*	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/03*	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente *Aard controle R* *Indicator: G13/04*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: G13/05	
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee	
VWS	H4	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 1.265.611	€ 150.941				
			Activiteiten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/03*	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/04*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **Onroerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/05*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **roerende zaken** *Aard controle R* *Indicator: H4/06*	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) **overige kosten** *Aard controle R* *Indicator: H4/07*	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET in de toekenning meegenomen is *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/08*
		1	1.1 - Onroerende zaken - Nieuwbouw	€ 22.663	€ 22.663			
		2	1.2 - Onroerende zaken - Renovatie	€ 50.108	€ 50.108			
		3	1.3 - Onroerende zaken - Onderhoud	€ 11.536	€ 11.536			
		4	2.3 - Roerende zaken - Beheer en exploitatie	€ 36.504		€ 36.504		
		5	3.1. Mengpercentage	€ 30.130			€ 30.130	
		100						
VWS	H8	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**	Beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/01*	Totaal bedrag volgens beschikking *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/02*	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/03*	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle R* *Indicator: H8/04*	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/05*	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd** *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/06*
		1	1042157 (2022)	€ 37.717	€ 0	€ 0	€ 0	€ 40.083
		2						
		3						
		4						
			Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/07*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H8/08*				
		1	1042157 (2022)	Ja				
		2						
		3						
		4						

VWS	H30	**Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026**		Naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/01*	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/02*	Besteding (jaar T) per onderdeel *Aard controle R* *Indicator: H30/03*	Welk bedrag per onderdeel neemt u mee van 2023 naar 2024? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) per onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/05*	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/06*
			1	Lokaal Sportakkoord	€ 18.174	€ 18.174	€ 0	€ 18.174	Ja
			2	Brede regeling combinatiefuncties	€ 125.122	€ 324.781	€ 0	€ 324.781	Ja
			3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 27.960	€ 40.932	€ 0	€ 40.932	Ja
			4	Kansrijke Start	€ 20.970	€ 33.199	€ 0	€ 33.199	Ja
			5	Mentale Gezondheid	€ 9.786	€ 9.786	€ 0	€ 9.786	Ja
			6	Aanpak overgewicht en obesitas	€ 24.465	€ 24.465	€ 0	€ 24.465	Ja
			7	Valpreventie	€ 71.998	€ 5.186	€ 66.812	€ 5.186	Ja
			8	Leefomgeving	€ 13.980	€ 18.192	€ 0	€ 18.192	Ja
			9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 3.495	€ 14.863	€ 0	€ 14.863	Ja
			10	Versterken sociale basis	€ 51.028	€ 59.902	€ 0	€ 59.902	Ja
			11	Mantelzorg	€ 13.980	€ 45.480	€ 0	€ 45.480	Ja
			12	Eén tegen eenzaamheid	€ 13.980	€ 30.062	€ 0	€ 30.062	Ja
			13	Welzijn op recept	€ 7.689	€ 0	€ 7.689	€ 0	Ja
			14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 3.495	€ 3.495	€ 0	€ 3.495	Ja
			15	Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 12.442	€ 12.442	€ 0	€ 12.442	Ja

		Kopie naam onderdeel *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/07*	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)? *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/08*
1	Lokaal Sportakkoord		Ja
2	Brede regeling combinatiefuncties		Ja
3	Terugdringen Gezondheidsachterstanden		Ja
4	Kansrijke Start		Ja
5	Mentale Gezondheid		Ja
6	Aanpak overgewicht en obesitas		Ja
7	Valpreventie		Ja
8	Leefomgeving		Ja
9	OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek		Ja
10	Versterken sociale basis		Ja
11	Mantelzorg		Ja
12	Eén tegen eenzaamheid		Ja
13	Welzijn op recept		Ja
14	Versterking kennis- en adviesfunctie GGD		Ja
15	Coördinatiekosten regionale aanpak		Ja

Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H30/09*
Nee

				Beschikkingsnummer / kenmerk *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/01*	Totaal ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Automatisch berekend* *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/03*
VWS	H32	**Regeling specifieke uitkering Meerkosten Energie Openbare Zwembaden**		*MEOZ23233*	€ 36.214	€ 51.950

	Naam zwembad *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/04*	Totale verlening per zwembad (jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/05*	Cumulatieve besteding per zwembad (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: H32/06*	Verduurzamingsplan aanwezig (Ja/Nee) *Aard controle D1* *Indicator: H32/07*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H32/08*
1	*Zwembad de Beeck*	€ 36.214	€ 51.950	Nee	*In Bergen rekenden ze met 0,74, in werkelijk bleek dit 0,99 te zijn*
2					
20					

				Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H35B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H35B/02*
VWS	H35B	**Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SISa tussen medeoverheden)**		060405 Gemeente Hoorn	€ 0

BIJLAGE 2: BATEN EN LASTEN PER TAAKVELD

Bedragen x € 1.000		Programma-onderdeel	Begroot na wijz Lasten	Werkelijke Lasten	Begroot na wijz. Baten	Werkelijke Baten
Taakveld	Omschrijving taakveld					
0.1	Bestuur	Inwoners en bestuur	2.342	2.300	57	118
0.10	Mutaties reserves	Duurzaamheid en milieu		142		
0.10	Mutaties reserves	Economische vitaliteit			32	32
0.10	Mutaties reserves	Overig	3.243	3.243	1.289	1.289
0.10	Mutaties reserves	Samen leven	157	157	575	530
0.10	Mutaties reserves	Wonen en leefomgeving	319	411	466	472
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	Saldo resultaat na bestemming			-323	
0.2	Burgerzaken	Inwoners en bestuur	1.079	1.128	389	389
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	Beheer en onderhoud	749	720	642	424
0.4	Overhead	Overhead	14.112	13.505	50	54
0.5	Treasury	Algemene dekkingsmiddelen	309	283	1.657	1.619
0.61	OZB woningen	Algemene dekkingsmiddelen	394	436	8.078	8.031
0.62	OZB niet-woningen	Algemene dekkingsmiddelen	141	145	3.283	3.023
0.63	Parkeerbelasting	Algemene dekkingsmiddelen	116	110	5.627	5.523
0.64	Belastingen overig	Algemene dekkingsmiddelen	46	74	215	331
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefon	Algemene dekkingsmiddelen			48.531	49.540
0.8	Overige baten en lasten	Onvoorzien	10			
0.8	Overige baten en lasten	Overig	1.331	1.349		
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	VPB	37	37		
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Een veilige gemeente	2.698	2.677	10	10
1.2	Openbare orde en veiligheid	Een veilige gemeente	1.587	1.563	47	51
1.2	Openbare orde en veiligheid	Wonen en leefomgeving	429	381	65	69
2.1	Verkeer en vervoer	Beheer en onderhoud	5.676	5.746	179	533
2.1	Verkeer en vervoer	Een bereikbare gemeente	207	186		1
2.2	Parkeren	Een bereikbare gemeente	1.339	1.301		
2.4	Economische havens en waterwegen	Beheer en onderhoud	670	745		
2.5	Openbaar vervoer	Een bereikbare gemeente	75	58		16
3.1	Economische ontwikkeling	Economische vitaliteit	293	288	19	19
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Beheer en onderhoud	35	49		
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Economische vitaliteit	73	92		
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Economische vitaliteit	96	131	56	97
3.4	Economische promotie	Algemene dekkingsmiddelen	92	100	4.820	5.165
4.1	Openbaar basisonderwijs	Samen leven	187	188	17	18
4.2	Onderwijshuisvesting	Samen leven	3.440	3.082	179	432
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Samen leven	1.054	853	379	251
5.1	Sportbeleid en activering	Samen leven	521	534	182	162
5.2	Sportaccommodaties	Samen leven	1.657	1.718	810	848
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Cultuur, Recreatie en toerisme	541	314	6	6
5.4	Musea	Cultuur, Recreatie en toerisme	1.080	1.060	102	99

Taakveld	Omschrijving taakveld	Programma-onderdeel	Begroot na wijz. Lasten	Werkelijk Lasten	Begroot na wijz. Baten	Werkelijk Baten
5.5	Cultureel erfgoed	Cultuur, Recreatie en toerisme	295	247		
5.6	Media	Inwoners en bestuur	63	63		
5.6	Media	Samen leven	798	798	28	28
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Beheer en onderhoud	3.494	3.470		
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Cultuur, Recreatie en toerisme	971	871	834	826
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Inwoners en bestuur	74	54		
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wonen en leefomgeving	195	194		
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Samen leven	7.213	4.808	4.263	5.642
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Samen leven	2.388	2.386		
6.3	Inkomensregelingen	Samen leven	10.965	9.709	8.459	7.922
6.4	WSW en beschut werk	Samen leven	1.737	1.742		
6.5	Arbeidsparticipatie	Samen leven	1.281	845	281	322
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	Samen leven	1.364	1.264	8	12
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	Samen leven	2.547	2.533	120	121
6.71b	Begeleiding (WMO)	Samen leven	1.222	1.252		
6.71c	Dagbesteding (WMO)	Samen leven	524	558		
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	Samen leven	74	75		
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	Samen leven	1.538	1.574		
6.72b	Jeugdhulp behandeling	Samen leven	805	828		
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	Samen leven	187	190		
6.73a	Pleegzorg	Samen leven	142	161		
6.73b	Gezinsgericht	Samen leven	63	63		
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	Samen leven	169	178		
6.74a	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	Samen leven	1.896	1.928		
6.74b	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	Samen leven	213	219		
6.81a	Beschermd wonen (WMO)	Samen leven	7	7		
6.82a	Jeugdbescherming	Samen leven	210	211		
6.82b	Jeugdreclassering	Samen leven	661	660	32	33
7.1	Volksgezondheid	Samen leven	1.234	1.322	147	81
7.2	Riolering	Duurzaamheid en milieu	3.118	3.092	3.740	3.705
7.3	Afval	Duurzaamheid en milieu	4.575	3.943	5.979	5.683
7.4	Milieubeheer	Duurzaamheid en milieu	1.926	1.459	817	529
7.4	Milieubeheer	Wonen en leefomgeving	15	34		
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	Beheer en onderhoud	438	442	451	389
8.1	Ruimte en leefomgeving	Wonen en leefomgeving	1.874	1.694	63	57
8.1	Ruimtelijke ordening	Wonen en leefomgeving	1.029	929	232	98
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wonen en leefomgeving	1.543	2.499	1.718	2.725
8.3	Wonen en bouwen	Wonen en leefomgeving	2.516	2.474	888	1.070
	TOTALEN		**105.499**	**99.882**	**105.499**	**108.395**
0.11	**Saldo van baten en lasten**					**8.513**
						VOORDEEL

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de gemeenteraad van de Gemeente Bergen

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel
Wij hebben de jaarrekening 2023 van de gemeente Bergen gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van de baten en lasten over 2023 en van het vermogen van de gemeente Bergen NH op 31 december 2023 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarrekening bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten over 2023;
- de balans per 31 december 2023;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, waaronder de Rechtmatigheidsverantwoording van het college van burgemeester en wethouders over de financiële rechtmatigheid van baten, lasten en balansmutaties over 2023;
- de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

Paragraaf ter benadrukking bepaalde aangelegenheden - rechtmatigheidsverantwoording
Wij vestigen de aandacht op het onderdeel rechtmatigheidsverantwoording in de toelichting op de jaarrekening. Het college heeft in deze rechtmatigheidsverantwoording toegelicht dat een deel van de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties niet rechtmatig tot stand is gekomen. Het totaal aan geconstateerde rechtmatigheidsfouten (aanbestedingen) van € 1.182.207 ligt boven de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

De basis voor ons oordeel
Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’. Wij zijn onafhankelijk van de gemeente zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA). Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel
Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons

oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden bezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit
Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 998.250. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2023. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de gemeenteraad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 75.000 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

Controleaanpak frauderisico's
Als onderdeel van ons proces van het identificeren van frauderisico's, evalueren wij factoren met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, het oneigenlijk toe-eigenen van activa, omkoping en corruptie. Wij hebben de frauderisicofactoren geëvalueerd om te overwegen of deze factoren een indicatie vormen voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg zijn van fraude.

Wij hebben in onze controle elementen van onvoorspelbaarheid ingebouwd en hebben de uitkomsten van onze reguliere controlewerkzaamheden beoordeeld gericht op bevindingen die aanwijzing zijn voor fraude of het niet naleven van wet- en regelgeving. Indien daar sprake van was hebben wij onze evaluatie van het risico van fraude en de gevolgen daarvan voor onze controlewerkzaamheden opnieuw geëvalueerd. Wij hebben als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang risicofactoren geïdentificeerd die betrekking hebben op frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa, omkoping en corruptie. De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde werkzaamheden zijn onder meer:

- **het risico dat het management maatregelen van interne beheersing doorbreekt**
  Het management bevindt zich in een positie om fraude te kunnen plegen, omdat het in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken, die anderszins effectief lijken te werken. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in de processen voor het genereren en verwerken van journaalposten en het maken van schattingen, uitgaande van een risico op doorbreking van dat proces.

- **Aanvullende gegevensgerichte werkzaamheden**
  Het toetsen van significante (handmatige) transacties buiten de normale bedrijfsvoering, alsmede het beoordelen van schattingen op 'tendenties'. Dit betreft onder meer de beoordeling van schattingen, waaronder de waardering van vaste en financiële activa, onderhanden werk (grondexploitaties), debiteuren en voorzieningen. Hierbij is inbegrepen de evaluatie van significante schattingen uit het vorige boekjaar, alsmede de onderbouwing van tijdens het opstellen van de jaarrekening doorgevoerde aanpassingen.

- **Frauderisico van niet zakelijke transacties**
  De gemeente Bergen heeft transacties die zijn te relateren aan grond en vastgoed. Dit type transacties kent naar zijn aard inherente risico's van materiële fraude. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd van de maatregelen van interne beheersing in processen gericht op genoemde niet zakelijke transacties. Uit bovenstaande werkzaamheden kwamen geen signalen van (vermeende of vermoedde) fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Uit bovenstaande werkzaamheden zijn geen bijzonderheden voortgekomen.

Controleaanpak veronderstellingen inzake financiële risico's in relatie tot de financiële positie
Onze verantwoordelijkheden inzake het beoordelen van de door de gemeente gehanteerde veronderstellingen inzake haar financiële risico's in relatie tot de financiële positie zijn beschreven in het hoofdstuk "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening". Bij het invullen van onze verantwoordelijkheden hebben wij, rekening houdend met de materialiteit voor de jaarrekeningcontrole een aantal werkzaamheden uitgevoerd, waaronder:

- Het kennis nemen van de in jaarstukken opgenomen paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement, waarin het college de relatie heeft gelegd tussen de onderkende risico's, de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen. Ten aanzien van deze analyse hebben wij overwogen of deze alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van de controle van de jaarrekening kennis hebben;
- Het vaststellen of de volgens het BBV verplichte financiële kengetallen in lijn liggen met de gangbare normen;
- Het kennis nemen van de in de begroting 2024 opgenomen paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement, waaruit geen aanvullende risico's blijken ten opzichte van de jaarrekening;
- Het inwinnen van inlichtingen bij het college van burgemeester en wethouders en het management over hun kennis van het niet in staat kunnen zijn om financiële risico's op te kunnen vangen vanuit de reguliere bedrijfsvoering en van eventuele financiële risico's die zijn ontstaan na de periode van de door de gemeenteraad en college van burgemeester en wethouders verrichte werkzaamheden in het kader van het opstellen van de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement.

Op basis van onze werkzaamheden hebben wij geen bevindingen met betrekking tot de risico-inschattingen zoals opgenomen in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicomanagement in de jaarstukken 2023, alsmede in de begroting 2024. De aard en diepgang van de risicoparagrafen en risico-inschattingen achten wij vanuit de verslaggevingsvoorschriften BBV passend voor de gemeente.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd
In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, eerste lid, onderdelen n en o, Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie
De jaarstukken omvatten andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen. Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten
Ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet hebben wij onderzocht of de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen als bedoeld in artikel 17 van de Financiële-verhoudingswet (hierna: de specifieke uitkeringen) rechtmatig tot stand zijn gekomen. In de jaarrekening is verantwoordingsinformatie opgenomen over deze specifieke uitkeringen (de SiSa bijlage).

Naar ons oordeel zijn de baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2023 met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met artikel 58a van het BBV en de Financiële-verhoudingswet - Regeling Informatieverstrekking SiSa.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen, in overeenstemming met de vereisten aan de specifieke uitkeringen bij en krachtens artikel 58a BBV en de Financiële-verhoudingswet - de Regeling Informatieverstrekking SiSa. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel ingevolge artikel 213 lid 3 (b) van de Gemeentewet. Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Bado en de Nota Verwachtingen Accountantscontrole SiSa 2023, zoals opgenomen in de Nota procedure aanlevering SiSa-verantwoordingsinformatie 2023 in bijlage 2 van de Regeling Informatieverstrekking SiSa. Wij hebben bij de controle van de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen dezelfde materialiteit toegepast als bij de controle van de jaarrekening.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico’s dat baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico’s bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren of de baten en lasten alsmede de balansmutaties met betrekking tot de specifieke uitkeringen in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad voor de jaarrekening
Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor de financiële rechtmatigheid van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het Controleprotocol 2023-2025 inclusief normenkader dat is vastgesteld door de gemeenteraad op 14 maart 2024, en voor het getrouw toelichten van de financiële rechtmatigheid in de jaarrekening. In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders de veronderstellingen inzake de financiële risico's in relatie tot de financiële positie onderbouwen en afwegen of de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de financiële risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De gemeenteraad is verantwoordelijk voor het vaststellen van het normenkader voor de financiële rechtmatigheid en het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol WNT 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt

wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing,

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde veronderstellingen aanvaardbaar zijn inzake de afweging dat de gemeente in staat is de financiële risico's vanuit de reguliere exploitatie en onverwachte tegenvallers financieel op te vangen zonder tussenkomst van de toezichthouder. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan omtrent de financiële positie. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen echter van materiële betekenis zijn voor de financiële positie van de gemeente;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de gemeenteraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Haarlem, 27 augustus 2024
ETL Assurance & Overheidsaccountants B.V.

mr. drs. J.C. Olij RA